MEANINGS

OF

All the Words and Phrases

OCCURRING IN

NELSON'S INDIAN READERS

NO. III.

Karsandas Narandas & Sons

Book-Sellers

Nanavat—Surat.

1927

Price Re. 1-4-0.

Nelson Reader No. III.

LESSON I.

Introductory (ઈન્ટ્રોડક્ટરિ) પ્રસ્તાવના સંબંધી, પહેલાંનું. Prefatory, Preliminary (L. *intro* and *duco* I lead).

Sentences (સેન્ટન્સીઝ) વાક્યો.

Rain (રેઇન) વરસાદ.

'અનલેસ) સિવાય. As long as not.

. Atmosphere.

ઉકાળેલું, ગરમ કરેલું. Made hot.

) પરપોટા. Small particles of water.

yclops (સાઇક્લૉપ્સ) એક જાતના રાક્ષસ. A race of giants having one eye.

dysseus (ઑડેસસ) માણસનું નામ છે.

Escape (એસ્કેપ) નાશી જવું. Flee away.

Did not wish that=ગમતું નહોતું, પસંદ નહોતું. Did not like that.

Did not think that=ધાર્યું નહોતું. Never thought that.

Determined (ડિટર્મિન્ડ) ઠરાવ કીધો, નિશ્ચય કીધો. Resolved, made up their mind.

Intend (ઇન્ટેન્ડ) ધારવું. Mean.

J) આશા રાખી. Expected.

A day of rest.

You will have = તમારે થશે, તમને you will get (in an)

Week (વીક) અઠવાડિયું. Seven days make up one week.

Yesterday (યસ્ટરડે) ગઈ કાલે.

Refuse (રિફ્યુઝ) ના પાડવી. Say no, Decline.

Wine (વાઇન) દારૂ Spirit.

Blinded (બ્લાઇન્ડેડ) આંધળો થયો. Made blind.

King (કિંગ) રાજા. Monarch.

Daughters (ડૉટર્સ) છોકરીઓ.

Loved (લવ્ડ) ચાહ્યું, પ્રેમ કર્યો. Liked, Bore affection towards.

If he had not done so = If he had not asked.

Mistake (મિસ્ટેક) ભૂલ Error.

Thought of (થૉટ ઑવ્) વિચાર કીધો, Meant.

Trader (ટ્રેડર) વેપારી. Business man.

Pretending (પ્રિટેન્ડીંગ) ઢોંગ કરવો. Feigning, appearing.

Dead (ડેડ) મરી ગયલો. Not Iiving.

Washing (હવૉશિંગ) ધોવું. સાફ કરવું. Cleaning with water.

Writing (રાઇટિંગ) લખવાનો.

Letter (લેટર) કાગળ. Epistle.

Although (ઑલધો) અગરજો કે. In spite of.

Spoke (સ્પોક) બોલ્યો. Uttered words.

Princess (પ્રિન્સેસ) શાહજાદી. King's daughter.

Geese (ગીઝ) હંસ. A kind of bird.

Lips (લિપ્સ) ઓઠ.

Raichore (રાયચુર) It is the name of a city in India.

Conversation (કૉન્વરસેશન) વાતચીત. talk (L. *con* and *verto* I turn.)

Jackal (જૅકલ) શિયાળ. Fox.

Ewe sheep (યુશીપ) મેંઢી. Female sheep.

THE KING AND THE FARMER.

રાજા અને ખેડુત.

Certain (સર્ટન) કોઇક Some.

King (કિંગ) રાજા. Monarch.

Rode into = ઘોડા ઉપર બેસીને ગયો. Went on horse back.

Fields (ફીલ્ડ્ઝ) ખેતર. Open plains.

Attended by (એટેન્ડેડ બાઇ) સાથે લઇને. Accompanied with.

Ministers (મિનિસ્ટર્સ) પ્રધાનો. Viziers, Councillors.

Soon (સૂન) એકદમ તરતજ. At once.

Farmer (ફાર્મર) ખેડુત. Peasant.
Although (ઑલધો) અગરજો. In spite of.
Too old for hard work=એટલો બધો ઘરડો હતો કે સખત કામ કરી શકે નહિ. Was so old that he could not work.
Hard work (હાર્ડવર્ક) સખત મહેનત. Laborious work.
Ploughing (પ્લાઉઈંગ) ખેડતો હતો. Was tilling.
Little (લિટલ) નાનું. Small.
Stopped (સ્ટૉપ્ડ) ઉભો રાખ્યો. Made to halt.
In God's name= ઇશ્વરને લેખે. In the name of God, By God
Did you not do it=તું કેમ પરણ્યો નહિ? Why did you not marry?
Answered (ઍન્સર્ડ) જવાબ આપ્યો. Replied.
I did it=હું પરણ્યો હતો. I did marry.
Will (હવીલ) મરજી. Desire.
But it was not God's will=પણ ઈશ્વરની મરજી નહોતી (તેથી મને છોકરા થયા નહિ.) But as God did not like it, I did not get sons.
The second time (સેકન્ડ ટાઈમ) બીજી વખત Again.
Why did you not do it=તમે બીજી વખત કેમ પરણ્યા નહિ. Why did you not marry a second time?
As before (બિફોર) પહેલાંની માફક. As he answered formerly.
Repeated (રિપીટેડ) ફરીથી પૂછ્યો. Asked over again.
Same (સેઇમ) તેજ. Very.
Question (કવેશ્ચન) સવાલ. Interrogation.
Answer (ઍન્સર) જવાબ. Reply.
Continuing (કન્ટિન્યુઈંગ) જારી રાખીને, ચાલુ રાખીને. Prolonging.
Conversation (કૉન્વરશેશન) વાતચીત. Talk. L. *con* together *verto* I turn.
World (વર્લ્ડ) દુનિયા. The earth.
Country folk (કન્ટ્રિ ફોક) ગામડિયા લોકો. Farmers, Villagers.
Business (બિઝનેસ) વેપાર. Trade.

Do your business=તમારો વેપાર કરો, તમારૂં કામ પાડો. Carry on your trade.

With the king himself=રાજા ખુદની સાથે. (The farmer here by 'king' means the month of July because it is the best of months for rain).

But if no king comes=રાજા આવે નહિ તો–એટલે જુલાઇ મહિનામાં વરસાદ થાય નહિ તો. If no rain falls in July (July is considered the king of all months).

Trust (ટ્રસ્ટ) ભરોસો રાખવો. Depend.

Favour (ફેવર) કૃપા Kindness.

Prime minister (પ્રાઇમ મિનિસ્ટર) વડો પ્રધાન. The chief vizier.

Trust to.........minister=રાજાના મુખ્ય પ્રધાન એટલે ઑગસ્ટ મહિના ઉપર આશા રાખીએ છઇએ કે એ મહિનામાં વરસાદ થશે. (જુલાઇ રાજા ગણાય ને તેનાથી ઉતરતો ઑગસ્ટ મહિનામાં વરસાદ થાય તેથી તેને રાજાનો મુખ્ય પ્રધાન ગણે છે. (The farmers consider August next to July (king) and so recalls August the Prime Minister), We trust to the kindness of August, the Prime minister of July.

Depend on (ડીપેન્ડ ઑન) ભરોસો રાખવો. Trust to.

Prince (પ્રિન્સ) કુંવર King's son. (By prince the farmer means September.)

Worthy (વર્ધિ) લાયક, યોગ્ય. Deserving.

Turned (ટર્ન્ડ) ફેરવ્યો. Directed.

Turned his horse's head=ઘોડો ફેરવ્યો. Directed the horse towards.

City (સિટિ) શહેર. Town.

To you=તમારી પાસે.

Desiring (ડિઝાયરિંગ) જાણવાને. Wishing.

Desiring very much to know the meaning=અર્થ જાણવાની આતુરતાથી. Wishing to understand.

Will (વીલ) મરજી, ઇચ્છા. Desire, Order.

Secret (સિક્રેટ) ગુપ્ત રહસ્ય. Mystery, Hidden meaning.

For less than=નાકરતાં ઓછે. For anything short of.

Sum (સમ) રકમ. Amount.

With these words=આ શબ્દો બોલીને. Saying these words.

Calling (કૉલિંગ) બોલાવીને. Summoning.

Meaning (મીનીંગ) અર્થ Purport.

People (પીપલ) લોકો. Citizens.

Wise (વાઇઝ) ડાહ્યો. Prudent.

So wise as to know this secret*આ ગુપ્ત રહસ્ય જાણી શકે એટલો ડાહ્યો નહોતો. Was not wise enough to know this mystery.

Unless you bring me=જો લાવો નહિ તો If you do not bring.

Hours (અવર્સ) કલાક.

Dismissed (ડીસમીસ્ડ) કાઢી મુકવામાં આવશે.You will be turned out.

Office (ઑફીસ) પદ હોદ્દો. The position, Place.

Sad (સૅડ) દિલગીર Dejected.

Visiting (વીઝીટીંગ) મુલાકાત લેવાને Meeting.

Thought of વિચાર કર્યો Determined.

Searched (સર્ચ્ડ) શોધ કરી Looked for.

Found (ફાઉન્ડ) શોધી કાઢયો Met, Discovered.

O fathar=Oh old man (out of respect for his old age he says 'father')

Dare not (ડૅર નૉટ) હિંમત કરી શકું નહિ I cannot.

Thousand (થાઉઝન્ડ) હજાર.

Bright (બ્રાઈટ) ચકચકીત Shining.

Counted out (કાઉન્ટેડ આઉટ) ગણી આપ્યા Reckoned.

Silver (સીલ્વર) રૂપું.

Coins (કોઈન્સ) સીક્કા Ingot.

Having received (હૅવીંગ રિસીવ્ડ) લીધા પછી Having got.

Marry (મૅરી) પરણવું. Wed.

He meant તેના બોલવાનો અર્થ હતો. His meaning was.

Youth (યૂથ) જુવાની. Young age.

Compelled (કમ્પેલ્ડ), ફરજ પડી. Forced.

You would have had તમારે હોત. You would have got.
Reply (રિપ્લાઇ) જવાબ Answer.
Sons should come to me=મને છોકરા થાય. I should get sons.
Be born (બી બોર્ન) જન્મે. I should get.
Asked me (આસ્કડ મી) મને પૂછ્યું. Questioned to me.
King of all the......July=જુલાઈ મહિનો સઘળા મહિનાથી શ્રેષ્ઠ ગણાય છે.
Plenty (પ્લેન્ટિ) પુષ્કળ. Copious.
Are well watered=પાણીથી ભરાઇ જાય છે. Are full of water.
Crops (ક્રૅાપ્સ) પાક. Harvest.
Next best month=તેનાથી બીજો સારામાં સારો મહિનો. Best after July.
Is dry સુકો હોય, બીલકુલ વરસાદ પડે નહિ. If no rain falls.
Continuing (કન્ટિન્યુઇંગ) આગળ ચલાવીને. Prolonging.
Sow (સો) વાવવું. To plant.
Ripen (રાઇપન) પાકવું. To get ready, To become ripe.
Explanation (એક્સપ્લેનેશન) ખુલાસો. Meaning
Satisfied (સૅટિસ્ફાઇડ) સંતોષ પામીને. Pleased.
Wondering (ઉવન્ડરિંગ) અચંબો થતો. Being astonished.
Wisdom (ઉવીઝડમ) ડહાપણ. Prudence.
Understand (અન્ડરસ્ટેન્ડ) સમજવું. Know.
Master (માસ્તર) શેઠ, રાજા. King.
Divining (ડીવાઈનીંગ) પારખવું, જાણવું. Knowing, Guessing.
Hearts (હાર્ટસ) મન. Minds.
Intentions=દિલમાંની વાત.
Subjects (સબ્જેક્ટસ) પ્રજા રેયત. People.

LESSON II.

Farmer (ફાર્મર) ખેડુત. Peasant.
As (ઍઝ) કારણ કે. Because.
Ploughed (પ્લાઉડ) ખેડ્યું. Tilled.
Field (ફીલ્ડ) ખેતર. Open plain.

Dismiss (ડિસ્મીસ) દુર કરવું, કાઢી મૂકવું. To remove from service

Vizier (વઝીર) પ્રધાન. Minister.

Tried (ટ્રાઇડ) યત્ન કીધો. Strove.

To find out=શોધી કહાડવાને. To discover.

Secret (સિક્રેટ) ગુપ્ત વાત. Mystery.

As=તરીકે, ની જગ્યાએ. In the place of.

Wise (વાઈઝ) ડાહ્યો. Prudent.

Married (મેરીડ) પરણ્યો. Wedded.

Beautiful (બ્યુટિફુલ) ખુબસુરત. Handsome, Fair.

About (એબાઉટ) આશરે. Nearly.

Morning (મૉર્નિંગ) સવાર. Dawn.

Tiger shooting in Rewah=રેવામાં વાઘના શિકાર વિષે.

Scene (સીન) દેખાવ, જગ્યા. Place.

Next (નેક્સ્ટ) બીજું. Following.

Picture (પિક્ચર) ચિત્ર. Portrait.

Shooting box (શૂટિંગ બૉક્સ) શીકાર કરવાનો માંચડો. A structure erected for the purpose of shooting wild beasts.

Kaimur Hills (કૈમુર હિલ્સ) ટેકરીનું નામ છે.

State (સ્ટેટ) રાજ્ય. Kingdom of the native prince.

Rewah (રેવા) રેવાનું રાજય. A state situated in the south of Allahabad.

Built (બિલ્ટ) બાંધવામાં આવ્યું છે. Is erected.

Bank (બૅન્ક) કિનારો. Shore Side.

Lake (લેક) તળાવ. Pond.

Round (રાઉન્ડ) આસપાસ.

This is the only water for many miles round=આસપાસ ઘણા માઇલ સુધીમાં ફક્ત આજ પાણીની જગ્યા છે." This lake is the only place where water can be obtained for many miles in all directions.

Deer (ડીઅર) હરણ.

Pigs (પિગ્ઝ) ભૂંડ. Boars.

Wild animals (વાઇલ્ડ ઍનીમલ્સ) જંગલી પ્રાણી. Beasts living in a forest.

Neighbourhood (નેબરહુડ) પાડોશ. Vicinity.

Hunt (હન્ટ) શિકાર કરવાને. To kill.

News was brought = ખબર આપવામાં આવી. Information was given

Jungles (જંગલ્સ) વન, જંગલ. Forests.

Gentlemen (જેન્ટલમેન) ગ્રહસ્થો. Wellbred persons.

Guests (ગેસ્ટસ) પરોણા. Visitors.

Party (પાર્ટિ) ટોળી. Company.

Was arranged (વૉઝ એરેઈન્જડ) ગોઠવવામાં. આવી. Was settled.

About (એબાઉટ) આશરે. N... '

They came to = તેઓ પહોંચ્યા. They reached.

Sunset (સનસેટ) સૂર્યાસ્ત. The time when sun sets.

Roof (રૂફ) છાપરૂં. The upper part of the shooting box.

Watch for (વૉચફૉર) રાહ જોવી, તપાસ રાખવી. To look out for.

Midnight (મિડનાઈટ) મધર . Middle of the night.

Shoot (શૂટ) ગોળી મારવી. ...re.

Frighten (ફ્રાઈટન) બ્હીવડાવવો. Terrify.

Waiting (વેઇટિંગ) રાહ જોયા પછી. Watching.

Longer (લૅાગર) વધારે More.

Caught sight (કૅાટ સાઇટ) જોયો, દ્દષ્ટએ પડયો. Saw, Observed.

Stealing down (સ્ટીલિંગ, ડાઉન) છાનો છાનો આવતો. Coming stealthily.

Shade (શેઈડ) છાંયડો. Shadow.

Determined (ડીટર્મીન્ડ) ઠરાવ કીધો. Resolved.

Allow (એલાઉ) રજા આપવી, કરવા દેવું. To permit.

To kill it–મારી નાખવું. To shoot it.

Continued (કન્ટિન્યુડ) ચાલુ રાખ્યું. Kepton.

Bright (બ્રાઇટ) ચકચકીત, Dazzling.

Moonlight (મૂનલાઈટ) ચંદ્રનું અજવાળું. Lustre of the moon.

Quite (ક્વાઈટ) તદ્દન. Completely.

Visible (વીઝીબલ) દેખાતો, જોઇ શકાતો. Clearly seen.
Wounded (વૂન્ડેડ) જખમી કર્યો. Injured.
Fired (ફાયર્ડ) બંદૂક ફોડી. Discharged his gun.
Fell dead= મરી ગયો અને પડયો. Died and fell down.
Torches (ટોર્ચિઝ) મશાલ. Large sticks lighted at the top.
Tied (ટાઇડ) બાંધ્યા. Fastened.
Hanging (હેંગિંગ) લટકતો. Swinginig.
Bamboo (બેમ્બૂ) વાંસ. A kind of tough stick.

LESSON III.

Soon after (સૂન આફ્ટર) તરતજ. Immediately, At once.
Appeared (અૅપીઅર્ડ) દેખાયો. Became visible, was seen.
Far and near=ઘણે દૂરથી. From distant places.
Visit (વીઝીટ) મળવું. See.
Beautiful (બ્યુટિફુલ) સુંદર. Pretty.
Ugly (અગલિ) બેડોળ, કદરૂપું. Deformed.
Conversation (કૉન્વરસેશન) વાતચીત. Talk.
Was made to keep=ની પાસે રખાવવામા આવતા. Was asked to keep.
Breeze (બ્રીઝ) પવનનો સપાટો. Gale, Gusts of wind.
Sprang up (સ્પ્રૅંગઅપ) ફુંકાવા માંડયો. Began to blow.
Grow up (ગ્રો અપ) મોટા થવું Advance in age.
Grow (ગ્રો) ઉગવું Bloom,
Else (એલ્સ) બીજું Other.

THE SLEEPING BEAUTY-I.

ઉંઘતી સુંદરી ભાગ-પહેલો.

Long ago (લૉંગ એગો)ઘણા વખત ઉપર. Many years before.
Far off=ઘણે દૂર. Very distant.

Princess (પ્રિન્સેસ) કુંવરી, A king's daughter.
Fair (ફેર) ખૂબસુરત. Beautiful.
Sweet (સ્વીટ) સુંદર Charming, Lovely.
Briar rose (બ્રાયર રોઝ) એક જાતનું ગુલાબ A kind of rose
Birth (બર્થ) જન્મ.
Feast (ફીસ્ટ) મીજબાની. Dinner.
Lovely (લવલિ) સુંદર Charming
Far and near—ઘણે દુરથી From distant places.
Nobles (નોબલ્સ) ઉમરાવ Peers.
Came to look at=Came to see.
Baby (બેબી) બાળક Infant, Child.
Queen (ક્વીન) રાણી.
Fairies (ફેરીઝ) પરી. Fabulous female beings who were supposed to have wings.
Invited (ઇન્વાઇટેડ) આમંત્રણ કરવામાં આવ્યું હતું. Were requested to come.
God moher (ગૉડ મધર) ધર્મની માતા. A woman who stands as mother at the time of baptism.
Gifts(ગીફ્ટસ) ઇનામ Prizes.
Being a princess=કુંવરી હતી તેથી Because she was a princess.
Forward (ફૉરવર્ડ) આગળ Further.
Came frowad આગળ આવ્યા. Advanced.
Cradle (ક્રેડલ) પારણું A moveable bed in which infants can be rocked to and fro.
Promised (પ્રૉમિસ્ડ) વચન આપ્યું. Gave word.
Beauty (બ્યુટિ) ખુબસુરતી. Prettiness.
Temper (ટેમ્પર) સ્વભાવ. Disposition.
Just then (જસ્ટ ધેન) તેજ વખતે At that very moment.
Angry (ઍંગ્રી) ગુસ્સે. Vexed.
Offer (ઑફર) આપવું. Give.
Grown up (ગ્રોન અપ)મોટા થવું. Become advanced in years.
Pierce (પીઅર્સ) ભોંકવું. Prick.

Spindle (સ્પીંડલ) ત્રાક. સ્પીંડલ. A slender round rod by which the thread is twisted.

Wound (વૂન્ડ) જખમ, Injury.

She will die of the wound=જખમને લીધે એનું મૃત્યુ થશે. She will die on account of the injury.

Sorrow (સૅારો) દીલગીરી. Sadness, Dejection.

Guests (ગેસ્ટસ) પરોણા. Persons invited, visitors.

Great sorrow arose among the guests=પરોણાઓ બહુ દિલગીર થયા. The visitors became very sad.

Quite (ક્વાઇટ) તદન. Completely.

Prevent (પ્રિવેન્ટ) અટકાવવું. Stop.

Fatal (ફેટલ) પ્રાણઘાતક. Causing death.

Change (ચેઇન્જ) બદલવું. Alter.

Deep sleep (ડીપસ્લીપ) ઘોર નિદ્રા. Profound slumber.

Have passed (હૅવ પાસ્ડ) પસાર થઇ જાય. are over.

Wake (વેઇક) જગાડવું. Rouse.

Ordered (ઑાર્ડર્ડ) હુકમ કીધો. Commanded.

Should be burnt=બાળી મુકવા જોઇએ. Should be reduced to ashes.

Should not come true=સાચા પડે નહિ. Should not be fulfilled.

Grew up (ગ્રયુ અપ) મોટી થઇ. Advanced in age.

Went off=દેશાવર ગયા. Went abroad.

Journey (જર્નિ) દરિયાઇ મુસાફરી. Voyage.

Climbed up (કલાઇમ્બડ અપ) ચઢી. Ascended.

Tower (ટાવર) બુરજ. Turret.

Palace (પૅલેસ) મહેલ Mansion.

Found (ફાઉન્ડ) જોઇ. Saw.

Spinning(સ્પીનીંગ) કાંતતી. Twisting into thread.

Who had never......spindles= ત્રાક બાળી મુકવાનો રાજાનો હુકમ થયો છે તે જાણતી નહોતી. Who did not know that the king had ordered all the spindles to be burnt.

Wonderful (ઉવન્ડર ફુલ) અજાયબી પમાડે એવું Astonishing, Surprizing.

To do it myself=મારી મેળે કાંતવાને To spin the thread myself.

Sharp (શાર્પ) તીક્ષણ Pointed.

End (એન્ડ) અણી Point.

Scratch (સ્ક્રેચ) ઘસારો. A slight wound.

Swoon (સ્વૂન) બેશુધ્ધિ, મૂર્છા. Faintness.

She fell down at once in a swoon=મૂર્છા પામી ગઇ. She fainted.

Terror (ટેરર) ધાસ્તી, ગભરાટ. Fright.

Aloud (એલાઉડ) મોટેથી. Loudly.

Help (હેલ્પ) મદદ. Suc...

Came running=Came in haste.

Awake (અવેઇક) જગાડવું. Rouse.

Had happened (હૅડહૅપન્ડ) બન્યું હતું. Took place.

Flew (ફ્લ્યુ) દોડતી આવી. Came hastily.

Had begun (હૅડ બીગન શરૂ થઇ હતી. Had commenced

To break it=તેમાં ભં[illegible]પાડવાને. To stop it.

So=એમ કહીને. So saying.

Waved (ઉવેઇવ્ડ) ફેરવ્યો. Moved.

Wand (ઉવૅાન્ડ) જાદુઇ લાકડી. Magic stick.

Moment (મોમેન્ટ) ક્ષણ. Minute.

Just where they were=તેઓ હતા તેજ જગ્યાએ. At the very place where they were.

Soldiers (સૅાલ્જર્સ) સીપાઇ Sepoys.

Gate (ગેઇટ) દરવાજો Entrance door.

Stables (સ્ટેબલ્સ) તબેલા Shed where horses are kept.

Thick (થિક) ઘાડી Dense.

Hedge (હેજ) વાડ Fence, Bush.

Hid (હિડ) ઢાંકી દીધો. Concealed.

LESSON IV.

Just as=તેજ પ્રમાણે In the same manner as.
Hoped (હોપ્ડ) આશા રાખી Expected.
Looks after (લુક્સઆફ્ટર) દેખરેખ રાખે છે, સંભાળ રાખે છે Takes care of.

God-child (ગૉડ ચાઈલ્ડ) જે છોકરાની ધર્મની માતા થાય છે તે છોકરૂં The child whose God mother one becomes at the time of baptism.

Goose herd (ગુઝહર્ડ) હંસોનો રખેવાળ One who looks after geese
Shepherd (શેફર્ડ) ભરવાડ, ગોવાળીયો Cow-herd.
Clerks (કલાર્કસ) કારકુન Servants kept for writing accounts.
Offices (ઑફીસીસ) પેઢી, Place of doing business.
All day=આખો દિવસ The whole day.
To please (પ્લીઝ) ખુશ કરવાને To satisfy.
Masters (માસ્ટર્સ) શેઠ Employers.
Face (ફેસ) ભેડવું, સામા થવું Meet.
Danger (ડેન્જર) જોખમ Risk.
Really (રીયલિ) ખરેખર In fact.
Foolish (ફૂલિશ) મૂર્ખ Idiot, stupid.
Ugly (અગલિ) બેડોળ, કદરૂપા Ill-looking

Railways=આગગાડી

Like (લાઈક) ગમવું Are fond of.
Railway train (રેલ્વેટ્રેન) આગગાડી A long line of carriages.
Engine (એન્જિન) વરાળયંત્ર A machine in which steam is produced.

Engine driver (એન્જિન ડ્રાઈવર) એન્જીન હાંકનાર. One who drives an engine.

Make it go=Can cause it to go.
Altogether (ઑલટુગેધર) તદ્દન Completely.

Just as he wishes=તે ચાહે તે પ્રમાણે In the manner in which he likes.

Always (ઑાલવેઝ) હમેશાં Daily.

Start (સ્ટાર્ટ) ચલાવવી To put in motion.

Moves (મુવ્ઝ) હલાવે છે Shakes.

Handle (હૅન્ડલ) હાથો The fore-part which can be held by the hand.

Opens the way for the steam=વરાળને દાખલ થવાનો રસ્તો કરી આપે છે. Allows the steam to enter.

Forces (ફોર્સિંઝ) જોરથી હડસેલે છે Pushes.

Forces the wheels round=પૈડાંને ગોળ ફેરવે છે Causes the wheels to turn round.

Shuts off (શટ્સ ઑાફ) બંધ કરે છે Stops.

Stoker (સ્ટોકર) આગવાળો Fireman.

Look after=દરકાર રાખવી Take care of.

Boiler (બૉાઇલર) જેની અંદર પાણી ઉકળે છે તે ટાંકી A tank in which water is kept boiling.

Guard (ગાર્ડ) તપાસ રાખનાર દેખરેખ રાખનાર One who has the charge of the train and looks after it.

For himself (ફૉર હિમ્સેલ્ફ) પોતાના ઉપયોગને માટે For his own use.

Van (વૅન) ગાડી Carriage.

Stops (સ્ટૅાપ્સ) ઉભી રહે છે Halts.

Station (સ્ટેશન) આગગાડી ઉભી રહેવાની જગ્યા A place where the train stops.

Passengers (પૅસેન્જર્સ) ઉતારૂઓ Travellers.

Leaving the train (લીવીંગ ધી ટ્રેન) આગગાડીમાંથી ઉતરે છે. Who are alighting from the train.

Luggage(લગેજ) સામાન Packages.

Get their......Van=આગગાડીના ડબ્બામાંથી પોતાનો સામાન મેળવે. Receive packages from the carriage.

Are seated (આર સીટેડ) બેસી રહે Have taken their seats.
Signals (સીગ્નલ્સ) નિશાની કરે છે Makes a sign, Gives a signal
Green flag (ગ્રીન ફ્લૅગ) લીલો વાવટો Green banner (It is a sign that the train is to start slowly. When white flag is shown it is a sign that the train is to proceed fast.
When a red flag is shown it is a sign that the train is to stop).
Lantern (લૅન્ટર્ન) ફાનસ Light, Lamp.
Moves off (મૂવ્ઝ ઑફ) ચાલવા માંડે છે Starts, Begins to move.
Get ready = તૈયાર કરવાને To arrange.
Noticed (નોટીસ્ડ) જોયું Marked.
Straight (સ્ટ્રેઇટ) સીધા Direct.
Smooth (સ્મૂધ) સીધા Even.
Rails (રેઈલ્સ) પાટા Iron bars on which the train moves.
Runs (રન્સ) ચાલે છે Moves.
Steel (સ્ટીલ) ગજવેલ Maleable iron.
Firmly (ફર્મલિ) મજબૂત રીતે Strongly.
Fixed (ફીક્સ્ડ) ગોઠવેલા. જડેલા Adjusted.
Right (રાઇટ) બરાબર Proper.
Distance (ડિસ્ટન્સ) તફાવત
Apart (ઍપાર્ટ) જુદા Separate.
At the right distance apart = સરખે તફાવત At equal distance.
Always (ઑલવેઝ) હંમેશાં Constantly.
At work (ઍટવર્ક) કામ કરતા Working.
Line (લાઈન) રસ્તો Road.
In good order (ઇન ગુડઑર્ડર) સારી વ્યવસ્થામાં In proper form.
Thrown off (થ્રોન ઑફ) પાટા પરથી પડી જાય May slip away from the rails.
Happens (હૅપન્સ) બને છે Occurs.
Often (ઑફન) ઘણી વખત Many times.
Pieces (પીસીસ) કટકા Small parts.

Killed (કીલ્ડ) મરી જાય છે Are put to death.
Manage (મેનેજ) ગોઠવણુ રાખવી ચલાવવું Direct.
Trust (ટ્રસ્ટ) ભરોસે સોંપવું Entrust.
Face (ફેસ) સામા થવું oppose.
Far (ફાર) ઘણું દૂર At great distance.
In favour of=ની બીક હતી In danger.
Robbers (રોબર્સ) ચોર Thieves.
Wild animals (વાઈલ્ડ ઍનીમલ્સ) જંગલી પ્રાણી Ferocious beasts.
Goods (ગુડસ) માલ Merchandise.
Corn (કૉર્ન) અનાજ Grain.
Cotton (કૉટન) રૂ.
Timber (ટીમ્બર) લાકડું W...
Sugar (શ્યુગર) ખાંડ.
Quickly (કવીકલી) જલદીથી Rapidly.
Cheaply (ચીપલી) કીફાયતે At a lower price.

LESSON V.

Comes to an end (કમ્સ ટુ એન એન્ડ) બંધ થાય છે. Is closed
Comes to an end (કમ્સ ટુ એન એન્ડ) પુરૂં થાય છે Is over.
Sorry (સૉરિ) દિલગીર Sad.
Holidays (હૉલિડેઝ) છુટના દિવસો Days when the school is closed
Long ago (લૉંગ એગો) ઘણા વખત પહેલાં Before a long time.
Found (ફાઉન્ડ) જોઈ Saw.
Asleep (એસ્લીપ) ઉંઘતી Sleeping.
Master (માસ્તર) શિક્ષક Teacher.
Go on with (ગો ઓન વિથ) ચાલુ રાખવું To continue.
Coolies (કુલીઝ) મજુરો Labourers.

THE SLEEPING BEAUTY—PART II.

ઉંઘમાં પડેલી સુંદરી—ભાગ બીજો.

Passed (પાસ્ડ) પસાર થઈ ગયાં Elapsed.
Family (ફૅમિલિ) વંશ Descent.

Ruled (રૂલ્ડ) રાજ્ય કરતો Reigned.

Had tried (હૅડ ટ્રાઇડ) પ્રયત્ન કીધો Made an effort.

Hedge (હેજ) વાડ Fence.

Let them pass (લેટ ધેમ પાસ) પસાર થવા દે. Allow them to pass. Coming to an end પુરાં થવા આવ્યા Were nearly over.

Was out hunting (ઉવૉઝ આઉટ હન્ટિંગ) શિકાર કરવા બહાર ગયો હતો. Had gone out for hunting.

Hill (હિલ) ટેકરી Small mountain.

Enchanted (એન્ચૅન્ટેડ) મંત્રેલો Charmed.

Grand father (ગ્રાંડ ફાધર) દાદો Fathers's father.

Awake (અવેક) જાગવું To get up from sleep.

Spell (સ્પેલ) મંત્ર Charm.

Break the spell=જાદુ દૂર કરી[illegible] Remove the charm.

Waiting (ઉવેઇટિંગ) વાટ જોય છે Is looking for.

Haste (હેસ્ટ) ઉતાવળ Hurry.

Thick (થિક) ઘીચ Dense.

Opened (ઓપન્ડ) ખુલ્લી થઇ Gave way.

Closed (ક્લોઝ્ડ) બંધ થઇ Shut up.

Follow (ફોલો) પાછળ જવું Go after.

Entered (એન્ટર્ડ) અંદર દાખલ થયો Came into.

Silent (સાયલન્ટ) શાંત Quiet, still.

Grave (ગ્રેવ) કબર Tomb.

As silent as the grave= ઘોર જેમ શાંત હોય છે તેમ (It is an idiom meaning completely quiet.)

Soldiers (સોલ્જર્સ) સીપાઇ Sepoys.

Crossed (ક્રોસ્ડ) માં થઇને ચાલ્યો Walked through.

Court yard (કોર્ટ યાર્ડ) આંગણું, ચોગાન Open place.

With its sleeping dogs=જયાં કુતરા ઉંઘતા હતા Where dogs were sleeping.

Pigeons (પીજીયન્સ) કબુતર Doves.

Bent over (બેન્ટ ઓવર) નીચે વળ્યો Stooped down.

Gently (જેન્ટલિ) ધીમેથી Slowly, lightly.

Touched (ટચ્ડ) અડકયો
Touched with his lips–Kissed.
Fore head (ફોર હેડ) કપાળ The fore part of the head.
Smiled (સ્માઈલ્ડ) હસી Laughed.
Suddenly (સડનલિ) એકદમ At once.
Noise (નૉઈઝ) ગડબડાટ, અવાજ Sound.
Went on with their work=તેઓનું કામ આગળ ચલાવ્યું Continued their work,
Just as if– તે પ્રમાણે In the same manner as.
Kitchen (કિચન) રસોડું Cooking room.
Barked (બાર્કડ) ભસ્યા, Made a noise.
Hay (હે) ઘાસ Dry grass.
Continued (કન્ટિન્યુડ) ચાલુ રાખી Kept on.
March (માર્ચ) આમતેમ પહેરો ભરવો Pacing to and fro.
Window (ઉવીન્ડો) બારી A small door.
Magic (મૅજીક) જાદુઇ Produced by magic.
Was no longer there અદૃશ્ય થઇ ગઇ Disappeared.
Led (લેડ) લઇ ગયો Escorted.
Hall (હૉલ) ઓરડો Big room.
Dinner (ડીનર) ખાણું Banquet.
Happened (હૅપન્ડ) બન્યું હતું. Occurred.
Spread (સ્પ્રેડ) ફેલાઇ ગયા Were circulated.
All the land–Whole land.
Married (મૅરીડ) પરણવામાં આવી Wedded.
Due time (ડ્યુટાઈમ) યોગ્ય વખતે Proper time.
Country (કન્ટ્રિ) દેશ Kingdom.

LESSON VI.

All (ઑલ) સઘળું Everything.
Been up—ઉપર ચડી Ascended.
Steps (સ્ટેપ્સ) દાદર. Ladder.

Playing (પ્લેઇંગ) રમવું Sporting.
Hurt (હર્ટ) ઇજા થઇ Injured.

SLATES.

પત્થર પાટી.

Suppose (સપોઝ) ધારવું. Think, Imagine.
Carries (કૅરીઝ) લઇ જાય છે. Takes with him.
Sums (સમ્સ) દાખલા. Examples.
He works sums on it=તે તેના પર દાખલા ગણે છે. He writes examples on it.
To clean (ક્લીન) સાફ કરવું. To wash with water.
However (હાઉએવર) એમ છતાં. Yet, Although.
Thought (થૉટ) વિચાર કર્યો Considered.
What they are made of=તે શાની બનેલી છે. What is the material of which it is made.
Let us do so now=ચાલો આપણે હવે એમ કરીએ (વિચાર કરીએ) Let us think now.
Parts (પાર્ટ્સ) ભાગ. Divisions.
Itself (ઇટ્ સેલ્ફ) પોતે.
Frame (ફ્રેમ) ચોકઠું. The outer frame–work.
The frame is made of wood=ચોકઠું લાકડાનું બનેલું છે. The border is made of wooden material.
Consists of (કનસિસ્ટસ ઑફ) નું બનેલું છે. Is made up of.
Pieces (પીસીઝ) કટકા. Parts.
Joined together (જોઇન્ડ ટુ ગેધર) સાથે જોડેલા. Fixed together.
Corners (કૉર્નર્સ) ખુણા. The four ends, Nooks.
Prevent (પ્રિવેન્ટ) બચાવવું, અટકાવવું. Stops or protects.
Breaking (બ્રેકિંગ) ભાંગવું.
It prevents the slate from breaking=તે પત્થર પાટીને ભાંગતી અટકાવે છે. It protects the slate from being broken.

Easy (ઈઝી) સહેલું. not difficult.

Use (યુઝ) વાપરવું Utilise.

Without (ઉવિધાઉટ) વગર. Devoid of.

Inconvenient (ઈન્કન્વીનીયન્ટ) અગવડ ભરેલી. Difficult, Unsuitable.

Edges (એજીસ) કોરણુ Borders.

Sharp (શાર્પ) ધારવાળા. Pointed.

Hurt (હર્ટ) ઇજા કરે છે. Injures.

Rest (રેસ્ટ) મુકવું, ગોઠવવું. Place.

Knees (નીઝ) ઘુંટણ. A part of the body.

Often (ઑાફન) વારંવાર. Many times.

Too (ટૂ) વળી. Also.

Really (રીયલિ) ખરેખર. Truly speaking.

Rock (રૉક) ખડક. A hard substance like stone.

Kind (કાઈન્ડ) જાત. Species.

It is found in many places=તે ઘણી જગ્યાએથી મળે છે. It be obtained from many places.

Perhaps (પરહૅપ્સ) કદાચ. Perchance.

Most of it= તેમાંની ઘણુંખરી.

Wales (વેલ્સ) ઇંગલાંડની પશ્ચિમે એક દેશ છે Name of the country to the west of England.

Cornwall (કૉર્નવૉલ) પ્રગણાનું નામ છે. A country to the South-west of England.

Countries (કન્ટ્રિઝ) દેશ. Kingdoms.

Quarries (ક્વૉરિઝ) ખાણ Rocks from which stones are dug out.

Large numbers of men (લાર્જ નમ્બર્સ ઑાફ મેન) ઘણા માણસો, માણસોની મોટી સંખ્યા Many men, Numerous men.

Busy (બિઝી) કામ કરતા Working.

Getting slate out of them=તેમાંથી સ્લેટ ખોદી કહાડે છે Digging slate out of them.

Difference (ડીફરન્સ) તફાવત, ફેર Distinction.

Between (બીટવીન) વચ્ચે.

Thin (થિન) પાતળું Not thick.
Flat (ફ્લૅટ) ચપટા, પહોળા Broad.
Layers (લેઅર્સ) પડ, થર Plates.
Plates (પ્લેઇટસ) તકતી, પડ Layere.
Firmly (ફર્મલિ) મજબુત રીતે Strongly.
Split (સ્પ્લીટ્) ફાડી શકાય. Broken into two.
Apart (ઍપાર્ટ) જુદા Separate.
Wedges (વેજીસ) ફાચર Small pieces put to keep things apart.

Hammered (હૅમર્ડ) હથોડા મારવામાં આવે છે Are beaten with a hammer.

Gently (જેન્ટ્લિ) ધીમેથી Lightly.
Till a piece splits off= જ્યાં સુધી એક પડ જુદું પડી જાય Till one layer becomes separate.

So as=In such a manner that,
Thick (થિક) જાડો.
Purposes (પરપઝીઝ) કારણ, ઉપયોગ Use, objects.
Roofing (રૂફિંગ) છાપરૂં બનાવવાને To cover a roof.
Hole (હૉલ) બાકું A small aperture.
In the middle (મીડલ) વચમાં In the centre.
Narrow (નૅરો) સાંકડી Not broad.
Pieces=પટીઓ.
Are nailed (આર નેઇલ્ડ) ખીલા મારવામાં આવે છે Are fixed with nails.

Timbers (ટિમ્બર્સ) વારોટીઓ. Wooden beams.
Rows (રોઝ) હાર Lines.
Rows of slates.........pieces of wood— સ્લેટની હારોના કાણાંમાં ખીલા ઠોકીને તેને લાકડાની પટીઓ સાથે જડી લેવામાં આવે છે. Long lines of slates are put over wooden pieces and they are fixed to them by nails.

Bottom part (બૉટમ પાર્ટ) નીચલો ભાગ Lower part.

Overlaps (ઓવરલૅપ્સ) ની ઉપર આવે છે. Is placed above the other row.

So that the bottom......row below it=સ્લેટને એવી રીતે ગોઠવવામાં આવે છે કે એક હારનો નીચલો ભાગ તેની નીચેની બીજી હારના મથાળા ઉપર આવે છે. The slates are so arranged that the lower part of one row comes over the top-part of the nex row.

Arrangement (અૅરેઇન્જમેંટ) ગોઠવણ. Adjustment.

Meet (મીટ) મળે છે. Come together.

Rounded (રાઉન્ડેડ) ગોળ વાળેલા. Turned round.

Tiles (ટાઇલ્સ) નળીયાં.

The meaning of the whole paragraph is that where the two highest rows of slates meet, round tiles are placed above them, so as to cover both rows and thus the water can go through the tiles.

Colour (કલર) રંગ Hue.

Smoother (સ્મૂધર) વધારે સુંવાળી. More even.

Darker (ડાર્કર) વધારે કાળું. More blackish.

Why is this—આનું કારણ શું. What is the cause of this?

It is because—તેનું કારણ એ છે કે The cause of it is.

Polished (પોલીશ્ડ) ઘસાઇને સાફ થાય છે. Becomes smooth.

Polished by use=વપરાશથી ઘસાઇને સાફ થાય છે. It is made smooth by constantly using it.

Constantly (કૉનસ્ટન્ટલિ) હંમેશાં Always.

Sponge (સ્પૅાંજ) વાદળી Soft porous substance which sucks up water.

Rag (રૅગ) ચીંથરૂં A piece of cloth.

Dirty (ડર્ટિ) ગંદુ Not clean, Shabby.

Ways (વેઝ) રીત Manners.

Wet (વેટ) ભીની Not dry.

Greasy (ગ્રીઝી) ચીકણી Oily.

Smell (સ્મેલ) વાસ Odour.

Boys may even be made ill=છોકરાંઓ માંદા પડી જાય છે Boys become sick.

properly (પ્રૉપરલિ) બરાબર, યોગ્ય રીતે Appropriately, In a proper manner.

LESSON VII.

Lullaby (લલેબાય) હાલરડું A Song sung to quiet children.
Dead (ડેડ) મરી ગયલો Deceased.
Castle (કૅસલ) કીલ્લો Fort.
In time=વખત જશે તેમ In the course of time.
Fight (ફાઇટ) લડવું To fight in a battle.
Safely (સેઇફ્લિ) સહીસલામત રીતે Securely.
Soldiers (સોલ્જર્સ) સીપાઇ, લડવૈયા Sepoys.
To guard (ટુ ગાર્ડ) રક્ષણ કરવું. To protect.

LULLABY OF AN INFANT CHIEF.

એક સરદારના છોકરાનું હાલરડું

Hush (હશ) છાના રહેવું To be quiet.
Infant (ઇન્ફન્ટ) બાળક Young.
Chief (ચીફ) સરદાર. General, Leader.
Baby (બેબી) બાળક Child.
Sire (સાયર) બાપ Father,
Knight (નાઇટ) સરદાર લડવૈયો Warrior.
Lovely (લવલિ) મનોહર, સુંદર Charming.
Woods (વુડ્ઝ) જંગલ. Forests.
Glens (ગ્લેન્સ) ખીણ. Valleys.
Towers (ટાવર્સ) મિનારા. Turrets.

The prose order is The woods and the glens which we see from the towers,

Belonging (બિલૉંગિંગ) ની માલિકીની છે. Are owned.

They all are belonging to thee–તે બધા તારી માલિકીના છે. You are the owner of all of them.

Fear (ફીઅર) બીક રાખવી. To be afraid of.
Bugle (બ્યુગલ) રણશીંગડું. Trumpet.
Loudly (લાઉડલિ) મોટેથી. Aloud.
Blows (બ્લોઝ) ફુંકાય છે, વાગે છે Sounds.
But (બટ) માત્ર. Only.
Warder (વૉર્ડર) ચોકીયાત, પહેરો ભરનાર. Guard.
Repose (રીપોઝ) આરામ લેવાની જગ્યા. place of rest.
Bows (બોઝ) કામઠાં. An instrument for darting arrows.
Bended (બેન્ડેડ) વળી જાય. Would be bent.
Blades (બ્લેઇડ્ઝ) તરવાર Swords.
Would be red–Would be red with blood.
Ere (એર) પહેલાં. Before.
Step (સ્ટેપ) પગલું. Foot–step.
Foeman (ફોમેન) શત્રુ. Enemy.
Draws near= પાસે આવે છે. Comes near.
Their bows......near to thy bed=તારી પથારી પાસે શત્રુ આવી પહોંચે તે પહેલાં આપણા રક્ષકોના કામઠાં વળી જશે તથા તરવારો લોહીથી રાતી થશે. i. e. they will fight with the enemy before he comes near thy bed.
Shall be broken=ખલેલ પડે. Will be disturbed.
Trumpet (ટ્રમ્પેટ) રણશીંગડું Bugle.
Drum (ડ્રમ) પડઘમ. An instrument of music.
Darling (ડાર્લિંગ) વહાલા. Dear.
Take rest=ઉંઘ લે.
Take rest while you may=તારી મરજી હોય ત્યાં સુધી ઉંઘ Take sleep as long as you like.
Strife (સ્ટ્રાઇફ) કજીયો, લડાઇ Fighting.
Manhood (મૅનહૂડ) માણસાઇ The state of being a man.
Strife comes with manhood=જેમ માણસ મોટો થતો જાય છે તેમ લડાઈમાં ભાગ લેતો થાય છે As a man advances he begins to take part in fight.

Waking (વેઇકિંગ) જાગવું Getting up from sleep.

Waking with day જેમ દિવસ થતો જાય છે ત્યારે માણસ જાગે છે man gets up from sleep when it is day-time.

LESSON VIII.

To have ripened (ટુ હેવરાઇપન્ડ) પાકવો To become ripe.

Scratched (સ્ક્રૅચ્ડ) ઘસારો પાડયો Slightly injured.

Shot (શૉટ) ગોળીથી માર્યો Killed.

Giant (જાયન્ટ) રાક્ષસ Monster.

Fetch (ફેચ) લાવવું Bring.

Pail (પેઇલ) ડોલ Bucket.

On the way=રસ્તે [illegible] While going on their way.

To catch (કૅચ) પકડવું, માં બેસવું To go by a train.

In time=વખતસર At the proper time.

Just in time=બરાબર વખતે Exactly at the time.

Fail to catch=ચુકી જાઓ Miss.

Brought up=ઉછેરવામાં આવે Reared.

TOILS OF JASON PART I.

જેસનની મુસીબતો ભાગ ૧લો.

Toils (ટૉઇલ્સ) વેઠ, મુશીબત. Hard work, troubles, Drudgery.

Wicked (વિકેડ) ઘાતકી, દુષ્ટ. Cruel.

Greek king (ગ્રીક કિંગ) ગ્રીસ દેશનો રાજા A king ruling Greece

Called (કૉલ્ડ) નામનો. By name.

Pelias (પેલીયાસ) નામ છે.

Stole (સ્ટોલ) પચાવી પડયો Usurped.

Kingdom (કિંગડમ) રાજ્ય. Country.

Elder (એલ્ડર) વધારે મોટો.

Who stole the.....brother=જે તેના મોટાભાઈ પાસેથી રાજ્ય પચાવી પડયો. Who usurped the kingdom from his brother.

He left an only son named Jason=તે જેસન નામનો એકનો એક છોકરો મુકી ગયો. He left only one son whose name was Jason.

Who ought to heve......Pelias=જે પેલીયાસને બદલે રાજા થવો જોઈતો હતો. Who had had a better right to be king than Pelias.

Baby (બેબી) બાળક. Child, Infant.

Pelias tried to kill him=પેલીયાસે તેને મારી નાખવાનો પ્રયત્ન કર્યો. Pelias made an effort to murder him.

Was saved=બચાવવામાં આવ્યો. Was protected.

School-master (સ્કુલ માસ્ટર) મહેતાજી. Teacher.

The child...school-master=નિશાળના મહેતાજીએ તેને ઉછેરીને મોટો કર્યો. A teacher of a school reared him.

Noble (નોબલ) ઉમદા. Sublime.

Jason grew up to be a noble youth=[illegible] મોટો થયો ત્યારે એક ઉમદા જુવાન નીવડયો. Jason turned out to be a noble young man.

Set off (સેટ ઑફ) નીકળ્યો. Started.

To claim (કલેઇમ) દાવો કરવાને. To ask.

To claim......kingdom=પોતાના બાપનું રાજ્ય મેળવવાનો દાવો કરવાને. To ask for his father kingdom to be given to him.

To wade (વેઇડ) પાણીમાં ચાલવું. To walk in water.

Jason had......a stream=જેસનને એક ઝરાના પાણીમાં થઇને ચાલવાનું હતું To walk in water through a stream.

Stream (સ્ટ્રીમ) ઝરો Brook.

Deep (ડીપ) ઉંડો Not shallow.

Sandals (સૅંડલ્સ) પાવડી A wooden shoe.

Came off=નીકળી પડી Slipped off.

As he was crossing the stream.=જેવો તે ઝરો ઓળંગતો હતો તે વખતે When he was going through the stream.

It was washed away=તે પાણીમાં ઘસડાઇ ગઈ It was carried away in water.

Obliged (ઓબ્લાઇજ્ડ) જરૂર પડી Was forced.

With only one sandal એકજ પાવડી પહેરીને Putting on only one sandal.

Strange (સ્ટ્રેઇન્જ) અજાયબ જેવા Wonderful.

Bare (બેર) ઉઘાડો Devoid of sandal.

He was much afraid તેને ઘણી બીક લાગી. He was very much frightened.

Worned (ઉવૅાર્ન્ડ) ચેતવણી આપવામાં આવી A hint was given.

Throne (થ્રોન) ગાદી Royal seat.

A man with one......throne=એક પાવડીવાળો માણસ તેને કોઇ દિવસ ગાદી પરથી ઉઠાડી મૂકશે, A man putting on one sandal would sometime dethrone him.

Pale (પેઇલ) ફીકકો Wan.

Fright (ફ્રાઇટ) બીક Fear.

Learned (લર્ન્ડ) જાણ્યું Knew.

Nephew (નેવ્યુ) ભત્રીજો Brother's son.

Promised (પ્રૉમિસ્ડ) વચન આપ્યું Gave word.

Golden fleece (ગોલ્ડનફ્લીસ) સોનેરી ઉન Wool made of gold.

Colchis (કૉલચિસ) A province in Russia.

Belonged (બિલૅાંગ્ડ) ની માલિકીનું હતું Was owned by.

nailed (નેઇલ્ડ) ખીલાથી જડેલું Was fixed with a nail.

At the foot of the tree=ઝાડ નીચે Under the tree.

Lay=પડેલો હતો Was lying.

Terrible (ટેરીબલ) ભયંકર. Ferocious.

Dragon (ડ્રેગન) પાંખવાળો સાપ, એક જાતનો અજગર A huge winged serpent.

Who never slept=જે કદી ઉઘતો નહિ. Who was always wide awake.

Weapon (વેપન) હથિયાર. Instrument.

That was ever made=જે કદી બનાવવામાં આવ્યું હોય. That was at any time prepared.

To seize (સીઝ) પકડવું, To catch, To take.

In vain (વેઇન) ફોગટ, To no purpose.

Limb (લિમ્બ) અવયવ. Part of the body.

Had torn them limb from limb=તેના શરીરના અવયવોના કકડે કકડા કરી નાખ્યા હતા. Had cut to pieces all their limbs.

Limb from limb=કટકે કટકા, ચુરેચુરા. To pieces.

Hoped (હોપ્ડ) આશા રાખી. Expected.

Too (ટૂ) પણ. Also.

Was dead=મરી જાય Was killed.

To live in peace (ટુ લીવ ઇન પીસ) શાંતિમાં રહેવું. To live in [Traquility.

Dangers (ડેન્જર્સ) ભય. Risk

Jason knew what dangers were before him-તેની સામે શું ભય છે તે જેસન જાણતો હતો. Jason was aware of the peril he had to undergo.

To face them=તેની સામે થવું. To undergo them, To brave them.

Prepared (પ્રિપેર્ડ) તૈયાર થયો. Was ready.

To set out-નીકળવાને To start.

Warriors (ઉવૉરિયર્સ) લડવૈયા. Soldiers.

Heroes (હિરોઝ) શૂરવીરો. Brave men.

Offered (ઑફર્ડ) માંગણી કરી. Requested.

To join him-તેની સાથે જવાને. To accompany him.

Mountain (માઉન્ટન) પર્વત Hill.

Wonderful (ઉવન્ડરફુલ) અજાયબ જેવું. Surprizing.

And built him a wonderful ship=તેને માટે અજાયબ જેવું વહાણ બાંધી આપ્યું. Prepared for him a curious ship,

Ship building (શીપ બીલ્ડીંગ) વહાણ બાંધવાની કળા. The art of building ships.

Named (નેમ્ડ) નામનો. By name.

Named it after him the Argo-તે વહાણના બાંધનારના ઉપરથી તે વહાણનું નામ આર્ગો રાખ્યું. They gave the name of Argo to the ship in honour of the builder of the ship, who was Argus.

Sailed (સેઇલ્ડ) વહાણ હંકાર્યું, સફર કરી Who made the irjourney in it.

Oars (ઓર્સ) હલેસાં Instruments for rowing.

Fair (ફેર) અનુકૂળ Favourable.

Sailed away (હંકાર્યું) Moved to the open sea.

Adventures (એડ્વેન્ચર્સ) સાહસ Enterprizes.

Sail between two great rocks–બે મોટા ખડકની વચમાં થઇને પસાર થવાનું હતું Had to pass through two big rocks.

Crashed (ક્રૅશ્ડ) અથડાતા Struck together.

Which crashed......them–જ્યારે કોઈ ચીજ તેની વચમાં થઇને જાય ત્યારે બન્ને ખડક એક બીજા સાથે જોરથી અથડાતા When anything came between them they struck together.

Flew apart (ફ્લ્યુ એપાર્ટ) જુદા થઈ જતા Again became separate

Ready to come together once more ફરીથી પાછા એકઠા થઇ જવાને તૈયાર રહેતા And were again ready to come together when anything came between them.

Safely (સેઈફ્લિ) સહીસલામત રીતે Without danger.

Let loose (લેટલૂઝ) છોડી મૂક્યો Let fly.

Dove (ડવ) કબુતર Pigeon.

Swiftly (સ્વીફ્ટલિ) ઝડપથી Quickly.

So fast–એટલી ઝડપથી So quickly.

Feather (ફેધર) પીંછું.

But the dove flew......then પણ તે કબુતર એટલી ઝડપથી ઉડી ગયું કે ફક્ત તેનું એક પીછું તે ખડકોની વચમાં આવી ગયું.

Tail (ટેઇલ) પુંછડી, પાછલો ભાગ.

Rowing (રોઇંગ) હલેસાં મારીને Pushing with oars.

With all their might–તેઓનાથી બની શકે તેટલા જોરથી With as much strength as they could.

Just in time—વખતસર Exactly in time.

Stern (સ્ટર્ન) વહાણનો પાછલો ભાગ Hind part of the ship.

Ashore (ઍશોર) કિનાર ઉપર On the shore.

Should have=મળશે. Would get.
Yoke (યોક) જોડવું. To fasten.
Brazen (બ્રેઝન) પીત્તળના. Made of Brass.
Bulls (બુલ્સ) ગોધા. Bullocks.
Plough (પ્લાઉ) ખેડવું. Till.
Sow (સો) વાવવું. Plant, scatter on the ground.

LESSON IX.

Listened (લિસન્ડ) ધ્યાન દઇને સાંભળ્યું. Heard attentively.
Wedges (વેજીસ) ફાચર. Sharp pieces of wood.
Are placed (આર પ્લેસ્ડ) મુકવામાં આવે છે. Are placed.
Hammered (હૅમર્ડ) હથોડીથી ઠોકવામાં આવે છે. Are gently beaten with a hammer.
Learnt (લર્ન્ટ) જાણ્યું. Knew.
Secret (સીક્રેટ) રહસ્ય, અર્થ. Meaning.
Sponge (સ્પંજ) વાદળી. A substance that sucks up water.
Thieves (થીવ્ઝ) ચોર. Those who steal other's things.
Arranged (એરેન્જડ) ગોઠવણ કીધી. Made arrangements.

THE TOILS OF JASON PART II.

જેસનની વેઠો ભાગ બીજો.

Creatures (ક્રીચર્સ) પ્રાણી. Animals.
Were chained up (વેર ચેઇન્ડ અપ) સાંકળથી બાંધવામાં આવ્યા હતા. Were fastened with a chain.
Stable (સ્ટેબલ) તબેલો A shed were horses are tied.
Nostrils (નૉસ્ટ્રિલ્સ) નસકોરાં Holes in the nose.
Blew (બ્લ્યુ) ઉડાડતા Gave out.
Flames (ફ્લેઈમ્સ) ભડકા Blaze of fire.
Burned up (બર્ન્ડ અપ) બાળી નાંખતા.
Sown (સોન) વાવવામાં આવતા Were scattered on the ground.
Spring up (સ્પ્રિંગ અપ) કુદકો મારીને ઉત્પન્ન થતા, Came out of the ground as.

Armed (આર્મ્ડ) હથિયારબંધ Equipped with arms.

Eager to kill whoever had sown them=જેણે તેને વાવેલા હોય તેને મારી નાખવા તૈયાર Ready to kill the man who had sown them.

All who heard......his death=જેસને જે કરવાનું હતું તે જે લોકોએ જાણ્યું તેમની ખાત્રી થઈ કે જેસન મરી જશે Every one who knew what Jason intended to do, was sure that he would die in the attempt.

Sorry (સૉરિ) દિલગીર Sad, Sorrowful.

Magician (મૅજીશિયન) જાદુગર Enchantress.

Ointment (ઑઇન્ટમેન્ટ) મલમ A substance to apply on the body.

To rub over ચોપડવાને To smear his face with.

Armour (આર્મર) બખ્તર Iron covering to protect the body.

From being burnt up by the fiery breath of the bulls= ગોધાઓના મુખમાંથી નીકળતી અગ્નિની જ્વાળામાંથી તેને બળતો બચાવે Would save him from being burnt by the flames issuing from the nostrils of the bulls.

Fiery breath (ફાયરીબ્રેથ) અગ્નિની જ્વાળા Flames of fire.

Cut through iron લોઢાની આરપાર પેસી જાય Pierce iron.

Beasts (બીસ્ટસ) પશુ Bulls.

Roared (રોઅર્ડ) મોટેથી બરાડા પાડ્યા Made a thundering sound.

Breathed out (બ્રીધ્ડ આઉટ) મોમાંથી બહાર કાઢ્યા Gave out.

Volcano (વૉલકેનો) જ્વાળા મુખી. A burning mountain.

Was not afraid=બીધો નહિ Was not frightened.

Unchained them (અનચેઈન્ડ ધેમ) સાંકળ છોડી નાંખી. Untied the chain which tied them.

Dragged (ડ્રૅગ્ડ) ખેંચીને બહાર કાઢ્યા. Pulled them out of the stable.

Yoke (યોક) ધુંસરી The frame to yoke ox; horse etc.

He held their noses to the earth—તેણે તેમનાં નાક જમીન તરફ વળેલાં રાખ્યાં. He so held them that their noses were turned towards the ground.

Helper (હેલ્પર) મદદ કરનાર. One who helped.

Bounded off (બાઉન્ડેડ ઑફ) છલંગ મારીને કુદ્યા. Started off with a big jump.

Struggled (સ્ટ્રગલ્ડ) ફાંફા માર્યા. Made efforts.

Firmly (ફર્મલિ) મજબૂત રીતે. Strongly.

Jason was their master— જેસન તેઓનો ધણી હતો–તેના કરતાં જબરો હતો. Jason was stronger than them.

Forced (ફોર્સ્ડ) ફરજ પાડી Compelled them.

Carefully (કેઅરફુલિ) કાળજીથી with caution.

Finished (ફિનિશ્ડ) પુરૂં કર્યું. Completed.

He lay down to sleep—તે ઉંઘી ગયો He slept.

Towards sunset (ટોવર્ડ્ઝ સનસેટ) સૂર્યાસ્ત વખતે. At the time of sunset.

Growing out (ગ્રોઇંગ આઉટ) ઉભા થતા. Springing;

Waist (વેઇસ્ટ) કમર The middle part of the body.

Peeping out (પીપીંગ આઉટ) ડોકીયાં કરતા Just coming out.

Ready (રેડી) તૈયાર. Prepared.

Attack (ઍટૅક) હલ્લો કરવાને. To assault.

Waving (વેવિંગ) હલાવતા. Were moving.

Shaking (શેકિંગ) આમ તેમ હલાવતા. Moving to and fro.

Shouting (શાઉટિંગ) બૂમ પાડતા. Cried loudly

Imagine (ઇમેજીન) ધારવું. Think.

Enemies (એનીમીઝ) શત્રુ, દુશ્મન. Foes.

Bade (બેડ) ફરમાવ્યું. હુકમ કર્યો. Asked, ordered.

Amongst (ઍમંગ્સ્ટ) વચ્ચે. in the midst of.

Struck (સ્ટ્રક) વાગ્યા. Hurt.

Whose feet were out of ground—જેઓના પગ જમીનની બહાર નીકળ્યા હતા. Who had wholly come above the surface of the earth.

Meanwhile (મીનવ્હાઇલ) તે દરમિયાન In the meantime.

Who were still growing જેઓ હજી જમીનમાંથી બહાર નીકળતા હતા. Who were yet coming out of the ground.

Set off (સેટ ઑફ) નીકળ્યો Started.
To fetch (ફેચ) લાવવું Bring.
Honey—cakes (હની કેકસ) મધ નાખીને બનાવેલી પુરી Breads prepared with honey.
Which would send......ate them = Would induce any one who ate them to sleep.
Greedily (ગ્રીડિલી) અકરાંતીયાની પેઠે Voraciously.
Drowsy (ડ્રાઉઝી) ઉંઘટો Sleepy.
Drew out (ડ્રયુ આઉટ) ખેંચી કહાડયા Pulled out.
Fastened (ફાસન્ડ) જડી રાખ્યા Kept closely nailed.
Hid (હિડ) સંતાડયા Concealed.
Cloak (કલોક) ઝભ્ભો Gown.
Was won (વોઝ વન) મેળવવામાં આવ્યું. Was secured.
Board (બોર્ડ) તુતક Deck.
Went on board વહાણ પર ગયો Went on the ship.
Set sail (સેટ સેઇલ) હંકાર્યું Sailed.
Adventures (એડવેન્ચર્સ) સાહસ Exploits.
Arrived (એરાઇવ્ડ) પહોંચ્યો Reached.
Safely (સેફલિ) સહીસલામત રીતે Without any danger, Securely
Throne (થ્રોન) રાજ્યગાદી Royal seat.
By his side તેની પાસે Near him.

LESSON X.

Spring (સ્પ્રિંગ) વસંત ઋતુ.
Winter (વિન્ટર) શીયાળો Cold season.
Build (બિલ્ડ) બાંધવા Construct, Prepare.
Nests (નેસ્ટસ) માળા.
Living (લિવિંગ) જીવતાં Not dead. Alive.
Creatures (ક્રીચર્સ) પ્રાણી Animals, Beings.
Following (ફોલોઇંગ) નીચલું Written below.
Poem (પોયમ) કવિતા Lines of poetry.

LINES WRITTEN IN MARCH.

Cock (કૉક) કુકડો.

Crowing (ક્રોઇંગ) કુકરે કુક કરે છે Making a sound.

Is flowing (ઇઝ ફ્લોઇંગ) વહે છે Is running.

Twitter (ટ્વીટર) ચીંચીં કરવું Make a sound.

Doth = Does.

Glitter (ગ્લીટર) ચળકવું Shine.

Lake (લેઇક) તળાવ Pond.

Green field (ગ્રીન ફીલ્ડ) લીલું ખેતર Farm which is appearing green with the crops growing in it.

Sleeps (સ્લીપ્સ) ઉંઘે છે, શાંત છે Is quiet.

At work કામ કરે છે. Are working.

Cattle (કૅટલ) ઢોર. Cows, buffalaes etc.

Grazing (ગ્રેઇઝિંગ) ચરે છે. Eating grass.

Raising (રેઇઝિંગ) ઉંચા કરતા. Looking up.

Their heads never raising ખાવામાં એટલાં બધાં મશગુલ થઈ ગયાં છે કે માથું ઉંચું કરતાં નથી. They are so engrossed in eating that they do not look up even.

There are forty feeding like one તેઓ ચાલીસ ઢોરો ચરે છે પરંતુ માથું ઉંચુ કરતા નથી તેથી એકજ ઢોર ચરતું હોય તેમ દેખાય છે. They are really forty but they appear to be one only because all of them do not raise their heads.

Feeding (ફીડિંગ) ચરતાં. Grazing.

Army (આર્મિ) લશ્કર Force.

Defeated (ડીફીટેડ) હારેલું. Vanquished.

Hath retreated (રીટ્રીટેડ) નાસી ગયો છે. Has gone away, disappeared.

Like on......retreated. જેવી રીતે લશ્કર હારેલું હોય ને નાસી જાય તેવી રીતે બરફ નાસી ગયેલો જણાય છે. The snow appears to have gone away like an army that runs away after being defeated.

Fare ill ખરાબ અવસ્થામાં છે. Is in a bad condition.
Bare (બૅર) ખુલ્લું. Void of trees and leaves.
Plough boy (પ્લાઉબૉય) હળ ફેરવનાર છોકરો. The son of a farmer.
Is whooping (હૂપિંગ) બૂમ પાડે છે, પોકારે છે. Is crying out loudly.

Anon (ઍનોન) એકદમ, તરતજ. Soon.
Mountains (માઉન્ટન્સ) પર્વત. Hills.
Life (લાઈફ) જીવ. Activity.
There is life in the fountains ઝરામાં ગતિ છે. The water of the fountains is flowing (is not quiet.)
Fountains (ફાઉન્ટન્સ) ઝરા. Streams.
Clouds (કલાઉડઝ) વાદળાં. Masses of vapour.
Are sailing (સેઈલિંગ) પસાર થાય છે. Are passing in the sky.
Prevailing (પ્રિવેઈલિંગ) પ્રસરવું, ફેલાવું. Spreading.

LESSON XI.

Besides (બિસાઈડઝ) ઉપરાંત. In addition to.
Strokers (સ્ટ્રોકર્સ) કોલસા મારનારા Firemen.
Rose (રોઝ) ઉંચે ચઢયા. Swelled higher.
Smoother (સ્મૂધર) વધારે લીસી More polished.
Mostly (મોસ્ટલિ) ઘણું કરીને Generally.
Weather (વેધર) ઋતુ, હવા. Climate.
Here and there=કોઈ કોઇ ઠેકાણે. In some places.

THE WORK OF WATER.

પાણીનું કામ.

Crops (ક્રોપ્સ) પાક Harvest.
Useful (યુસફુલ) ઉપયોગી. Important, Necessary.
Besides this=આ ઉપરાંત. In addition to this.
Ditch (ડિચ) ખાઇ. Trench.
Road side (રોડ સાઇડ) રસ્તાની બાજુએ. Near the road.

But that is not all=પણ તે કંઇ પુરતું નથી. That is not the only thing you see.
Muddy (મડિ) કાદવવાળું. Filthy, Full of mud.
Common (કૉમન) સાધારણ. Ordinary, General.
Made of=બનેલો છે. Is composed of.
Particles (પાર્ટિકલ્સ) રજકણ. Atoms.
Soil (સૉઇલ) જમીન, મટોડી. Earth.
Rock (રૉક) ખડક Hard stony substance.
The rain helps......soil=કઠણ પથરામાંથી ખેડુતને માટે મટોડી બનાવવામાં વરસાદ મદદ કરે છે. The rain reduces the hard rock to soft earth and thus helps the farmer.
Steals away (સ્ટીલ્સ અવૅ) લઇ જાય છે Takes away.
Bare (બેર) ઉઘાડો Open, void of earth.
Next (નેક્સ્ટ) પછી Afterwards.
Down hill=પર્વત પરથી નીચે Down the sides of the hill.
Carry (કૅરિ) લઇ જવું Take away.
May sink=બેસી જવું; ઠરી જવું may go down.
Bottom (બૉટમ) તળીયું The lower part.
Runs=વહેવું Flows.
As it would=In the same manner as it would.
Still (સ્ટિલ) શાંત સ્થિર Quiet.
Vessel (વેસલ) વાસણ Pot.
Remain (રિમેઇન) રહેવું Stay.
Always (ઑલવેઝ) હમેશાં Constantly.
Heavy (હેવી) ધોધમાર Showers of rain.
Will be very full of water-પાણીથી તદન ભરાઇ જશે There will be much water in it.
Rapidly (રૅપિડલિ) જોરથી Quickly.
Sweep out (સ્વીપ આઉટ) ધોઇ કાઢવું Wash out.
Channel (ચૅનલ) ખાડી Canal.
Sweep out its muddy channel=તેની કાદવવાળી ખાડી ધોઈ નાખશે. Will carry away the mud from its channel.

Settle (સેટલ) સ્થિર બેસવું Remain.

Does not go out to sea=દરિયામાં જતું નથી Is not carried to the sea.

Irrigation (ઇરિગેશન) નહેર મારફતે પાણી પહોંચાડવું The process of carrying water to lands through canals.

Canals (કૅનાલ્સ) નહેર Artificial water course.

Growing (ગ્રોઇંગ) ઉગાડવા Causing to grow.

Tanks (ટૅંક્સ) ટાંકી, તળાવો Ponds.

Is spread over ફેલાઈ જાય છે Is carried over.

Fertile (ફર્ટાઈલ) ફળદ્રુપ Fruitful.

In time=થોડા વખતમાં In a short time.

Valleys (વૅલિઝ) ખીણ. Glens.

It is running water that makes valleys=પાણીના વહેવાને લીધે ખીણો થઇ જાય છે. It is due to a constant flow of water over a certain part that valleys are formed.

Scooped out (સ્કૂપ્ડ આઉટ) ખણાય છે. Is dug out.

Quite (ક્વાઇટ) તદ્દન. Completely.

Straight (સ્ટ્રેટ) સીધી. Not crooked.

Have fallen in here and there=કોઈ કોઈ ઠેકાણે પડી ગએલી છે. Have come off in some places.

Getting=થતી જાય છે Is becoming.

Crooked (ક્રુકેડ) વાંકી ચુકી. Not straight.

Maps (મૅપ્સ) નકશા. Atlas.

Broad (બ્રૉડ) પહોળી Vast.

Wearing away (વેરિંગ અવે) ઘસડાઈ જવું. Being carried away.

Strange (સ્ટ્રેઈન્જ) અજાયબ જેવું. Wonderful,

Mouth (માઉથ) મુખ Place where it meets the sea.

Far out-ઘણો દૂર. At a great distance.

Shore (શોર) કિનારો Coast.

By and by=ધીમે ધીમે Slowly, Gradually.

Layer (લેઅર) પડ. Cover.

Pass (પાસ) પસાર થવું. Elapse.

Are laid down=બેસે છે. Settles down.
weight (વેઈટ) ભાર Burden.
Mass (માસ) ઢગલો Heap.
Is changed into=બદલાઇ જાય છે Is transformed into.
Busy (બિઝી) રોકાયલો Engaged in.
May be raised up ભાંગી નાખતાં Cutting down.
May be raised up=ઉચું આવે May come higher than the surface of.
Shoal (શોલ) રેતાળ ટેકરો A sandy bank.
Sand bank (સૅન્ડ બૅન્ક) રેતાળ ટેકરો. A shoal.
Bar (બાર) રેતીવાળો ટેકરો બાડું Sand bank at the mouth of [a river.
To let pass=પસાર થવા દેવાને To allow ship to pass.
Island (આયલૅંડ) ટાપુ. A plot of land surrounded by water on all sides.
Mouths (માઉથ્સ) મુખ Openings.
Is blocked up=પુરાઈ જાય છે, બંધ થઇ જાય છે. Is choked up.
Tract (ટ્રૅક્ટ) જમીનનો ભાગ. A piece of land.
Marshy (માર્શિ) ભીનાશવાળો. Damp.
Delta (ડેલ્ટા) નદીના મુખ આગળની જમીન. Land formed at the mouth of a river by mud and sand.
Fertile (ફર્ટાઇલ) ફળદ્રુપ. Yielding much crop.
Rice growing districts, જ્યાં ભાત ઉગાડવામાં આવે એવાં પરગણાં. Territories where rice is produced.

LELSON XII.

Sincc=Because.
They do not know what seeing is=જોવું એ શું ચીજ છે તે તેઓ જાણતા નથી. They do not know what is called sight.

THE BLIND BOY.

આંધળો છોકરો.

Light (લાઇટ) પ્રકાશ, અજવાળું. Lustre.

Called light જેને લોકો પ્રકાશ કહે છે. which people term light.
Enjoy (એન્જોય) ઉપભોગ કરવો, ભોગવવું. Utilise, possess.
Which I must......enjoy જેનો હું કોઈ દિવસ ઉપભોગ કરી શકીશ નહિ. Which I can never possess.
Blessings (બ્લેસિંગ્સ) સુખ, આનંદ. Happiness.
Sight (સાઈટ) નજર, જોવું તે, આંખ The eye.
Wondrous (વન્ડ્રસ) અજાયબ જેવી. Strange.
Bright (બ્રાઇટ) ચકચકીત રીતે. Brilliantly.
I feel him warm મને તે ગરમ લાગે છે. I feel the warmth of the sun.
But how......night તે દિવસ ને રાત કેવી રીતે કરે છે તે જાણતો નથી.
I do not know how the sun makes day and night.
My day or night......or play=મારે દિવસ ને રાત હું મારી મેળેજ કરૂં છું જ્યારે હું ઉંઘું છું ત્યારે મારી રાત હોય છે અને જ્યારે હું રમું છું ત્યારે મારો દિવસ છે. When I sleep it is my night and when I play it is my day.
Ever (એવર) હમેશાં. Always,
Keep awake=જાગતો રહું, ઉંઘું નહિ Do not sleep.
'Twere–It were.
Sighs (સાઇઝ) નિસાસા, Deep breath caused by me.
Mourn (મોર્ન) દિલગીર થવું. Become sad.
Hapless (હેપલેસ) નિરાધાર. Miserable.
Woe (વો) દુઃખ. Plight, Misery.
Sure=Certainly.
Patience (પેશન્સ) ધીરજ. Courage.
Bear (બેર) ખમવું, સહન કરવું. Endure.
A loss I never can know=જેની મને ખબર પડે નહિ એવી ખોટ.
A loss I can never feel.
Destroy (ડિસ્ટ્રોય) નાશ કરવો. Disturb.
Let not destroy=Do not allow it to disturb.
Cheer of mind=મારા મનની શાંતિ. My peace of mind.
Although (ઑલધો) અગરજો. In spite of the fact that.

LESSON XIII.

Found their way=ગયા Went.
In the end=આખરે. At last.
Streams (સ્ટ્રીમ્સ) ઝરા. Brooks.
Brass vessels (બ્રાસ વેસલ્સ) પીત્તળનાં વાસણ Pots made of brass.
Copper (કૅાપર) ત્રાંબુ A kind of metal.
Enough (ઇનફ) પુરતો. Sufficient.
Fail (ફેઇલ) ઉતરતો નથી, પાકતો નથી. Do not grow.
Famine (ફૅમિન) દુષ્કાળ Scarcity of rain.
Part (પાર્ટ) ભાગ Some portion.
Passengers (પૅસેન્જર્સ) ઉતારૂઓ Those who travel by railway.
Cornwall (કૅાર્નવૅાલ) પરગણાનું નામ છે. A country in England.

A RIVER.

નદી.

Valleys (વૅલીઝ) ખીણ Glens.
Flow through valleys=ખીણોમાંથી પસાર થાય છે Pass through Valleys.
Main (મેઇન) મુખ્ય Principal.
Join (જોઇન) મળે છે Meet.
Basin (બૅસિન) તળીયું જેની ઉપર થઇને નદી વહે તે. The broad tract of land over which a river flows.
Ridge(રિજ) હાર Chain of mountains.
Western ghats પશ્ચિમ તરફના ઘાટના ડુંગરા.
Ocean (ઓશન) મહાસાર Sea.
Indian ocean–હિંદી મહાસાગર.
Finds its way વહે છે Flows into.
Bay (બે) અખાત A broad gulf of sea.
Water shed (વૅાટર શેડ) નદીના પાણીને જુદી પાડનાર ટેકરી A hill which separates the water of the river.
Water parting પાણીને જુદું પાડનાર That which divides water.

Divides (ડિવાઇડ્ઝ) જુદું પાડે છે Separates.

In the same way as જેવી રીતે In the same manner.

Sheds (શેડ્ઝ) જુદા પાડે છે Divides.

Source (સોર્સ) મૂળ The place from which the river starts, Origin.

Begins (બિગિન્સ) શરૂ થાય છે Starts.

Main stream (મેઇન સ્ટીમ) મુખ્ય નદી Principal part of the river.

Jump (જમ્પ) કુદવું. Leap.

Across (ઍક્રોસ) ઉપર થઇને Through.

Tributaries (ટ્રીબ્યુટરીઝ) શાખા. Smaller branches which flow into the main river.

Tribute (ટ્રીબ્યુટ) ભાગ, ખંડણી Mite, Gift.

Banks (બૅંક્સ) કિનારા Coasts.

Direction (ડિરેક્શન) દિશા Quarters.

Down the river=નદી જે તરફ વહેતી હોય તે બાજુ, મુખ The side towards which the river is flowing.

Bed (બેડ) તળીયું Bottom.

Channel (ચૅનલ) પટ The surface over which the river flows.

Pours (પોર્સ) નાખે છે,પાડે છે Sheds.

Mouth (માઉથ) મુખ The place where the river meets the sea is called the mouth.

Wide (વાઇડ) પહોળું Broad.

Hardly (હાર્ડલિ) ભાગ્યેજ Scarcely.

Ends (એન્ડ્ઝ) પુરી થાય છે Comes to an end.

Estuary (એસ્ટ્યુઅરિ) અખાત, નદીનું પહોળું મુખ. The mouth of a river.

Flat (ફ્લૅટ) સપાટ Broad.

Tide (ટાઇડ) ભરતી Rise of water.

Flows up to the channel=ભરતીનાં પાણી દરિયામાંથી નદીના મૂળ તરફ વહે છે The water of the sea flows towards the source of the river.

High water=ભરતી Tide.

Hoogley (હુગલિ) કલકત્તા પાસે મોટી નદી છે A river near Calcutta.

Is not deep enough for big ships=મોટાં વહાણો જઈ શકે એટલું ઉંડું ન હોય Is not so deep that ships can float over it.

Up the channel=નદી તરફ Towards the river.

Flowed past=તેની પાસેથી વહી જાય Flowed near him.

Dry shod (શૉડ) જોડા ભીના થયા વગર Without the shoes being wet.

I dare say=ખાત્રીથી કહું છું I can confidently say, I am sure.

Foolish (ફૂલિશ) મૂર્ખો Silly.

Running dry=સુકાઇ જાય Becoming dry.

Dry water ઉનાળો Summer.

Continue (કન્ટીન્યુ) જારી રાખવું Keep on.

Visiting (વિઝીટ'ગ) જોવાથી By seeing, Inspecting.

Up–ઉંચે High.

Marshy (માર્શિ) ભીનાશવાળી Damp.

Sponge (સ્પંજ) વાદળી A substance which sucks up water.

Run off–વહી જવું Flow away.

Damp (ડૅમ્પ) ભીનાશવાળી Marshy.

Trickles (ટ્રીકલ્સ) ધીમે ધીમે પડવું. Falls slowly.

Sinks down=નીચે જાય છે. Goes down.

Soil (સૉઇલ) જમીન Ground.

Bed of rock=ખડક A broad hard substance.

Clay (કલે) માટી Earth.

Pools (પુલ્સ) નાનાં ખાબોચીયાં Very small streams.

Stay (સ્ટે) રહેવું Remain.

Bubbling (બબ્લીંગ) પરપોટા થઇને Running in bubbles.

Spring (સ્પ્રિંગ ઝરો Stream.

Are fed– પાણી પુરૂં પાડવામાં આવે છે. Are supplied with water.

Have their sources in lakes=તળાવમાંથી નીકળે છે Have their origin from lakes.

Different (ડિફ્રન્ટ) જુદી જુદી Various.

The real source of every......sky=દરેક જાતનાં પાણીનું મૂળ આકાશ છે, પાણી મૂળ આકાશમાં વાદળાં હોય તેમાંથી પડે છે The water first comes from clouds in the sky.

LESSON XIV.

Tower (ટાવર) મીનારો Turret.

Feast (ફીસ્ટ) મીજબાની Picnic.

Could not get in=અંદર જઇ શકે નહિ Could not enter.

Wept (વેપ્ટ) રોયાં Lamented.

Was wounded (વુન્ડેડ) જખમી થઇ Was injured.

THE SILLY WEAVER GIRL.

મૂર્ખ વણકર છોકરી.

A certain (સર્ટન) કોઇએક One.

Quarter (કવૉર્ટર) ગામનો ભાગ Locality, Part.

Was inhabited (ઇન્હૅબિટેડ) રહેતા હતા, વસાયલો હતો Lived, [resided.

Weaver (વીવર) વણકર, કાપડ વણે છે તે One who weaves cloth.

Sweeping (સ્વીપીંગ) વાળતી હતી Cleaning.

Relations (રિલેશન્સ) સગાવહાલાં Kinsmen.

Belong to (બિલૉંગ ટુ) રહેનારા છે Are the inhabitants of.

It would......this village=If I marry some one in this village it would be better આ ગામમાં હું પરણું તો સારૂં.

Married (મૅરીડ) પરણી હોઉં Wedded.

Settled (સેટલ્ડ) વસું. સ્થાથી રહું Dwelt permanently.

We should always be to-gether=અમે બધા સાથે રહી શકીએ We all relations can live together.

Continued (કન્ટીન્યુડ) ચાલુ રાખ્યું Kept on saying.

Sickened (સિકન્ડ) માંદો પડે-Become ill.

Bevail (બિવેઇલ) શોક કરવો Mourn.

Thinking of this તે આ પ્રમાણે વિચાર કરતી હતી તેથી Because she was thus thinking.

Laid (લેઇડ) મુકી Placed.

Broom (બ્રૂમ) સાવરણી A brush to clean ground.

Distress (ડિસ્ટ્રેસ) દુઃખ Misery.

Most bitterly (બિટરલિ) ઘણુંજ Much.

Wit (હવિટ) ડહાપણ Wisdom, Sense.

What is the matter? શું થયું છે? What has happened.

Wailing (હવેઇલિંગ) રોવું તે Lamentation.

Noise (નોઇઝ) અવાજ.

Had continued (કન્ટીન્યુડ) ચાલ્યું Went on.

Neighbour (નેબર) પડોશી One who lives near.

News (ન્યુઝ) સમાચાર Information.

Answered (ઍન્સર્ડ) જવાબ આપ્યો Replied.

Howling (હાઉલિંગ) પોકેપોક મુકતો Crying loudly.

At this point આ વખતે At that moment.

Headman (હેડમૅન) પટેલ, મુખી Patel.

Disturbance (ડિસ્ટર્બન્સ) ખળભળાટ Noise.

Stop (સ્ટૉપ) બંધ કરો Put an end to.

Questioned (કવેશ્ચન્ડ) પૂછવામાં આવતાં Asked.

Could not help thinking વિચાર કર્યા વગર રહી શકી નહિ Could not but think.

Round (રાઉન્ડ) આસપાસ Near.

Thought (થૉટ) વિચાર Idea.

LESSON XV.

You must make the best of your slate = તમારે તમારી સ્લેટનો બને તેટલો ઉપયોગ કરવો જોઇએ. You should make every possible use of your slate.

Need not (નીડ નૉટ) જરૂર પડતી નથી Have no necessity of using.

Really (રીયલિ) ખરેખરો Truly.

CRICKET.

ક્રિકેટ.

Exercise (એક્સરસાઇઝ) કસરત Bodily exertion.
Necessary (નેસેસરી) ઉપયોગી જરૂરનું Important.
Reading (રીડીંગ) વાંચવું તે.
Different (ડિફ્રન્ટ) જુદી જુદી Various.
Attend (એટેન્ડ) જવું Go to.
Drill (ડ્રિલ) કવાયત Military exertion.
Gymnastic (જીમનૅસ્ટિક) કસરત શાળા, વ્યાયામશાળાનું Pertaining [to exercise.
Gymnastic classes (જીમનૅસ્ટિક ક્લાસિઝ) જે વર્ગમાં કસરત શીખવવામાં આવતી હોય તે Place where exercise is taught.
Games (ગેઇમ્સ) રમત Sport.
Principal (પ્રિન્સીપલ) મુખ્ય Chief.
Cricket (ક્રિકેટ) બોલ બૅટની રમત A game that can be played with a bat and ball.
Foot ball (ફૂટ બૉલ) એક મોટા દડાને પગે મારીને રમવાની રમત. A game that is played by kicking a big ball
Lesson (લેસન) પાઠ.
Bat (બૅટ) રમવાનું બૅટ.
Stumps (સ્ટમ્પસ) સ્ટમ્પ Pointed sticks that are stuck in the ground.
Pairs (પેર્સ) જોડી Set.
Bails (બેઇલ્સ) બેલ Two small pieces placed on the stumps.
Smooth (સ્મૂધ) લીસી Polished.
Level (લેવલ) સરખી Even.
Usually (યુઝ્યવલિ) ઘણું કરીને Generally.
Choose (ચૂઝ) પસંદ કરવું Select.
Are obliged (ઓબ્લાઇજ્ડ) જરૂર પડે છે, ફરજ પડે છે Are forced.
Middle (મિડલ) વચ્ચોવચ Central part.
Length (લેન્ગ્થ) લંબાઇ.

Must be measured=માપવી જોઇએ.

Wickets (વિકેટસ) જેનાં તરફ બોલ ફેંકવામાં આવે છે તે ત્રણ સ્ટમ્પો Three stumps at which the ball is thrown.

Must be stuck up=ખોડવી જોઇએ, ઉભી કરવી જોઇએ Must be erected.

Pitched (પિચ્ડ) ખોસવી, ઉભી કરવી Erected.

Consists of (કન્સીસ્ટસ) બનેલી હોય છે. Is made up of.

Just near enough......on the top=સ્ટમ્પો એવી રીતે એકમેકની પાસે ઉભી કરવી જોઇએ કે તેના પર બેલ રહી શકે. The stumps must be placed near each other that the bails can be placed on the top of them.

Marked (માર્કડ) નિશાન કરવી જોઇએ,

Angle (ઍંગલ) ખૂણો.

At right angles to its lengh=Perpendicular to the distance between the two wickets.

Need not be=Must not be.

Exact (ઍકઝેક્ટ) ચોક્સ. Certain, Accurate.

Rather (રાધર) વધારે A little bit more.

Creases (ક્રીસીસ) ક્રીસ Lines showing the limits up to which a batsman can go.

Divided (ડિવાઇડેડ) ભાગ પાડવા Separated.

Sides (સાઈડ્ઝ) ટોળી Party.

Beginning(બિગિનિંગ) શરૂઆત કરતાં Commencing.

Go in=બેટ લેવા જવું To go for batting.

Decided (ડિસાઇડેડ) નક્કી કરવું Determined.

Tossing (ટૉસિંગ) ઉછાળવું Throwing upwards.

Coin (કોઈન) સિક્કો.

Wins the toss=સિક્કો જીતે છે. છાપકાટામાં પોતે જે કહે છે તે પડે તો ટૉસ જીત્યા કહેવાય.

Field (ફિલ્ડ) ફીલ્ડિંગ કરવી. દાવ આપવો To let the other side bat.

Captain (કૅપ્ટન) સરદાર Chief of the party.

Keep wicket=સ્ટમ્પની પાછળ ઉભા રહી બૉલ અટકાવવો To stop the ball, standing behind the stumps.

Bowlers (બોલર્સ) દડો ફેંકનાર One who throws bowl.

Batsman (બૅટસમેન) જે બૅટ લેછે તે One who bats.

Takes his place તે=ની જગ્યાએ ઉભો રહે છે Stands at the appointed place.

Fieldsmen=દાવ આપનારા Those who field.

Over (ઓવર) પાંચ કે છ બોલ ફેંકે ત્યારે ઓવર પુરી થઈ ગણાય છે.

Prevent (પ્રિવેન્ટ) અટકાવવી Stop.

Hitting (હિટિંગ) લાગવું, અટકાવવું Touching.

Caught (કૉટ) ઝીલાયCan be held.

Try to hit it so......ground=એવી રીતે હીટ મારવી જોઇએ કે જમીનને અડકતા પહેલાં દડો સામી બાજુ વાળાથી ઝીલી શકાય નહિ.

Fall off=પડી જવું Fall down.

Out (આઉટ) આઉટ થઇ જવું.

Stand inside the crease=ક્રીસની હદની અંદર ઉભા રહેવું જોઇએ
Must remain within the limit of the crease,

Because if the wicket keeper......is also out=કારણકે જો વીકેટ કીપર જો દડો ઝાલી લઇને બૅટસમેન ક્રીસની બહાર હોય એટલામાં વીકેટને બૉલ અડકાડી દે તોપણ બૅટસમેન આઉટ થઈ જાય.

Counts (કાઉન્ટસ) મેળવે છે Gets.

Opposite (ઑપોઝીટ) સામાં Standing against.

Innings (ઇનિંગ્ઝ) એક બાજુનો દાવ The batting of one party.

Should have two innings=બે વાર બેટ લેવા જવું.

Scores (સ્કોર્સ) કરે છે, મેળવે છે Gets.

Remember (રિમેમ્બર) યાદ રાખવું. Recollect

Umpire (અમ્પાયર લવાદ) Referee.

Rules (રૂલ્સ) ધારા, નિયમ Regulations.

According (એકોર્ડિંગ) પ્રમાણે of runs.

Scorer (સ્કોરર) રન નોધનાર One who puts down the number

LESSON XVII

No sooner= તરતજ As soon as.
Mean (મીન) સમજવું Understand.
Wing (ઉવીંગ) પાંખ.
Impossible (ઈમ્પોસિબલ) અશક્ય Impracticable.
Salt water (સૉલ્ટ વૉટર) ખારૂં પાણી.
Thirsty (થર્સ્ટી) તરસ્યા.
Sillier (સીલીયર) વધારે મૂર્ખ More foolish.

THE WOLF & THE LAMB.

વરૂ અને ઘેટું.

Wolf (ઉવૂલ્ફ) વરૂ A ferocious animal.
Was drinking (ડ્રિંકીંગ) પાણી પીતો હતો.
Just where=Near the place where.
Ran out=વહેતી હતી Flowed out.
Huge (હ્યુજ) મોટા Very big.
Lower down=તેના મૂખ તરફ Further towards the mouth.
Quenching (ક્વેન્ચિંગ) તરસ છીપાવવી. Drink water.
Thirst (થર્સ્ટ) તરસ Desire for water.
No sooner than=તરતજ As soon as.
Fiercely (ફીઅર્સલિ) ગુસ્સાથી, જુસ્સાથી Angrily.
Rascal (રાસ્કલ) લુચ્ચા Rogue. [How could you?
What do you mean-તું શું સમજે છે ? What is your purpose?
Muddy (મડિ) કાદવવાળું Dirty.
Sir (સર) સાહેબ, માનથી બોલવાની રીત Sir is said out of respect.
Surely (સ્યોરલિ) ખચીત Certainly.
Running from you to me-તમારી પાસેથી મારી તરફ વહે છે Flows from you to me.
Scoundrel (સ્કાઉન્ડ્રલ) લુચ્ચો, હરામી Rogue.
Speak ill of me-મારૂં ભુંડું બોલવું Abuse me.
Trembled (ટ્રેમ્બલ્ડ) ધ્રુજ્યો Shivered.
Fright (ફ્રાઈટ) બીક Fear.

Alas (ઍલાસ) અફ્સોસ. Sorry.

Was not born then=તે વખતે જન્મ્યું નહોતું Last year I was not even born.

Assure (એસ્યુર) ખાત્રીથી કહેવું Say confidently.

Which it was=કોણે ગાળ દીધી તે. Which it was who abused me.

Fury (ફ્યુરિ) ગુસ્સો Rage.

Hate (હેઈટ) ધીક્કારવું Despise.

Suffer (સફર) ખમવું Endure.

Rest (રેસ્ટ) બાકીનાં સગાં Remaining members.

Family (ફેમિલિ) કુટુંબ Household.

Sprang (સ્પ્રૅંગ) કુદ્યો Jumped.

Devoured (ડીવોવર્ડ) ખાઇ ગયો Ate up.

Wicked (વિકેડ) ખરાબ, દુષ્ટ Sinful, Bad.

Satisfied (સૅટિસ્ફાઇડ) સંતોષ પામવો Are pleased.

Excuse (એકસકયુઝ) બહાનું Pretext.

THE FOX AND THE CRANE શિયાળ અને બગલું.

Fox (ફૉકસ) શિયાળ.

Invited (ઇન્વાઇટેડ) નોતર્યો. Called.

Crane (ક્રેઈન) બગલું.

Dinner (ડિનર) જમવાને To feast, To dine.

Flat (ફ્લૅટ) સપાટ, છાછરી, પહોળી Not deep, Shallow.

Dish (ડિશ) થાળી, રકાબી Plate.

Soup (સૂપ) સોરવો Full of soup=સોરવાથી ભરેલો.

Beak (બીક) ચાંચ.

Take up=લેવું, પકડવું Catch in the beak.

Lapped (લૅપ્ડ) ચાટી ગયો Ate up, licked up.

Instant (ઇન્સ્ટન્ટ) ક્ષણ Moment.

In order to વાસ્તે With the purpose of.

Revenge (રિવેન્જ) વેર વાળવું Avenge.

Trick (ટ્રિક) ચાલાકી, ઠગાઇ Fraud.
Consisted (કન્સિસ્ટેડ) બનેલું હતું Was made up of.
Boiled rice ઉકાળેલા ચોખા.
Vessel (વેસલ) વાસણ Pot.
Neck (નેક) કાંઠો.
Reach (રીચ) પહોંચવું Get at.
Bottom.(બૉટમ) તળીયું Surface below.
Could easily put......of the vessel=તેની લાંબી ચાંચ વાસણમાં ઘાલી તળીયે પહોંચી શકે Could reach the surface of the vessel by throwing its beak into the neck of the vessel.
Hungry (હંગ્રિ) ભૂખ્યો Without satisfying his appetite.
Expect (એકસપેકટ) આશા રાખવી. Hope.
People who play......upon them જે લોકો લુચ્ચાઇ કરી બીજાને છેતરે તેમણે ધારવું જોઇએ કે બીજા તેમને છેતરશે.

LESSON XVII.

Oak (ઓક) એક જાતના ઝાડનું નામ છે A kind of tree.
Hundreds (હંડ્રેડ્ઝ) સેંકડો Century.
Wither (હવિધર) સુકાઇ જવું, કરમાઈ જવું Fade.
Log (લૉગ) ઢીમચું Big piece.
Lily (લિલિ) કમળનું ફુલ Lotus.
Beautiful (બ્યુટિફુલ) સુંદર Fine, Pretty.
Blow (બ્લો) ખીલવું Bloom.
Poet (પોયેટ) કવિ.

TRUE GROWTH ખરૂં ઉગવું તે.

Growth (ગ્રોથ) ઉગવું તે.
Growing (ગ્રોઇંગ) ઉગવું તે.
Bulk (બલ્ક) કદ Size.
Doth make કરે છે Makes.
Make man better be માણસને વધારે સારો કરે છે Makes a man better.
Standing long=ઘણા વરસ સુધી જીવતા Living for a long time.

An oak ઓકના ઝાડની જેમ Like an oak.

Three hundred years=ત્રણસો વરસ સુધી For three hundred years.

To fall a log at last=જેમ ઓકનું ઝાડ કરમાઈ જાય ત્યારે સુકા લાકડાના ઢીમચાં જેવું થાય છે તેવી રીતે માણસ લાંબું જીવે પણ સારૂં કામ જીવતાં કરે નહિ તો તે આખરે કાષ્ટવત્ છે.

Bald (બૉલ્ડ) સુકું, પાંદડા વગરનું Devoid of leaves.

Sere (સીયર) સુકા Dry.

Fairer (ફેરર) વધારે સુંદર More beautiful.

Although it fall and die that night=અગર જો કમળનું ફુલ એકજ રાત જીવે છે તો પણ તેની જીંદગી વધારે સુન્દર છે.

Of light ચકચકીત Brilliant.

In small proportions નાના પ્રમાણમાં In small ratio.

Measure (મેઝર) વખત. Space of time.

Perfect (પર્ફેક્ટ) પૂર્ણ Complete.

LESSON XVIII.

Silly (સિલિ) મૂર્ખાઈ ભરેલું Foolish.

Of course=અલબત By all means.

Intended (ઇન્ટેન્ડેડ) ઇરાદો કર્યો Wanted.

Uphill (અપહિલ) ઉંચે Towards the hill.

FOOT BALL=ફૂટ બૉલ.

Foot ball=પગે દડો મારીને રમવાની રમત A game which is played by kicking a big ball.

Weather (વેધર) હવા Climate.

Yard (યાર્ડ) વાર Three feet make one yard.

Goals (ગોલ્સ) નક્કી કરેલી હદ આગળ વાંસડા ખોસવામાં આવે છે તે Place where two poles are erected to denote the limit.

Posts (પોસ્ટસ) થાંભલા, વાંસડા. Poles.

Cross-bar (ક્રૉસ બાર) આડો મુકવામાં આવે છે તે વાંસડો. A pole which is placed across the two poles.

Generally (જનરલિ) ઘણું કરીને Mostly.
To get the ball through= બૉલ પસાર કરવાને To make the ball pass through.
Catch (કૅચ) પકડવું Hold.
Kick (કિક) પગેથી મારવું Strike with the foot.
Shoulders (શોલ્ડર્સ) ખભા. Parts of the body.
Prevent (પ્રિવેન્ટ) અટકાવવું Stop.
Opponents (ઓપોનન્ટસ) હરીફ Rivals, Players of the opposite party.
Sets (સેટસ) ટોળી Parties.
Defence (ડિફેન્સ) બચાવ Preventing the ball from passing through their own goal.
Attack (ઍટેક) હુમલો Pushing the ball through the opposite sides's goal.
Defensive (ડિફેન્સિવ) બચાવ કરનારા Those who defend the ball from going through their goal.
Goal keeper (ગોલકીપર) ગોલનું રક્ષણ કરનારા. Those who take care of the goal.
Backs (બૅકસ) જે પાછળ ઉભા રહે છે તે Those who stay behind the goal.
Forwrds (ફોરવર્ડઝ) આગળ રમનારા Those who play in front.
Half backs (હાફ બૅકસ) બે ગોલની વચમાં ઉભા રહે છે તે. Those who stand in the middle of the two goals.
Business (બિઝનેસ) કામ Duty.
Stays (સ્ટેઝ) ઉભા રહે છે Stands.
Is allowed (એલાઉડ) પરવાનગી આપવામાં આવે છે. Is permitted.
Handle (હૅંડલ) હાથેથી ઝાલવો To catch by the hand.
Pick (પિક) ઉચકી લેવો Take up.
Watch (વોચ) તપાસવું Look.
Kick a goal themselves=તેઓ પોતે સામી બાજુની ગોલમાં બૉલ નાખી દે. They may push the ball through the goal of the other side.
Passing (પાસિંગ) પસાર થવા દેવો Hand over the ball to one

of their sides.

Shoot (શૂટ) ગોલમાં સામે ફેંકવો Kick it direct to the goal.

Dribble (ડ્રિબલ) ધીમે ધીમે લાત મારીને દડો લઇ જવો To kick the ball with small kicks.

Dodging (ડૉજિંગ) થાપ આપવી. Evading the kick of the players of the other side.

In a line across the field=In a straight line perpendicular to the field.

Diagram (ડાયગ્રામ) આકૃતિ Figure.

Kick off=પહેલ વહેલો દડો જમીન ઉપર મુકી લાત મારવી, To kick the ball first putting it on the ground.

Crosses the line=હદની બહાર ચાલ્યો જાય છે Goes out of the limit.

Principal (પ્રિન્સીપલ) મુખ્ય Chief.

To be remembered (રીમેમ્બર્ડ) યાદ રાખવાની. To recollect.

Explained (એક્સપ્લેઇન્ડ) સમજાવેલી Made clear, Illustrated.

Oval (ઓવલ) ઇંડાના આકારનો Egg-shaped.

Coloured (કલર્ડ) ચીત્રેલું, રંગીન Painted.

LESSON XIX.

Quarter (ક્વાર્ટર) રહેઠાણ; લત્તો. Street, Abode.

Settling (સેટલિંગ) ઠરી જવું તે Resting.

In vain=ફોગટ Useless.

THE DEATH OF HECTOR=હેક્ટરનું મોત.

Wandered (વૉન્ડર્ડ) ભટકયો Roamed.

Seige (સીજ) ઘેરો Putting an army round a city.

Troy (ટ્રોય) શહેરનું નામ A famous city in ancient Asia.

Ithaca (ઇથાકા) ટાપુનું નામ Name of an island.

Homer (હોમર) પ્રખ્યાત ગ્રીક કવિ The author of the famous 'Iliad.'

Odessy (ઑડિસિ) કવિતાનું નામ A poem.
Iliad (ઇલિયડ) કવિતાનું નામ The name of a famous poem.
Probably (પ્રોબેબ્લિ) ઘણું કરીને Most likely.
Dardanelles (ડાર્ડેનલ્સ) સામુદ્રધુનીનું નામ.
Stole away (સ્ટોલ અવે) હરણ કરીને લાવ્યો Abducted.
Rage (રેઈજ) ગુસ્સો Anger.
Buckling (બકિલંગ) પહેરીને Putting on.
Set off=નીકળ્યાં Started.
Refused (રિફ્યુઝ્ડ) ના પાડી Declined.
Laid siege to it...તેને ઘેરો ઘાલ્યો. Besieged it.
Overcome (ઓવરકમ) લેવું, જીતવું Subdue, Take.
Rushed out (રશ્ડ આઉટ) બહાર ધસી આવ્યાં Came out.
Set fire=આગ લગાડી Burned.
Returned (રીટર્ન્ડ) પાછા આવ્યા Came back.
Deeds (ડીડ્ઝ) કામ, પરાક્રમ Exploits.
Fell (ફેલ) મરીગયા Were killed.
Fighting (ફાઇટિંગ) લડાઈ Battle.
Gentle (જેન્ટલ) માયાળુ Kind.
Fierce (ફીઅર્સ) ઝનુની Furious, Bold.
Fearless (ફીઅરલેસ) ધીરજવાળો Bold.
Led (લેડ) લઇ ગયો Took.
Attack (ઍટેક) હલ્લો કરવાને To invade.
Bid farewell...છેલ્લી મુલાકાત કરવાને To say good-bye.
Nursing (નર્સિંગ) ધવડાવતી Suckling.
Was wearing (હવેરિંગ) પહેરેલું હતું Had put on.
Shining (શાઇનિંગ) ચકચકતી Bright.
Helmet (હેલ્મેટ) લડાયકટોપી A military cap.
Scarlet (સ્કારલેટ) કીરમજી રંગના Of a deep red colour.
Feathers (ફેધર્સ) પીંછા Plumes.
Frightend (ફ્રાઇટન્ડ) બીવડાવ્યા Terrified.
Screamed (સ્ક્રીમ્ડ) ચીસપાડી Cried out.

Was obliged (ઓબ્લાઈજ્ડ) ફરજ પડી Was compelled.
Farewell kiss=છુટા પડતી વખતનું ચુંબન Parting kiss.
Bade farewell (બેઇડ ફેરવેલ) છેલ્લી સલામ કરી Said good bye.
Begged (બેગ્ડ) આજીજી કરી તે Entreated.
Begged him on her knees=તેની પાસે ઘુંટણીએ પડીને આજીજી કરવા લાગી She fell on her knees and entreated him.

To stay (સ્ટે) રહેવું Remain.
Listen (લિસન) સાંભળવું Pay heed to.
Quickly (ક્વીકલિ) એકદમ At once.
At the head of his men=તેના લશ્કરના મોખરે Leading his army
Weaving (ઉવીવીંગ) વણતી.
Plain (પ્લેઇન) મેદાન Open field.
Bitter (બિટર) કટ્ટો Mortal.
Enemy (એનિમિ) શત્રુ, Foe.
Courage (કરેજ) ધીરજ Boldness.
Courage failed him=નાસીપાસ થઈ ગયો, હિંમત હારી ગયો Was afraid. Took to flight=નાસી ગયો Fled away.

Grecian (ગ્રીશીયન) ગ્રીસની Of Greece.
Goddess (ગૉડેસ) દેવી A female diety.
Friendly (ફ્રેન્ડલિ) માયાળુ, હેતાળ Well disposed.
Appeared (ઍપીઅર્ડ) દેખાઇ Was seen by.
Form (ફૉર્મ) આકાર Shape.
Surely (શ્યોરલિ) ખચીત Certainly.
Advanced (ઍડવાન્સ્ડ) આગળ ધસ્યો Went forward.
Hurled (હર્લ્ડ) ફેંકયો Threw at him.
Spear (સ્પીઅર) ભાલો A long stick with an iron point.
Stuck in the ground=જમીનમાં ચ્હોંટી ગયું Was fixed in the ground. Therefore (ધેરફોર) તેથી So.

Shield (શીલ્ડ) ઢાલ A round plate of iron to protect one self.
Did him no hurt=તેને ઇજા કરી નહિ Did not injure him.
Had played a trick on him=તેને છેતર્યો હતો Had deceived him.

Trick (ટ્રિક) દગો Fraud.

Sword (સોર્ડ) તરવાર Falchion.

Thrust his spear......neck=તેની ગરદન ભાલો ઘોંચીને વિંધી નાંખી Pierced his neck by his spear.

Tied (ટાઈડ) બાંધ્યું Fastened.

Chariot (ચૅરિઑટ) રથ Carriage.

Trailed (ટ્રેઇલ્ડ) ઘસડાતું હતું=Was dragged.

Drove off=કુચ કરી ગયો Marched off.

Rapidly (રૅપિડલિ) ત્વરાથી Hastily.

Slain (સ્લેઇન) કપાયલો Killed.

Wailing (વ્હેઇલિંગ) રડવાનો Lamenting.

Just in time=બરાબર વખતે At the proper *time*.

Being dragged (ડ્રૅગ્ડ) ઘસડાતું Being trailed.

Chief ચીફ મુખ્ય Principal god.

To be shamed=નામોશી લગાડવી To be disgraced.

Was led=લઇજવામાં આવ્યો Was conducted.

Gifts (ગિફ્ટસ) ભેટ Presents.

Collected (કલેક્ટેડ) એકઠાં કર્યાં Gathered.

Huge (હ્યૂજ) મોટા Very big.

Funeral pile (ફ્યુનરલપાઈલ) ચિતા A heap of wood collected to burn a dead body.

Pile (પાઈલ) ઢગલો Heap.

LESSON XX.

Shakespeare (શેક્સ પીઅર) એક અંગ્રેજ પ્રખ્યાત કવિ A famous English Poet.

Play (પ્લે) નાટક Drama.

Spiders (સ્પાઇડર્સ) કરોળીયા Small insects.

Snails (સ્નેઈલ્સ) ગોકળ ગાય A creeping insect.

Across men's noses as they lie asleep= **માણસો ઉંઘતા હોય ત્યારે તેમનાં નસકોરામાંથી Through the nostrils of sleeping men.**

Carriage (કેરેજ) ગાડી Chariot, A vehicle.
Nut shell (નટશેલ) કોટલું The outer shell of a nut.
Wheels (વ્હીલ્સ) પૈડાં.
Brains (બ્રેઈન્સ) મગજ Inner part of the head which is the seat of intellect.
Dream (ડ્રીમ) સ્વપ્નું આવવું Imagine, Fancy.
Of all sorts=Of various kinds.
Pleasant (પ્લેઝંટ) આનંદ દાયક Joyous.
Horrid (હૉરિડ) ભયંકર Terrible.
Flutters (ફ્લટર્સ) પાંખ ફફડાવતા આવવું ;Descend on the wings.

QUEEN MAB=મૅબ નામની રાણી.

Brown (બ્રાઉન) ઝાંખા રાતા રંગનાં Of a greyish colour.
Silver spots (સિલ્વર સ્પૉટસ) રૂપેરી રંગના ચાઠાં Whitest specks.
Wings (વિંગ્ઝ) પાંખ.
Flutters down (ફ્લટર્સ) પાંખ ફફડાવીને ઉતરે છે Comes down flying upon the wings.
Wand (વૉન્ડ) જાદુઇ લાકડી Magical rod.
Goes to bed=ઉંઘી જાય છે Sleeps.
Waves (વેઇવ્ઝ) હલાવે છે Moves.
Circle (સર્કલ) ગોળાકાર.
Makes a circle=ગોળ ફેરવે છે Moves round about.
Fountains (ફાઉન્ટન્સ) ઝરા; ફુવારા Springs, Reservoirs.
Filled with=ભરેલા Full of.
Fairy fish=નાની માછલી, જાદુઇ માછલી.
Bear (બેર) ઝુકતા હોય છે Are laden with.
Delicious (ડીલિશ્યસ) સ્વાદિષ્ટ Of good taste.
Bow (બાઉ) વાળવું નમાવવું Bend.
Branches (બ્રાંચિઝ) ડાળીઓ Boughs, Twigs.
Bow their branches at a wish=ઇચ્છા કરે તે પ્રમાણે તેની ડાળીઓ નમાવે છે Whenever desired they bend their branches.

Arbours (આર્બર્સ) લતા, મંડપ Bowers.
Dainty (ડેઇન્ટિ) પસંદ કરવા લાયક, સુંદર Choicest.
Scents (સેન્ટસ) સુગંધ Perfume.
Lovely (લવલિ) સુંદર Beautiful.
Fade (ફેઇડ) કરમાવું Wither.
Glitter (ગ્લિટર) પ્રકાશ આપવો Shine.
Glow worm (ગ્લોવર્મ) આગીઓ. An insect that shines in darkness.
Shade (શેઇડ) અંધારૂં Darkness.
Of etc......આ આખો સ્ટેન્ઝા જોડો They dream of એમ સબંધ છે.
Gifted (ગિફ્ટેડ) બક્ષેલી, ઇશ્વરદત્ત Talented.
Tongues (ટંગ્ઝ) જીભ, વાણી.
Of gifted tongues=સુંદર વાણી વાળા Of nice speech.
Tales (ટેલ્સ) વાર્તા Stories.
Pretty (પ્રિટી) સુંદર Nice, Beautiful.
Dwarfs (ડવાર્ફ્સ) ઠીંગણા આદમી Pigmies.
Dales (ડેઇલ્સ) ખીણ.
And talking birds etc. The prose order is they dream of talking birds etc.
Bad child=નઠારૂં બાળક Wicked child.
Weaves (ઉવીવ્ઝ) ફેરવે છે Waves.
Ring (રિંગ) ગોળાકાર Circular motion.
Ugly (અગલિ) કદરૂપા Deformed.
Horrid (હૅારિડ) ભયંકર Terrible.
Lions (લાયન્સ) સિંહો.
Glaring (ગ્લેરિંગ) ચળકતી Sparkling.
Growl (ગ્રાઉલ) ઘુરકવું Snarl.
Dreadful (ડ્રેડ્ફુલ) ભયંકર Terrible.
Ogres (ઓગર્સ) માણસનો ભક્ષ કરનાર રાક્ષસ A monster.
Cruel (ક્રુએલ) ઘાતકી Wicked, Merciless.
Knives (નાઇવ્ઝ) છરા Poniards.

To shed (શેડ) પાડવું To let fall.
Stormy (સ્ટૉર્મિ) તોફાની Tempestuous.
Waves (વેવ્ઝ) મોજાં.
Rush on= ધસે છે Come creeping on.
Drown (ડ્રાઉન) ડુબાડીદેવાને To sink down.
Raging (રેઈજીંગ) જોસથી બળતા Burning fiercely.
Flames (ફ્લેમ્સ) ભડકા Tongues of fire.
Scorching (સ્કૉર્ચિંગ) દઝાડતા Burning.
Dragons (ડ્રૅગન્સ) અજગર Winged serpents.
Hover (હોવર) ભટકવું. Roam, Fly about.
Serpents (સર્પન્ટસ) સાપ.
Crawl (ક્રૉલ) પેટ ઘસડીને ચાલવું Creep.
Gloom (ગ્લુમ) ઉદાસી, બીક, અંધારૂ Fear, Darkness.
Wish the long black gloom away બીક (અંધારૂ) ઉડી જાય એમ ઈચ્છે છે. They desire that the dark fear (of darkness) should disappear.
Pleasant (પ્લેઝન્ટ) આનંદ દાયક Joyous.

LESSON XXI.

At all=બીલકુલ.
Saved (સેવ્ડ) બચાવ્યો Protected.

THE DATE PALM=ખજુરનાં ઝાડ.

Date (ડેઈટ) ખજુર A kind of dry sweet fruit.
Palm (પામ) ઝાડ Tree.
Chiefly (ચીફ્લી) મુખ્યત્વે કરીને Principally.
Fertile (ફર્ટાઈલ) ફળદ્રુપ Fruitful.
Patches (પૅચિઝ) કટકા Plots.
Oases (ઓએસિસ) રણમાં, ભીનાશવાળી જગ્યા Damp ground in a desert.
Wide (વાઈડ) વિશાળ Vast.
Sandy (સૅન્ડિ) રેતાળ.

Desert (ડેઝર્ટ) રણ Sandy plain.
Height (હાઈટ) ઉંચાઈ.
Cluster (ક્લસ્ટર) ઝુમખો Bunch.
Springing (સ્પ્રિંગિંગ) ફુટી નીકળતાં Coming out.
Stem (સ્ટેમ) થડ Trunk.
Ribs (રિબ્ઝ) સળીયા Thin bars.
Umbrella (અમ્બ્રેલા) છત્રી.
Bending (બેન્ડિંગ) નીચા વળતાં Stooping.
Gracefully (ગ્રેસફુલિ) સુંદર રીતે Nicely.
Oval (ઓવલ) ઈંડાના આકારનું Egg shaped.
Shape (શેઈપ) આકાર Form.
Stone (સ્ટોન) ઠળીઓ The inner hard substanc of a frmit.
Golden (ગોલ્ડન) સોનેરી રંગનું Yellowish.
Colour (કલર) રંગ Hue.
Taste (ટેસ્ટ) સ્વાદ.
Scent (સેન્ટ) સુગંધ Perfume.
Are laden with=ભરેલાં હોય છે Are full of.
Ripe (રાઇપ) પાકાં.
Sight (સાઇટ) દેખાવ View.
Arabs (આરબ્ઝ) આરબ લોકો People of Arabia.
The king of the desert=રણનો રાજા The best tree in the desert.
They may well love it=તેઓ તેને ચાહે છે તે બરાબર છે. It is proper that they love it.
Tract (ટ્રૅક્ટ) જમીન Large plot of land.
Provides. (પ્રોવાઇડ્ઝ) પુરૂં પાડે છે. Furnishes, Supplies.
Shade (શેઇડ) છાંયડો Shadow.
Timber (ટિમ્બર) લાકડું Wood for building houses.
Syrup (સીરપ) રસ Juice.
Vinegar (વિનીગર) સરકો A sour liquid.
Seeds (સીડ્ઝ) બીયાં.
Are ground (ગ્રાઉન્ડ) દળવામાં આવે છે Are pounded.

Powder (પાઉડર) ભુકો Dust.
Used in place of=ને બદલે Instead of.
Coffee (કૉફી) કાફી A kind of hot drink.
Pressed (પ્રેસ્ડ) નીચોવીને કઢાડવામાં આવે છે Is obtained by squeezing them.
Necessary (નેસેસરિ) જરૂરનો. Required.
Fibres (ફાઇબર્સ) રેસા Threads.
Cords (કૉર્ડ્ઝ) દોરડાં Ropes.
Leaf-stalk (લીફ્સ્ટૉક) પાંદડાંનો દાંડો Thin stem of leaves.
Baskets (બાસ્કેટસ) ટોપલીઓ.
Trunk (ટ્રંક) થડ Stem.
Be gathered (ગૅધર્ડ) એકઠું કરવું Collected.
Bare (બેર) ખુલ્લો, પાંદડા વગરનો Devoid of leaves.
Straight (સ્ટ્રેઇટ) સીધું Erect.
Branches (બ્રાંચિઝ) ડાળીઓ Boughs.
Passes (પાસિઝ) નાંખે છે Throws.
Knots (નૉટસ) ગાંઠ બાંધવી To fasten with a knot.
Notches (નૉચિઝ) ગાંઠ, ખૂટા, ખાંચો Nicks.
At equal distances=સરખે અંતરે At equal space.
Rests (રેસ્ટસ) ટકેલું હોય છે Is supported.
Picks (પિકસ) ચુંટે છે, તોડે છે He takes off.
Is stretched (સ્ટ્રેચ્ડ) પાથરેલું હોય છે Is spread.
Ceased (સીઝ્ડ) બંધ થાય છે Stopped.
Picture (પિકચર) ચિત્ર Figure.
Spring (સ્પ્રિંગ) ઝરો Stream.

LESSON XXII.

By degrees (ડીગ્રીઝ) ધીમે ધીમે Little by little.
Dead of night=મધરાતે At midnight.
Middle (મિડલ) મધ્યભાગ.
Overcome (ઓવરકમ) હંફાવવું, જીતવું Subdue.

Force (ફોર્સ) જોર Strength.
Trick (ટ્રિક) ચાલાકી, ખુબી Cleverness.
Comes to an end=પુરૂં થાય છે Is finished.
Toils (ટૉઇલ્સ) મહેનત Troubles.
Tent (ટેન્ટ) તંબુ Pavillion.
Once more=ફરીથી એકવાર Once again.
The wooden horse of Troy=ટ્રૉયનો લાકડાનો ઘોડો.
Went on=ચાલુ રહયો Continued.
Take the city=શહેર કબજે લઇ શકાય Capture the town.
Cunning (કનિંગ) ચાલાક Shrewd.
Trick (ટ્રિક) યુક્તિ Dodge.
Overcome (ઓવર કમ) જીતવું Subdue, win.
Hammers (હૅમર્સ) હથોડા Instruments for beating things.
Camp (કૅમ્પ) છાવણી Tents of armies, army.
Little by little=ધીમે ધીમે By degrees, slowly.
To rise above the heads of=માથા ઉપર થઇને દેખાવા લાગ્યો Appeared higher than the heads.
Soldiers (સોલ્જર્સ) લડવૈયા Warriors.
Building (બિલ્ડીંગ) બાંધકામ The structure, Erecting.
To waste (વેઇષ્ટ) નકામો ગુમાવવો To spend uselessly.
Finished (ફિનિશ્ડ) પુરો થયો Completed.
To the great joy=They were very joyous to see.
Watchers (વૉચર્સ) તપાસ રાખનારા Guards.
Fading away=અદ્રશ્ય થતાં Disspeearing.
In the distance=ઘણે દુર Far away.
Had been kept=પુરાયલા હતા Were confined.
Crowdes (ક્રાઉડ્ઝ) ટોળેટોળાં In groups.
Wander (વૉન્ડર) રખડવું To roam.
Strange (સ્ટ્રેઈન્જ) અજાયબ જેવો Curious.
Stared (સ્ટેઅર્ડ) આભા થઇને જોવું To look in surprise.
Surprize (સરપ્રાઈઝ) અજાયબી Wonder.

Dangerous (ડેન્જરસ) ધાસ્તી ભરેલી Risky, Perilous.
To beware (બિવેર) ચેતતા રહેવું To be cautious.
Idol (આઇડૉલ) મૂર્તિ Image.
Jeered (જીઅર્ડ) મશ્કરી કીધી Laughed at.
Agreed (ઍગ્રીડ) કબુલ થયા Consented.
Hauled (હૉલ્ડ) ઘસડીને લઈ જવામાં આવ્યો Was dragged.
To be much too large to go through=પસાર થઇ શકે તેના કરતાં
વધારે મોટા Larger than could pass through.
Opening (ઓપનિંગ) બાકું Hole, Gate.
To take down=તોડી પાડવું To demolish.
Market place=બજાર Place where market is held.
Silent (સાઇલન્ટ) શાંત Quiet.
Soundly (સાઉન્ડલિ) ઘસઘસાટ Profoundly.
Sorrow (સૉરો) દિલગીરી Grief.
Dimly (ડિમલિ) ઝાંખો Indistinctly.
Suddenly (સડનલિ) એકદમ At once.
Dropped (ડ્રૉપ્ડ) બહાર નીકળી આવ્યો Came out.
Heroes (હિરોઝ) શૂરવીરો Warriors.
Heart (હાર્ટ) મધ્ય ભાગ Middle part.
Capture (કૅપચર) લેવાને To take.
Stole (સ્ટોલ) ચુપકીથી ગયા Went stealthily.
Comrades (કૉમરેઇડ્ઝ) સાથીઓ Companions.
Trooped (ટ્રૂપ્ડ) ભેગા થયા Assembled.
But all in vain=બધું ફોગટ To no purpose, useless.
Struggle (સ્ટ્રગલ) લડાઈ Fighting.
Was seized (સીઝ્ડ) પકડવામાં આવી Captured.

LESSON XXIII.

Was thought to be=Was considered to be.
Only (ઓનલિ) એકની એક Sole.
Supposed to be (સપોઝ્ડ) ધારવામાં આવતા Thought to be.

Cousins (કઝન્સ) પિત્રાઇ Uncle's sons or daughters.
Heiress (હેરેસ) વારસ Successor.
Confessed (કન્ફેસ્ડ) કબુલ કર્યું Admitted.
Nephew (નેવ્યુ) ભત્રીજો Brother's son.
Due (ડયુ) હક્ક Claim.
Right (રાઇટ) હક્ક Privilege.
Lady (લેડિ) ઉમરાવની વહુનો ઇલકાબ It is the title given to the wife of a nobleman.
Lady clare=લેડી કલેર.
Blow (બ્લો) ખીલવું Bloom.
It was the time when lilies blow=વસંત રૂતુ Spring.
Lily-white (લિલિ વ્હાઇટ) કમળના જેવા સફેત White as the lily.
Doe (ડો) હરણી A female deer.
Trow (ટ્રો) ધારવું Think, Imagine.
Part (પાર્ટ) છુટા પડવું Separate.
Scorn (સ્કૉર્ન) ધિક્કાર Hatred, Contempt.
Betrothed (બિટ્રોથ્ડ) વિવાહ કરાવેલો Affianced.
Wed (વેડ) પરણવું Marry.
Blessing (બ્લેસિંગ) આશીર્વાદ Benediction.
Birth (બર્થ) ઉચ્ચકુળ Noble family.
Lands (લૅન્ડઝ) જમીન Estates.
Broad(બ્રોડ) પહોળી, વિશાળ Vast.
Worth (વર્થ) લાયકાત Merit.
Comes round=બને છે Happens.
Are ye out of your mind=તમે ગાંડા થઈ ગયાં છો You are out of your senses, Mad.
Wild (વાઇલ્ડ) મૂર્ખાઈથી Foolishly.
God's above (ગૉડઝ, એબવ) પરમેશ્વર (સ્વર્ગમાં) છે God is in heaven.
At my breast=જ્યારે હું તેને ધવરાવતી હતી; When I was suckling her.
Burried (બેરીડ) દાટી Interred.

Stead (સ્ટેડ) જગ્યા Place.

Falsely (ફોલ્સલિ) ખોટી રીતે Wrongly.

If this be true=તમે કહો છો તે ખરૂં હોય=If what you say [is right.

; Best man=ખરો હકદાર Rightful heir.

Secret (સિક્રેટ) ગુપ્ત વાત.

For your life=તમે જ્યાં સુધી જીવો ત્યાંસુધી As long as you live.

Man and wife=ધણી ધણીયાણી Husband and wife.

I dare not lie=હું જુઠું બોલવાની હિંમત કરૂં નહિ. I cannot tell a lie.

Broach (બ્રોચ) ખોસવાની પિન A pin.

Fling (ફ્લિંગ) ફેંકી દો Throw away.

Necklace (નેકલેસ) હાર, માળા. A string made of precious jewels.

Faith (ફેઇથ) ભરોસો Fidelity.

Cleave (કલીવ) વળગી રહેશે Stick.

Right (રાઇટ) હક્ક Claim.

Sinned (સિન્ડ) પાપ કીધું Committed a sin.

Strange (સ્ટ્રેન્જ) વિચિત્ર Wonderful.

Ere (એર) પહેલાં Before.

Clad (કલૅડ) પહેરેલું Clothed.

Russet (રસેટ) ઝાંખા ભુરાં Pale brown.

Gown (ગાઉન) ઝભ્ભો Robe.

Dale (ડેઇલ) ખીણ Valley.

Down (ડાઉન) મેદાન.

Dropt (ડ્રોપ્ટ) મુકી દીધું Put.

Stept=stepped=Walked ચાલ્યો.

Tower (ટાવર) મિનારો Turret.

Flower (ફ્લાવર) સૌથી સુંદર સ્ત્રી Fairest woman.

Play me no tricks=મને ઠગો નહિ Do not deceive me.

Riddle (રિડલ) ઉખાણું Puzzle,

Proudly (પ્રાઉડલિ) દમામથી Pompously.

Her heart did not fail=તે હિંમત હારી નહિ She did not lose courage.

Next in blood=નજીકનો સગો Nearest relation.
Lawful (લૉ ફુલ) કાયદેસર Legal, Rightful.
Will wed=પરણીશું. To-morrow morn=કાલ સવારે.

LESSON XXIV.

Was going=તૈયારીમાં હતો Was just ready to.
Haul (હૉલ) ઘસડી લઈ જવું To drag.
Monarch (મૉનર્ક) રાજા King.
Had better=It would have been better if.
Secret (સિક્રેટ) ગુપ્ત વાત Private thing.
Crown (ક્રાઉન) મુકુટ Diadem.

A BOOKSELLER=ચોપડી વેચનાર.

Government (ગવર્નમેન્ટ) સરકારી Belonging to the state.
Piece (પીસ) કટકો Parcel.
Class-room(ક્લાસરૂમ) વર્ગ.
Form (ફૉર્મ) ધોરણ Standard.
Fastened (ફાસન્ડ) ચોંટાડયો Fixed.
Messrs (મેશર્સ) મીસ્તરનું બહુવચન Plural form of Mr.
Publishers (પબ્લિશર્સ) પ્રસિદ્ધ કર્તા Those who publish books.
Catalogue (કૅટેલોગ) ટીપ List of books.
Elementary (એલિમેન્ટરિ) પ્રાથમિક Rudimentary.
Arithmetic (એરિથમેટિક) અંકગણિત Science of numbers.
Price (પ્રાઇસ) કિંમત Worth, Value.
As=Annas આનાનું ટુંકું રૂપ.
Complete (કમ્પ્લીટ) પૂરેપુરો Entire, Thorough.
Course (કોર્સ) અભ્યાસક્રમ Curriculam.
Geography (જીયોગ્રાફિ) ભૂગોળ વિદ્યા The science which deals with the description of the earth.
Coloured (કલર્ડ) રંગેલા Painted.
Maps (મૅપ્સ) નકશા. History (હિસ્ટરિ) ઇતિહાસ.
Plays (પ્લેઝ) નાટક Dramma.

Shakespeare = It is the name of one of the greatest poets of England.

Notes (નોટસ) ટીકા Commentary, Annotations.

The Arabian Nights = It is the name of a book. It is also called one thousand and one nights.

The Ramayana (રામાયણ) રામાયણ The book containing the history of Rama.

Translated (ટ્રાન્સલેટેડ) તરજુમો કરાયલો Rendered.

Customer (કસ્ટમર) ઘરાક Buyer.

Good morning = It is the custom among Englih men to say good morning when they meet each other in the morning.

Pupil (પ્યુપિલ) નિશાળીયો Student.

Let me = Allow me to.

Hands (હૅન્ડઝ) આપે છે. Gives.

Contains (કન્ટેઇન્સ) ની અંદર છે Has within it.

Plenty (પ્લેન્ટિ) પુષ્કળ Numerous.

Sums (સમ્સ) દાખલા Examples.

Weights (વેઈટસ) જોખવાનું માપ Standard for weighing.

Measures (મેઝર્સ) માપ Standard length for measuring the length.

King John = It is a play by Shakespeare.

Change (ચેઇન્જ) વટાવ, પરચુરણ Number of coins of a smaller value for a big coin.

Professor (પ્રોફેસર) ગુરૂ Teacher.

Physical (ફીઝિકલ) કુદરતી Natural.

Features (ફીચર્સ) રચના Structure.

Level (લેવલ) સપાટી.

Sea level = In measuring the heights of mountains etc. the level of the sea is taken as a standard.

Presidencies (પ્રેસીડન્સીઝ) ઇલાકા Divisions of a country

States (સ્ટેઇટસ) દેશી રાજ્ય Native kingdoms.

Towards the end of his life = તે બહુ ઘરડો થયો ત્યારે When he was very old.

Volume (વોલ્યુમ) ગ્રંથ, ભાગ Part.
Scale (સ્કેઈલ) પ્રમાણ Extent.
Till gets into=Till he is promoted to.
He had better have=It would be better for him to have.
Present (પ્રેઝન્ટ) ઇનામ, બક્ષિસ Gift.
Recommend (રેકમેન્ડ) ભલામણ કરવી Certify to be good.
Dear (ડીયર) મોંઘી Of a higher price.
Make me out a bill=મારૂં બીલ તૈયાર કરી આપો, આંકડો કરી આપો Prepare the bill that I have to pay.
Following (ફૉલોઇંગ) નીચે પ્રમાણેનું As mentioned below.
Made out=તૈયાર કરાયું Prepared.
E. & O. E.=ભૂલચૂક લેવીદેવી Errors and omissions excepted.
Received (રિસીવ્ડ) લીધા છે Have taken.

LESSON XXV.

Seemed (સીમ્ડ) દેખાઇ Appeared.
Go out=બુઝાઇ જવું Be extinguished.
Enough (ઇનફ) પુરતું Sufficient.
Put out=હોલવવો Extinguish.
Pouring (પોરિંગ) રેડવાથી Shedding. Throwing.

VOLCANOES=જ્વાળામુખી પર્વત.

Volcanoes (વૉલકેનોઝ) જ્વાળામુખી Burning mountains.
Usually (યુઝવલિ) ઘણું ખરૂં Generally.
Hole (હોલ) બાકું Opening.
Chimney (ચિમનિ) ધુમાડીયું A funnel in a house through which smoke passes.
Vent (વેન્ટ) બાકું Cleft.
Opening (ઓપનિંગ) બાકોરૂં Hole.
Crater (ક્રેટર) જ્વાળામુખી પર્વતનું મોં The open mouth of [volcanoes.
Inside (ઇન્સાઇડ) અંદરની બાજુએ The interior.

Furnace (ફરનેસ) ભઠ્ઠી A structure in which things are melted with the help of fire.

Lava (લાવા) લાવાનો રસ The melted liquid of the stones.
Hill side (હિલ સાઇડ) પર્વતની બાજુ Towards the side of the hill.
Mound (માઉન્ડ) નાનો ટેકરો A small hill.
Build up (બિલ્ડ અપ) ઉભો કરે છે. Make up, Erect.
Action (એક્શન) જોર, Force.

So a mountain is made by the action......earth=જમીનની અંદરની ગરમીથી પથ્થર પીગળીને રસ થઈને બહાર આવે છે ને તે ઠરી જાય છે એટલે તેનો ટેકરો બંધાય છે.

Geyser (ગાઈઝર) ઉના પાણીનો ઝરો A hot water spring.
Mount Visuvius :(વિસુવિયસ) ઈટલીમાં મોટો જવાળામુખી પર્વત છે The big famous volcano in Italy.

Pay a visit=જોવા જવું Go to see.
We can be drawn up=We can ascend.
Steep (સ્ટીપ) ઉભી. સીધી Precipitous.
Vines (વાઇન્સ) દ્રાક્ષના વેલા The vine plant.
Olive (ઑલિવ) જે ઝાડમાંથી તેલ બને છે તે A tree out of the seeds of which oil is produced.

Dotted (ડૉટેડ) છુટાં છવાયાં આવેલાં છે Situated here and there.
Soil (સૉઈલ) જમીન Ground.
Fertile (ફર્ટાઇલ) ફળદ્રુપ Fruitful.
Fiery (ફાયરિ) બળતા Burning.
Bare (બેર) ખુલ્લો Open.
Puffs (પફ્સ) ગોટેગોટા Clouds.
Rise in our faces=આપણાં મોં આગળ આવે છે Come near our faces.
Crust (ક્રસ્ટ) પડ Layer.
Push (પુશ) ધોંચવું Thrust.
Crack (ક્રૅક) તડ; ફાટ Cleft.
Will take fire=સળગશે Will be burnt.
Windward (ઉવિન્ડવર્ડ) પવનની દિશા તરફ The side towards which

the wind is blowing.
To avoid (એવૉઇડ) દુર રાખવાને To keep away from.
Glow (ગ્લો) ચળકાટ, પ્રકાશ, Light, Lustre.
Stifling (સ્ટાઇફ્લિંગ) ગુંગળાવી નાખે તેવી Suffocating.
Peep (પીપ) ડોકીયું Look.
Globe (ગ્લોબ) પૃથ્વી Earth.
Extinct (એક્સ્ટીંક્ટ) હોલવાઇ ગયેલા Put out.
Closed up=પુરાઇ ગયેલા Choked up.
To have gone out=હોલવાઈ ગયેલા To have been extinguished.

LESSON XXVI.

No doubt ખચીત. Certainly.
Doubtless (ડાઉટલેસ) ખરેખર Certainly.
Sorts (સોર્ટસ) જાત Kinds.
Goods train=માલગાડી Railway train carrying heavy goods.
Terrible (ટેરિબલ) ભયંકર Frightful.
Weather (વેધર) હવા Climate.
Deserts (ડેઝર્ટસ) રણ Plains.
Must be taken in=ગણવા જોઇએ Must be counted.
To make up=To constitute.
Due (ડયુ) ઝાકળ; Frost. Make out=બનાવવું Prepare
Made up=બનેલી છે Is constituted.
Leaves (લીવ્ઝ) પાનાં Pages.

THE MOUNTAIN AND THE SQUIRREL.

પર્વત અને ખીસકોલી.

Squirrel (સ્કિવીરલ) ખીસકોલી A tiny animal.
Quarrel (કવૉરલ) કજીયો Struggle, fight.
Former (ફૉર્મર) આગલો, i. e. the mountain.
Prig (પ્રિગ) લુચ્ચો, ચોર A thief, Rogue.
Bun=Squirrel. Replied (રિપ્લાઇડ) જવાબ આપ્યો Answered.

Doubtless (ડાઉટલેસ) નક્કી Certainly.
All sorts of things=Various things.
Must be taken in=Must be counted.
Sphere (સ્ફીયર) દુનિયા The earth.
Disgrace (ડિસગ્રેસ) નામોશી Dishonour.
Occupy (ઑાકયુપાઇ) લેવું Take.
Spry (સ્પ્રાઈ) ચપળ Active.
Half so spry=મારાથી અડધી ચપળતા પણ તારામાં નથી. You are not even half so active as I am.
Deny (ડિનાઇ) ના પાડવી Say no.
J'll not = I will not.
Track (ટ્રૅક) રસ્તો Road.
Squirrel track=ખીસખોલીને ચાલવાનો રસ્તો Road for the squirrel.
Telents (ટૅલન્ટસ) બુદ્ધિ Intellect.
Differ (ડિફર) જુદીજુદી હોય છે Are different.
All is well and wisely put=પરમેશ્વરે સઘળું સારૂં અને ડહાપણ ભરેલી રીતે કરેલું છે. God has made everything well and in a proper manner.
Forests (ફોરેસ્ટસ) જંગલ Jungles.
Crack (ક્રૅક) ભાંગવું Cut, Break.
Nut (નટ) સોપારી, ફળ A kind of fruit.

LESSON XXVII.

Keep pace=બરાબર રહેવું Not to fall behind.
Rapidly (રૅપિડલિ) ત્વરાથી Fast.
Way (વે) રીત Manner.
Being made to copy=Being told to copy.
To copy=લખવાને To write down.
Lessons (લેસન્સ) પાઠ Exercises.
Desk (ડેસ્ક) પાટલી Bench.
Room enough=પુરતી જગ્યા Sufficient room (accommdation).

THE MILLER HIS SON AND THEIR ASS

ઘંટીવાળો તેનો છોકરો અને તેનો ગધેડો.

Were leading (લીડીંગ) દોરવીને લઇ જતા હતા. Carrying.

Miller (મિલર) ઘંટીવાળો One who keeps a mill.

Fair (ફેર) મેળો A place where people meet for buying and selling.

Had not gone far=દુર ગયા નહોતા Had walked a little.

Troop (ટ્રૂપ) ટોળું Crowd.

Returning (રિટર્નિંગ) પાછું ફરવું Coming back.

Laughing (લાફિંગ) હસવું Making merry.

Look (લૂક) જુઓ See.

Ever (એવર) કોઈ વખત Any time.

Stupid (સ્ટુપિડ) મૂર્ખ Foolish.

Could ride=સવારી કરી શકે Can sit on the ass.

Bade (બેડ) હુકમ કર્યો Ordered.

Get up=બેસવું Ride.

Tramped (ટ્રૅમ્પ્ડ) ચાલ્યો Walked.

Cheerfully (ચિઅરફુલિ) આનંદથી Merrily.

By his side=તેની પાસે Near him.

Came to=પાસે આવ્યા Came near.

Way side=રસ્તાની બાજુએ By the side of the road.

Talking together=એકબીજા સાથે વાત કરતા Conversing with each other.

Pointing (પૉઇન્ટિંગ) બતાવીને Showing.

Proves (પ્રૂવ્ઝ) સાબીત કરે છે. Establishes.

Respect (રિસ્પેક્ટ) માન Honour. Reverence.

Old age (ઓલ્ડ એજ) ઘડપણ.

Rogue (રોગ) લુચ્ચો Cunning fellow.

Has to walk=ચાલવાની ફરજ પડે છે Is forced to walk.

Upon this=આ સાંભળીને Hearing this.

Took his place=એનીજ જગ્યાએ બેઠો Sat in his place.

Country women=ગામડાની સ્ત્રી Village women.

Market (માર્કેટ) બજાર Bazar.

Lazy (લેઝી) આળસુ Idle. Hardly (હાર્ડલિ) ભાગ્યે Scarcely.

Keep pace=સાથે ચાલવું Not to fall behind.

Almost (ઑાલમોસ્ટ) લગભગ Nearly.

Reached (રીચ્ડ) પહોંચ્યો Arrived at.

Pray (પ્રે) મહેરબાની કરીને Kindly.

Honest (ઓનેસ્ટ) પ્રમાણીક Straightforward.

Townsman (ટાઉન્સમેન) શહેરનો રહેનાર Citizen.

Load (લોડ) બોજો મુકવો Burden.

Better able=વધારે શકતીવાન Stronger,

Beast (બીસ્ટ) પશુ Quadruped.

Tied (ટાઇડ) બાંધ્યા Fastened.

Slinging (સ્લીંગિંગ) લટકાવીને Hanging.

Pole (પોલ) વાંસડો Bamboo.

Shoulders (શોલ્ડર્સ) ખભા.

So odd a sight=એવો વિચિત્ર દેખાવ Such an absurd sight.

Sight (સાઇટ) દેખાવ View.

Crowds (ક્રાઉડ્ઝ) ટોળેટોળાં Flocks.

Uncomfortable (અનકમ્ફર્ટેબલ) બેચેન Uneasy.

Passing(પાસિંગ) પસાર થતા Going.

Bridge (બ્રિજ) પૂલ Structure raised over a river to go over.

Pulled (પૂલ્ડ) ખેંચ્યા Dragged.

Rope (રોપ) દોરડું Cord.

Fell off the pole=વાંસથી છુટો થઈ ગયો Became free from the pole. Fright (ફ્રાઇટ) બીક, ધાસ્તી Fear.

Jumped off=ઉપર થઈને કુદયો Leaped over.

Was drowned (ડ્રાઉન્ડ) ડુબી ગયો.

By trying to etc.....no body=દરેક જણને ખુશ કરવાનો પ્રયત્ન

કરવા જતાં તમે કોઇને ખુશ કરી શકશો નહિ If you try to pleaso all you cannot please any one.

THF ARAB AND HIS CAMEL=આરબ અને તેનું ઉંટ.

Cold (કોલ્ડ) ઠંડી Chil.

Tent (ટેન્ટ) તંબુ Camp.

Gently (જેન્ટલિ) ધીમેથી Slightly.

Flap (ફ્લૅપ) પડદો Curtain.

Pray you=તમને આજીજી કરૂં છું Entreat you.

Welcome (વેલકમ) ભલે આવ You are at liberty to come.

Cheerfully (ચિઅરફુલિ) આનંદથી, ખુશીથી. Gladly, merrily.

Warm (વૉર્મ) ગરમ કરવું, Make hot.

Neck (નેક) ગરદન.

Fore legs આગલા પગ The legs in the front part of the body.

Moving (મૂવિંગ) ખસીને Getting aside.

Room (રૂમ) જગ્યા Space.

Altogether (ઑલટુગેધર) તદન Completely.

At last=આખરે Eventually.

Pity (પિટિ) કરૂણા, દયા Mercy.

Too small for both=એટલો નાનો હતો કે બે જણા સમાઇ શકે નહિ,
It was so small that two persons cannot remain snside.

You had better stand outside=તમે બહાર ઉભા રહો તો સારૂં.
It would be better if you will stand outside.

Room enough=પુરતી જગ્યા. Sufficient space.

Resist (રીઝિસ્ટ) સામા થવું Oppose.

Evil (ઇવિલ) સંકટ, આફત Calamity.

Beginning (બિગીનિંગ) શરૂઆત Commencement.

Overcome (ઓવરકમ) જીતવું, Subdue.

LESSON XXVIII.

In spite of=છતાં Notwithstanding.

Size (સાઇઝ) કદ Stature.

Low (લો) નીચો Humble.
Guard (ગાર્ડ) રક્ષણ કરવું Protect.
Streams (સ્ટ્રીમ્સ) પુર Floods.
Infant (ઇન્ફન્ટ) બાળક Baby.
Trick (ટ્રીક) યુક્તિ, Dodge.
All the year round=આખું વરસ Throughout the year.
Holidays (હૉલિડેઝ) રજા Days of leave.
Are fond=ગમે છે.

MOUNTAIN CLIMBING=પર્વત પર ચઢવા વિષે.

Chief (ચીફ) મુખ્ય Principal.
Imagine (ઇમેજીન) ધારવું. Think.
What they look like=તેઓ કેવા દેખાય છે How they appear.
Harder=વધારે અઘરા More difficult.
Climb (ક્લાઇમ્બ) ચઢવું Ascend.
Steep (સ્ટીપ) સીધા Precipitous.
Top (ટૉપ) શિખર Summit.
Peaks (પીક્સ) શિખર Summits.
Bare (બૅર) ખુલ્લો Void of leaves.
Are covered= ઢંકાયલા હોય Are buried under.
All the year round= આખું વરસ Throughout the year.
Cracks (ક્રૅક્સ) તડ, ફાટ Crevices.
Are too wide to cross=એટલી પહોળી હોય છે કે તે ઓળંગીને જવાય નહિ Are so wide that one cannot go over them.
Often (ઓફ્ન) વારંવાર, ઘણી વખત Many times.
Soft (સૉફ્ટ) પોચો Not hard.
Are very fond of=ને બહુ ગમે છે Like very much.
Himalayas (હિમાલયઝ) હિમાલયનો પર્વત The mountain of Himalaya.
Everest (એવરેસ્ટ) હિમાલયની ઉંચામાં ઉંચી ટોચ The highest peak of the Himalayas. It is nearly 30000 feet high.
Kanchinjunga (કાંચિનજંગા) હિમાલયની એવરેસ્ટથી નીચી ટોચ

The second highest peak of the Himalayas.

Switzerland (સ્વીઝરલૅંડ) મધ્ય યુરોપમાં એક દેશ છે Name of a country in central Europe.

Alps (આલ્પ્સ) આલ્પ્સ પર્વત The highest mountain in Europe.

Central (સેન્ટ્રલ) મધ્ય Middle.

Mount Blanc (માઉન્ટબ્લૅંક) The highest peyak of the Alps.

Because of = On account of.

Lies = પથરાયલો છે Is spread over it.

Partly (પાર્ટલિ) થોડો ઘણો In some part.

France (ફ્રાન્સ) યુરોપમાં એક દેશ છે A name of a country [in Europe.

Italy (ઈટલિ) યુરોપમાં એક દેશ છે Name of a country in Europe.

Nilgiri Hills = નીલગીરી પર્વત Mountain in southern India.

Ladder (લૅડર) નીસરણી Stair case.

Of that length = એટલી લાંબી So long.

Guides (ગાઇડઝ) ભોમીયા. Persons who know the roads.

Tracks (ટ્રૅકસ) રસ્તા Roads, Paths.

Porters (પોર્ટર્સ) મજુર Labourers.

Points (પૉઇન્ટસ) છેડા Ends.

Axes (ઍકસીઝ) કોદાળી Hatchets.

To cut = to carve બનાવવા, કાપી કઢાડવા.

Party (પાર્ટિ) ટોળી Company.

File (ફાઇલ) હાર Line.

Single (સિંગલ) એકજ Only one.

Slips (સ્લિપ્સ) સરી જાય Slides down.

Hold on = પકડી રાખવું Catch.

Save (સેઇવ) બચાવવું Protect.

Many lives are lost = ઘણા જણા મરી ગયા છે Many men have died.

Dangers (ડેન્જર્સ) ભય, જોખમ Risks.

To be faced = સામે થવું, મળવું. To be met with.

Fog (ફૉગ) ધુમ્મસ Mist.

Suddenly (સડનલિ) અચાનક, એકદમ Unexpectedly.
Mass (માસ) ઢગલો Heap.
Loose (લૂઝ) છુટા થયેલો Severed.
Sweep (સ્વીપ) ઘસડી જવું Carry over.
Edge (એજ) કોર Border.
Cliff (ક્લિફ) ટેકરી Hill.
Comfortable (કમ્ફર્ટેબલ) સગવડવાળી Convenient.
Hotel (હૉટેલ) વીશી Boarding house.
Visit (વિઝિટ) મુલાકાત લેવી Go to see.
Lofty (લૉફ્ટિ) ઉંચા. High.
Snow-clad = બરફથી ઢંકાયલા Covered with snow.

LESSON XXIX.

Estuary (ઍસ્ચ્યુઅરિ) ખાડી Creak.
Farm (ફાર્મ) ખેતર Field.
Cattle (કૅટલ) પશુ Domestic quadrupeds.
Grazed (ગ્રેઇઝડ) ચરતાં Fed.
Island (આયલૅંડ) ટાપુ.
Mist (મિસ્ટ) ધુમસ Fog.
Lost her way = ભુલી પડી Could not find her way.
Stakes (સ્ટેઇક્સ) જાળ બાંધવાના વાંસડા Poles to whch nets are attached.
Seaweed (સીવીડ) નકામો છોડ Useless shrub.
Ashore (ઍશોર) કિનારા ઉપર On the shore.
Buried (બેરીડ) દાટવામાં આવી Interred.
Churchyard (ચર્ચયાર્ડ) દેવળની નજીકમાં શબ દાટવાની જગ્યા A place near the churh where dead bodies are buried.

THE SANDS OF DEE = ડી નદીનાં રેતીનાં મેદાન.

Cattle (કૅટલ) ઢોર Beasts.
Across (ઍક્રાસ) માં થઇને Through.
Western wind (વેસ્ટન વિન્ડ) પશ્ચિમ દિશા તરફથી વહેતો પવન Wind blowing from the West.

Wild (વાઇલ્ડ) તોફાની Furious.
Dank (ડંક) ભીની Wet.
Creeping (ક્રીપિંગ) ધીમે ધીમે આગળ વધતી Coming on slowly.
Tide (ટાઈડ) ભરતી Rising of the water.
Weed (વીડ) નકામો રોપો Useless plant.
Floating (ફ્લોટિંગ) તરતા Moving on the surface of water.
Tress (ટ્રેસ) લટ Ringlet, Curl of hair.
Maiden (મેઇડન) કુમારિકા Unmarried girl.
Salmon (સૅલમન) એક જાતની માછલી A kind of fish.
Stakes (સ્ટેઈક્સ) જાળ ખોસવાના વાંસડા The poles to which the nets are fastened in the sea.
Rolling (રોલિંગ) ફેલાતાં Creeping.
Crawling (ક્રૉલિંગ) ધીમેથી આગળ આવતી Proceeding slowly.
Cruel (ક્રુઅલ) ઘાતકી Merciless.
Grave (ગ્રેઈવ) કબર Tomb.
Boatmen (બોટમેન) ખલાસી Sailors.

LESSON XXX.

Made fools of themselves=તેઓ મૂર્ખાં બન્યા Were foolish.
Had nothing to say=જવાબ આપવાનું કંઈ નહિ She could not gave any answer.

SANCHO PANZA AS A JUDGE=સૅંકો પાન્ઝા ન્યાયાધીશ તરીકે

Amusing (એમ્યુઝિંગ) રમુજી Interesting.
Spanish (સ્પૅનિશ) સ્પેઇનનો Of spain.
Knight (નાઇટ) શુરવીર માણસને અપાતો ઇલ્કાબ It was a title given to brave persons.
Don Quixote (ડૉનક્વીક્ઝોટ) એક વાર્તાના નાયકનું નામ છે. Name of (a hero of a romance.
Ruler (રૂલર) રાજા King.
Judge (જજ) ન્યાયાધીશ One who decides.
Stupid (સ્ટુપિડ) મૂર્ખો Foolish.

Sure (શ્યોર) ખાત્રીવાળા Certain. [be foolish.
Make great fool of himself=મૂર્ખો બનશે Would prove to
Honest (ઑનેસ્ટ) પ્રમાણીક Upright.
Sense (સેન્સ) અક્કલ Intellect.
Cane (કેઇન) નેતર.
Walking stick=ચાલવાની લાકડી Stick for use when walking.
My lord=ન્યાયાધીશને માનથી બોલાવવાની રીત છે It is a form of speaking to a judge.
Lent (લેન્ટ) ઉછીના આપ્યા Gave by way of loan.
Repaid (રિપેઈડ) પાછા આપ્યા Gave back.
Pray (પ્રે) આજીજી કરવી Request.
Question (કવેશ્ચન) પૂછવું Ask.
Solemnly (સૉલમલિ) ગંભીરાઇથી Seriously.
Declare (ડિકલેર) જાહેર કરવું Say.
Contented (કન્ટેન્ટેડ) સંતોષ પામીશ I will be satisfied.
Answered (ઑન્સર્ડ) જવાબ આપ્યો Replied.
Own (ઓન) કબુલ કરવું Confess.
Wishes (ઉવિશીઝ) ઇચ્છા કરે છે. Desires.
Wosrd (ઉવર્ડ) વચન Promise,
Justice (જસ્ટીસ) ઇન્સાફ Equity.
Rod (રૉડ) લાકડી Stick.
Accuser (ઍક્યુઝર) આરોપ મૂકનાર Plaintiff.
Placed (પ્લેઈસ્ડ) મૂકયો Put.
Speak falsely=જુઠું બોલશે Tell a lie.
Perhaps (પરહૅપ્સ) કદાચ Possibly.
Leave(લીવ) છોડીને ચાલ્યાં જવું To go away from.
There=Take it.
Is worth=ની કીમત છે Is equal in value to.
Out dropped=બહાર નીકળી આવ્યા Came out.
Were astonished (ઍસ્ટૉનિશ્ડ) અજાયબ થયા Wondered.
Was hidden=સંતાડેલું હતું Was concealed.
Magic (મૅજીક) જાદુ Charm.

Lucky (લકિ) નસીબદાર Fortunate.
Guess (ગેસ) અટકળ Conjecture.
Noticed (નોટિસ્ડ) જોયું Observed.
Debter (ડેટર) દેણદાર.

LESSON XXXI.

Suitor (સૂટર) માંગણી કરનાર Wooer.
Put off=મુલતવી રાખવું Postpone.
Used (યુઝ્ડ) ટેવ હતી. Were in the habit of.
Hammers (હૅમર્સ) હથોડા.
Duke (ડયુક) ઉમરાવ Noble man.
Pleasant (પ્લેઝન્ટ) આનંદી Merry.

THE HOME COMING OF ODYSSEUS

ઑડિસિયસનું ઘેર આવવું.

Wandering (વૉન્ડરિંગ) ભટકતો હતો Roaming.
Seige (સીજ) ઘેરો Encircling a city with an army.
Alive (એલાઈવ) જીવતો Living.
Neighbourhood (નેબરહુડ) આસપાસ, પડોશ Vicinity.
Suitors (સૂટર્સ) પરણવાની માંગણી કરનારા Claimants for marriage.
Hoping (હોપિંગ) આશા રાખીને Expecting.
Refused (રિફ્યુઝ્ડ) ના પાડી Declined.
Promised (પ્રોમિસ્ડ) વચન આપ્યું Gave word.
Finished (ફિનિસ્ડ) પુરો કર્યો Completed.
Maidens (મેઇડન્સ) દાસી Maid servants.
Choose (ચૂઝ) પસંદ કરવું Select.
Put off=મૂલતવી રાખવું Postpone.
As long as possible=તેનાથી બને ત્યાં સુધી As long as she can.
Undo (અનડુ) ઉખેડી નાખવું Untie.
Meanwhile (મીનવ્હાઇલ) દરમિયાન In the mean time.
Palace (પૅલેસ) મહેલ Mansion.
Expense (એકસપેન્સ) ખરચ Cost.

Feasts (ફીસ્ટસ) ભોજખાની Dinner.
Begged (બેગ્ડ) આજીજી કરી Entreated.
To cease (સીઝ) બંધ કરવું To stop.
Wasting (વેઇસ્ટિંગ) ઉડાવી દેતાં Squandering.
Goods (ગૂડ્ઝ) માલ Property.
Insolently (ઇન્સોલંટલિ) ઉધ્ધતાઇથી Imprudently.
Returned=ફરવા લાગ્યા Resorted to.
Noisy (નૉઇઝી) ઘોંઘાટવાળું Boisterous.
Commanded (કમાન્ડેડ) હુકમ કર્યો Ordered.
Laughed at=મશ્કરી કરી Made a joke.
Friendly (ફ્રેન્ડલિ) માયાળુ Kind.
Olympus—The name of a mountain where gods were supposed to live.
Overcome (ઓવરકમ) તાબે કરવું, જીતી લેવું Subdue.
Resistence (રિઝીસ્ટન્સ) સામા થવું તે Opposition.
Native (નેટીવ) જન્મનો Motherland, where he was born.
Sailors (સેલર્સ) ખલાસી Crew.
Laid (લેઇડ મુકયો Placed.
Property (પ્રોપર્ટિ) જાગીર Estate.
Dawn (ડૉન) સવાર Morning.
Awoke (અવોક) જાગ્યો Got up.
Strange (સ્ટ્રેઇન્જ) વિચિત્ર Curious.
Foreign (ફોરિન) પારકા Strange.
Caused (કૉઝડ) કરી હતી Created.
Conceal (કન્સીલ) છુપાવવું Hide.
Face (ફેઇસ) આગલો ભાગ Front part.
Form (ફોર્મ) રૂપ Shape.
Shepherd (શેફર્ડ) ભરવાડ One who herds cattle.
Suitable (સુટેબલ) યોગ્ય Proper. Fit.
Corn land અનાજ ઉગે તેવી જમીન Ground on which corn can grow.
Feeding (ફીડિંગ) ચરાવવાને Grazing.
Vine (વાઇન) દ્રાક્ષના વેલા Vine plant.

Abundant (ઍબન્ડન્ટ) પુષ્કળ Plenty.

Rejoiced (રિજૉઈસ્ડ) રાજી થયો Became glad.

Fell on his knees ઘુંટણીએ પડયો. In order to pray one kneels down.

Rid (રિડ) મુક્ત કરવું Make free.

Swine herd ડુક્કર ચરાવનાર One who *t*akes care of swine.

Prudent (પ્રુડન્ટ) ડાહ્યો Wise.

Faithful (ફેઇથફુલ) નિમકહલાલ Devoted.

Happened (હૅપન્ડ) બન્યું Took place.

Touched (ટચ્ડ) અડકી.

Withered (હ્વીધર્ડ) કરચલી વળી ગઇ. Wrinkled.

Dim (ડિમ) ઝાંખી Not clear.

Were changed બદલાઇ ગયાં Were altered.

Filthy (ફિલ્થિ) ગંદાં Dirty.

Rags (રૅગ્ઝ) ચીંથરા Torn clothes.

LESSON XXXII.

What became of them=તેઓનું શું થયું ?

He was a rat......rat=એક ઉંદર અને એક ઉંદરડી હતી There was a male and a female rat.

Hole (હોલ) દર Opening.

Dwell (ડવેલ) રહેવું Live.

Witch (હ્વિચ) ડાકણ A woman who practises evil arts (supposed to be black.)

Curling (કર્લિંગ) ગુંચળાં વળતી Bent.

Excepting (એકસેપ્ટિંગ) બાદ કરતાં Omitting.

Cheese (ચીઝ) પનીર A sort of curd.

Pronounced (પ્રોનાઉન્સડ) જાહેર કર્યું Declared.

Remarked (રિમાર્કડ) ટીકા કરી Observed.

Add (ઍડ) ઉમેરો કરવો Augment.

Charms (ચાર્મ્ઝ) સુંદરતા Beauty.
Ventured (વેન્ચર્ડ) સાહસ કીધું Became bold enough.
Befell (બિફેલ) આવી પડયું Happened.

LESSON XXXIII.

Difficulty (ડિફિકલ્ટી) મુશ્કેલી Trouble.
By turns=એક પછી એક One after the other
Million (મિલિયન) દસલાખ Ten lakhs.
In all=કુલ્લે Altogether.

THE HOME COMING OF ODYSSEUS—II

ઑડિસિયસનું ઘેર આવવું.

Accordingly=તે પ્રમાણે, તે ઉપરથી There upon.
Making himself=પોતાને માટે બનાવતા Preparing for his own use.
Even then=Even at that time.
Sow (સાઉ) ડુક્કર Female pig.
Fierce (ફિયર્સ) ભયંકર Terrible.
Barking (બાર્કિંગ) ભસતા Howling.
Of course=અલબત Certainly.
Treated (ટ્રીટેડ) વર્ત્યો, આગતાસ્વાગતા કરી Behaved towards.
No doubt=ખચીત Certainly.
Wealthy (વેલ્થિ) પૈસાદાર Rich.
Had possessed (પઝેસ્ડ) તાબામાં હતા Were owned by him.
Wicked (ઉવિકેડ) દુષ્ટ Sinful.
He will be revenged (રિવેન્જ્ડ) વેર લેશે He will take vengeance
Shame (શેઇમ) શરમાવવું Put to shame.
Visit (વિઝિટ) મુલાકાત કરવાને To meet.
Faithful (ફેઇથફુલ) નિમકહલાલ Devoted.
Surprized (સરપ્રાઇઝડ) અચંબો પામ્યો Was astonished.
Stranger (સ્ટ્રેઇન્જર) અજાણ્યો માણસ Unknown person.
Feared (ફીઅર્ડ) બીક લાગી Was afraid.

Ill-treat (ઇલટ્રીટ) ખરાબ વર્તણુક ચલાવવી, દુઃખ દેવું Harass.
Yelping (યેલ્પિંગ) બુમ પાડતા Howling.
Handsome (હૅન્ડસમ) ખુબસુરત Beautiful.
Prime of life ભરજુવાની Full youth.
Clothed (ક્લોધડ) પહેરેલાં Dressed.
Garments (ગાર્મેન્ટસ) કપડાં Clothes.
Had much difficulty બહુ મુશ્કેલી નડી Had much trouble.
Pursuading (પરસ્વેડિંગ) સમજાવતાં Causing to believe.
Really (રિયલિ) ખરેખરIn fact.
Was convinced (કન્વીન્સ્ડ) ખાત્રી થઈ Became sure.
Rejoicing (રિજોઇસિંગ) રાજી થતાં Becoming glad.
By turns એક પછી એક One after the other.
Weeping and rejoicing by turns એકવાર રોતા પછી પાછા રાજી થતાં એમ એક પછી એક:Once weeping then becoming glad.
Overcome (ઓવરકમ) જીતવું Subdue, Conquer.
Restrain (રિસ્ટ્રેઇન) કાબુ રાખવો Control.
Defend (ડિફેન્ડ) રક્ષણ કરવું Save, Protect.
Added (ઍડેડ) ઉમેર્યું Said further.
Weapons (વેપન્સ) આયુધ Instruments of fighting.
Convenient (કન્વીનીયન્ટ) સગવડતાવાળી Suitable.
Sword (સોર્ડ) તરવાર
Spear (સ્પીઅર) ભાલો A sharp iron piece attached to a long pole.
Shield (શીલ્ડ) ઢાલ A covering to protect one self from blow.

LESSON XXXIV.

THE HOME COMING OE ODYSSEUS—III.

ઑડિસિયસનું ઘેર આવવું=ભાગ ત્રીજો.

Next (નેક્સ્ટ) બીજો Following.
To lead (લીડ) દોરવી જવું To carry.
Stretched (સ્ટ્રેચ્ડ) લાંબો થઈને પડેલો Lying prostrate.

Favourite (ફેવરિટ) માનીતો Loving.
Companion (કંપેનિયન) દોસ્ત Friend, Follower.
Feebly (ફીબ્લી) નબળાઇથી Weakly.
Wagged (વૅગ્ડ) હલાવી Shook.
Dared not-હિંમત કરી નહિ Was not bold enough.
Leader (લીડર) નાયક Chieftain.
Turn him out=કહાડી મુકવું Drive away.
Wasters (વેઇસ્ટર્સ) બરબાદ કરનારા Squanderers.
Spoilers (સ્પૉઇલર્સ) લૂટનારા Booters.
Alms (આમ્સ) ભીખ, દાન Gift.
Struck (સ્ટ્રક) માર્યું Beat.
Firm (ફર્મ) મજબૂત, મક્કમ Staunch, Bold.
Collected (કલેક્ટેડ) એકઠાં કર્યાં Gathered.
Filthy (ફિલ્થિ) ગંદો Dirty.
Prepare a bath=નહાવાની તૈયારી કરવી Make preparations for [bathing.
Brass vessel=પિત્તળનું વાસણ Pot made of brass.
Warm (વૉર્મ) ઉનું Hot.
Scar (સ્કાર) ઉઝરડો Mark.
Wound (વૂન્ડ) ઘા Injury.
He had received (રિસીવ્ડ) તેને લાગેલો હતો Was inflicted on him.
Boar (બોર) ડુક્કર Pig.
Hunting (હન્ટીંગ) શિકાર કરતાં.
Foster child (ફૉસ્ટર ચાઇલ્ડ) પોતે ધવડાવેલું બાળક Child suckled by her.
Up set (અપસેટ) ઉંધુ વાળી નાખ્યું Turned over.
Caught (કૉટ) પકડી Seized.
Throat (થ્રોટ) ગરદન Neck.
Commanded (કમાન્ડેડ) હુકમ કર્યો Ordered.
Promised (પ્રૉમિસ્ડ) વચન આપ્યું Gave word.
Determined (ડિટર્મિન્ડ) ઠરાવ કર્યો Resolved.
Propose (પ્રપોઝ) સુચવવું Suggest.

Trial (ટ્રાયલ) અજમાયસ Experiment.
Skill સ્કિલ) કુશળતા Cleverness.
Did best in it=સૌથી સારી રીતે કરી શકે Who excelled in doing so.
Axe-heads= કોદાળીનું ફળું The iron part in which the handle is [fixed.
Stuck (સ્ટક) ખોસવામાં આવે Fixed.
Handles (હૅન્ડલ્સ) હાથા Arms.
Agreed (એગ્રીડ) હા કહી Consented.
Deciding (ડિસાઇડિંગ) નક્કી કરવું Determining, Judjing.
In time=વખતસર At the proper time.
Contest (કૉન્ટેસ્ટ) હરીફાઇ Competition.

LESSON XXXV.

Together (ટુગેધર) સાથે Jointly.
In use=વપરાસમાં હોય While they are being used.
Out of use=Not used.
Worm—eaten=કીડાઓથી ખવાઇ જવાય Eaten by worms.
Slip (સ્લિપ) સરી જવું Slide down.
Secret (સિક્રેટ) ગુપ્તવાત Private thing.
In order to=એમ કરવાને With a view to.
In order=એક પછી એક One after another.
March (માર્ચ) કુચ કરવું.
Lest=રખેને For fear that.

THE HOME COMING OF ODYSSEUS—IV.

ઑડિસિયસનું ઘેર આવવું—ભાગ ચોથો.

Exactly (ઍકઝેક્ટલિ) બરાબર Accurately.
In a line=લીટીમાં In a straight line.
Arronged (એરેન્જડ) ગોઠવણ કરી Managed.
Order (ઑડર) ક્રમ Form.
Contend (કન્ટેન્ડ) હરીફાઇ કરવી Try, Compete.

To string (સ્ટ્રિંગ) દોરી ખેંચવી To tighten the string.
Strong enough (સ્ટ્રૉંગ ઇનફ) એટલો મજબુત હતો Was so st ‹ ng as could bind.
Stiff (સ્ટિફ) અકકડ Hard.
From want of use વપરાશ વગર Being unused.
Fat (ફૅટ) ચરબી Grease.
Told them to bring fat (Because he wanted to lubricate it with it.
Grease (ગ્રીઝ) ચીકણું કરવું To lubricate.
Supple (સપલ) નરમ Soft.
In vain (વેઇન) ફોકટ Useless.
Meanwhile (મીન વ્હાઇલ) તે દરમિયાન In the meantime.
Revealed (રીવીલ્ડ) જાહેર થયો Became known.
Slaying (સ્લેઇંગ) મારી નાખવામાં Killing.
To be allowed=પરવાનગી આપવામાં આવે To be permitted.
Mocked (મૉક્ડ) મશ્કરી કરી Made a joke.
Quiver (કવીવર) તીર રાખવાનું ભાથું A wooden case to hold the arrows.
Examined (ઍકઝામિન્ડ) તપાસ્યું Marked, looked carefully.
Lest (લેસ્ટ) રખેને For fear that.
Stealer (સ્ટીલર) ચોરનાર Thief.
In good order=બરાબર In good form.
Harp (હાર્પ) સારંગી An instrument of music.
Player (પ્લેઅર) વગાડનાર.
Stretches (સ્ટ્રેચિઝ) બાંધે છે Strings.
Fitted (ફિટેડ) ગોઠવ્યું Fixed.
Let fly= ફેંક્યું Darted. Leaped (લીપ્ડ) કુદ્યો Jumped.
Threshold (થ્રેશહોલ્ડ) ઉમરો The plank on the entrance door.
Poured out (પોર્ડ) બહાર કાઢ્યાં Took out.
Is finished (ફિનિશ્ડ) પુરો થયો છે Is over.

Mark (માર્ક) નિશાન Target. [down.
Overturning (ઓવર ટર્નિંગ) ઉંધું વાળી નાંખતા Throwing up side
Started (સ્ટાર્ટેડ) ઉભા થયા Got up.
Locked (લૉકડ) તાળું દીધું હતું Bolted.
Wooed (વૂડ) પ્યાર કીધો Courted.
Vengeance (વેન્જન્સ) વેર Revenge.
Terrible (ટેરીબલ) ભયંકર Furious.
Battle (બૅટલ) લડાઇ Fight.
Helmets (હેલમેટસ) લશ્કરી ટોપી Military caps.
Chamber (ચેમ્બર) ઓરડો Room.
Armed (આર્મ્ડ) સજ્જ થઇને Equipped with.
Wound (ઉવૂન્ડ) ઘાયલ કરવું Injure.
Succeeded (સકસીડેડ) ફતેહમંદ થયો હોત Would have won.
Protected (પ્રોટેકટેડ) બચાવ્યો Saved.
Pursued (પરસૂડ) પાછળ ગયા Went after.
Slew (સ્લ્યુ) મારી નાંખ્યા Killed.
Imagine (ઇમૅજીન) ધારવું Think.

LESSON XXXVI.

Mist (મિસ્ટ) ધુમસ Fog.
Tresses (ટ્રેસિઝ) લટ Curls, Ringlets.
Trunks (ટ્રંકસ) થડ Stems.
Printed (પ્રિન્ટેડ) છાપેલી.
Of this kind=એવી જાતની i. e. well printed.

SNOW AND ICE=બરફ.

Snow=બરફ Vapour condensed.
Imagine (ઇમૅજીન) ધારવું Think.
Feathers (ફેધર્સ) પીછાં Plumes.
Lies (લાઇઝ) પડેલો છે, પથરાયલો છે Is spread.
Hardly (હાર્ડલિ) ભાગ્યેજ Scarcely.

Countries (કન્ટ્રિઝ) દેશ Kingdoms.
Rolling (રોલિંગ) ગબડાવતાં Moving.
Snowball (સ્નોબૉલ) બરફનો બનાવેલો દડો Ball made of snow.
Pressed (પ્રેસ્ડ) દબાય છે Compressed.
Sticks (સ્ટિક્સ) વળગે છે Clings.
Stations (સ્ટેશન્સ) મથક Places.
Simla (સિમલા) ટેકરી પરનું હિંદુસ્થાનનું મથક It is a hill station in India and is the summer residence of the Viceroy of India
Frontier (ફ્રન્ટીયર) સરહદ પરનો Situated on the border of India.
Provinces (પ્રૉવિન્સીઝ) પ્રાંત Pesidencies.
Vapour (વેપર) હવા Atmosphere.
Weight (વેઈટ) વજન Load.
Valleys (વૅલીઝ) ખીણ Glens.
Common (કૉમન) સાધારણ Ordinary.
Lofty (લૉફ્ટી) ઉંચા High.
Tracks (ટ્રૅક્સ) રસ્તા Paths.
Cause (કૉઝ) બનાવવું Produce.
Slippery (સ્લિપરિ) લપસી જાય એવો Apt to slip.
Glacier (ગ્લેશિયર) બરફનો ઢગલો Heap of ice.
Sources (સોર્સિઝ) મૂળ Origin.
Arctic circle ઉત્તરકટીબંધ Region near the North Pole.
Ice bergs (આઇસ બર્ગસ) પર્વતના તરતા પહાડ Floating ice mountains.

LESSON XXXVII.

Pass their time તેઓનો વખત ગાળે છે Spend their time.
At times કોઈ વખત Some times.
Extinct (એક્સટીંક્ટ) બંધ થઇ ગયલા Extinguished.
Pain (પેઇન) દુઃખ Misery.
Bitter (બિટર) ઘણો ઠંડો Chilly.

Chilled (ચિલ્ડ) થીજી નાંખ્યા Froze.

Ingratitude (ઈન્ગ્રૅટિટ્યુડ) કૃતઘ્નતા Faithlessness.

Benefits (બેનીફિટસ) ફાયદો, ઉપકાર Obligations.

Holly (હૉલિ) એક જાતનું ઝાડ A kind of tree.

A SONG=ગીત.

Unkind (અનકાઇન્ડ) કૃતઘ્ન Faithless.

Breath (બ્રેથ) શ્વાસ Wind (here).

Rude (રૂડ) ખડબચડો Uncouth.

Heigh-ho (હેઇ હો) અચંબો બતાવનાર શબ્દ An exclamation of surprize.

Feigning (ફેઈનિંગ) ડોળ Pretending.

Jolly (જૉલિ) આનંદી Cheerful.

Thou dost not bite so nigh= આપણા કરેલા ઉપકારો જે માણસ વીસરી જાય ને આપણને જે લાગણી થાય તેનાથી હવાની ઠંડી પણ વધારે લાગતી નથી.

Nigh (નાઈ) પાસે Near.

Forgot=Forgotten,

Warp (વાર્પ) ખળભળાવવું Agitate.

Sting (સ્ટિંગ) દંશ Bite.

LESSON XXXVIII.

By rail=આગગાડીને રસ્તે By a railway train.

By way of થઇને Via, Through.

Colombo (કોલમ્બો) લંકાનું મુખ્ય શહેર The principal town in Ceylon.

Red sea (રેડસી) રાતો સમુદ્ર The ocean between Arabia and Africa.

Suez canal સ્વેઝની નહેર The canal joining the red sea with the mediteranean. It is 87 miles long.

Lost her way રસ્તો ભુલી ગઈ Could not find her way.
Feared for his life=તેની જીંદગી જશે એવો ભય લાગ્યો Became anxious for his life.
As follows નીચે છે તે પ્રમાણે As mentioned below.

A MARCH TO KABUL કાબુલ તરફ કુચ.

Following (ફૉલોઇંગ) નીચે આપેલું Given below.
Description (ડિસ્ક્રીપ્શન) વર્ણન Account.
March (માર્ચ) કુચ.
Baber (બાબર) પહેલો મુગલ બાદશાહ He was the first Moghul Emperor who ruled over India.
Emperor (એમ્પરર) બાદશાહ The ruler of an empire.
Considered (કન્સીડર્ડ) વિચાર કીધો Thought.
Kandahar (કંદહાર) It is the name of a city in Afghanistan.
By way of=Via, through.
Across (ઍક્રોસ)માં થઇને Through.
Difficult (ડિફીકલ્ટ) મુશ્કેલ Troublesome.
Insisted (ઈન્સીસ્ટેડ) આગ્રહ કર્યો Persisted in saying.
Set off (સેટ ઑફ) નીકળ્યા Started.
Guide (ગાઇડ) ભોમીયો On who knows the roads.
Mistake (મિસ્ટેક) ભૂલ Error.
Unusually (અનયુઝવલિ) ઘણોજ Very.
Lost his way=રસ્તો ભુલી ગયો Could not find his way.
In advance=આગળ Front.
Beating down=ભાંગી નાખતા Breaking.
Trace (ટ્રેસ) નિશાની Mark.
Impossible (ઇમ્પૉસિબલ) અશકય Impracticable.
Encamped (એન્કૅમ્પ્ડ) છાવણી નાંખી Pitched the camp.
Picked (પિકડ) ચુંટી કાઢેલા Selected.
Returned (રિટર્ન્ડ) પાછા આવ્યા Came back.
Confidence (કૉન્ફિડન્સ) વિશ્વાસ, ભરોસો Trust.

In face of=સામે Against.
Endured (એન્ડયોર્ડ) ભોગવી Gone through, suffered.
Whole course of my life=મારી આખી જીંદગીમાં Throughout my life.
Almost (ઑાલમોસ્ટ) લગભગ Nearly.
Intimate (ઇન્ટીમેટ) જાની Close, Hearty.
Dismounted (ડિસમાઉન્ટેડ) ઘોડા પરથી નીચે ઉતર્યો Alighted from the horse.
Toilsome (ટૉઇલસમ) મહેનતવાળું Troublesome, Arduous.
In turn= એક પછી એક One after the other.
In front આગળ In advance.
Step=Foot step. ડગલે.
Sank બરફમાં દટાયા Were buried.
Waist (વેઈસ્ટ) કમ્મર.
Chest (ચેસ્ટ) છાતી Breast.
Tired out થાકી જાય Was exhausted.
Trodden down ચગદી નાંખ્યો Beaten down with their feet.
Rider (રાઇડર) સવાર.
Saddle (સૅડલ) જીન.
Were led દોરવવામાં આવ્યા Were guided.
Bridle (બ્રિડલ) લગામ Rein.
The rest બાકીના Remaining.
Trampled (ટ્રૅમ્પલ્ડ) ખુંદી નાંખેલો Trodden.
Courage (કરેજ) હિંમત Boldness.
Took part ભાગ લીધો Shared.
Cave (કેઇવ) ગુફા Den.
Violent (વાયોલંટ) સખત Furious.
File (ફાઇલ) હાર Line.
Column (કૉલમ) લશ્કરનો ભાગ Division of the army.
Stopped (સ્ટૉપ્ડ) અટકયો Halted.
Entrance (એન્ટ્રન્સ) મુખ mouth.
Fur (ફર) પીંછા Made of feathers.

Clock (ક્લૉક) ઝભ્ભો Gown.
Crouching (ક્રાઉચિંગ) નીચોવળીને Bending down.
Officers (ઑફિસર્સ) અમલદાર Superiors.
Begged (બેગ્ડ) આજીજી કરી Requested.
Are exposed (એકસપોઝડ) ખુલ્લા મુકાયલા Laid open.
Corner (કૉર્નર) ખુણો Nook.
Struggle (સ્ટ્રગલ) સામે થવું Brave, Resist.
Comfortably (કમ્ફર્ટેબ્લિ) સુખચેનથી At ease.
Comrades (કૉમરેઇડઝ) સાથી Companions.
In arms લડવામાં In fighting.
Festival (ફેસ્ટિવલ) તહેવાર Auspicious day.
Frost-beaten ઝાકળથી ઠરી ગયેલા Frozen with dew.
Would hold = સમારો Would contain.
Convenient (કન્વીનીયન્ટ) સગવડતાવાળું Suitable.
Refuge (રેફ્યુજ) આશરો Place of rest.
Tempest (ટેમ્પેસ્ટ) તોફાન Storm.
Ceased (સીઝડ) બંધ થયું Stopped.
Continuing (કન્ટીન્યુઇંગ) શરૂ રાખતાં Commencing.
Descended (ડિસેન્ડેડ) નીચે ઉતર્યાં Came down.
Supplied (સપ્લાઇડ) પુરાં પાડયાં Furnished.
Pleasure (પ્લેઝર) મજાહ Joy.
Inhabitants (ઇન્હૅબિટન્ટસ) રહેવાસી Those who lived.

LESSON XXXIX.

Lanes (લેઇન્સ) ગલી Byroads, Streets.
Spouts (સ્પાઉટસ) નળી Pipes.
Welcome (વેલકમ). આવકાર આપવો Receive gladly.
With more than their usual noise = With extraordinary noise.
Upset (અપસેટ) ઉંધી વળે છે Are capsized.
Withering (ઉવિધરિંગ) કરમાઇ જતા Fading.
To thank (થૅંક) આભાર માનવો To be grateful.

Benefit (બેનીફિટ) લાભ Advantage, gain.

RAIN IN SUMMER=ઉનાળામાં વરસાદ.

Firey (ફાયરિ) તપી જતા Heated by the heat of the sun.
Narrow (નૅરો) સાંકડી Not broad.
Clatters (કલૅટર્સ) ટપ ટપ પડે છે Strikes with a soft sound.
Tramp (ટ્રૅમ્પ) પગલાં પાડવાનો અવાજ The sound of the steps.
Gushes (ગશિઝ) જોરથી વહેવું Flow forcibly.
Struggles out (સ્ટ્રગલ્સ) ધોધ બંધ બહાર આવે છે Comes out in a torrent.
Throat (થ્રોટ) નળીનું સાંકડું મો The narrow opening of the pipe,
Overflowing (ઓવરફ્લોઇંગ) ઉભરાઇ જતી Flooding.
Pours and pours ધોધબંધ પડે છે Showers in torrents.
Gutter (ગટર) ગટર The drainage pipe.
Chamber (ચેમ્બર) ઓરડો Room.
Twisted (ટવીસ્ટેડ) વાંકા ચુંકા Zigzag.
Brooks (બ્રુકસ) નાળાં Streams.
Breath (બ્રેથ) પવન Wind blowing over.
Pool (પૂલ) ખાબોચીયું, તળાવ Pond.
Fevered (ફીવર્ડ) તાવને લીધે તપી જવું Oppressed by fever.
Blessing (બ્લેસિંગ) આશીર્વાદ Benediction.
Neighbouring (નેબરિંગ) પાસેના Near, Situated in the vicinity.
Wonted (વન્ટેડ) હંમેશના Usual.
Commotion (કમોશન) ગડબડાટ Hub-bub, Stir.
Mimic (મિમિક) નાનકડા, રમતના Small toys.
Fleets (ફ્લીટસ) કાફલો, A line of ships.
Sail their mimic fleets=ટોળાંમાં તેના રમકડાંના વહાણો પાણીમાં હડસેલે છે They push their small ships in the water to float.
Treacherous (ટ્રેચરસ) દગો દે એવું Deceitful.
Engulfs (એન્ગલ્ફ્સ) ગળી જાય છે Drowns.
Whirling (હવર્લિંગ) કુંડાળાં ખાતા Encircling.

Turbulent (ટરબ્યુલંટ) તોફાની Tempestuous.
Leopard (લેપર્ડ) ચિત્તો Tiger.
Tawny (ટૉનિ) ઘેરા ભુરા રંગનું Of brown colour.
Spotted hide (સ્પૉટેડ હાઈડ) ચાડાં ચાડાંવાળી ચામડી Skin with specks on it.
Stretches (સ્ટ્રેચિઝ) પથરાયલો છે Is spread.
Furrowed (ફરોડ) ચાસ પાડેલી Ground with furrows or lines dug in it. Toilsome (ટૉઇલસમ) મજુરી કરતા Working hard.
Patient (પેશન્ટ) ધીરજવાળા, શાંત Calm, Enduring.
Yoke-encumbered (યોક એન્કમ્ર્ડ) ધુસરી નાખેલી ગરદન Necks with yoke on them.
Dilated (ડાઈલેટેડ) પહોળાં કરેલાં Expanded.
Nostrils (નૉસ્ટ્રિલ્સ) નસકોરાં Holes the nose.
Silently (સાયન્ટલી) શાંતિથી Quietly.
Inhale (ઇન્હેલ) શ્વાસ લેવો Breathe in.
Clover (કલવર) એક જાતનું ફુલ A kind of flower.
Scented (સેન્ટેડ) વાસવાળો Having the fragrance of.
Gale (ગેઇલ) પવન Wind.
Vapours (વેપર્સ) વરાળ Atmosphere.
Rest (રેસ્ટ) આરામ Recreation.
Toil (ટૉઇલ) સખત મજુરી Labour, Hard work.
Lustrous (લસ્ટ્રસ) ચળકતી Shining.
The Lord (લૉર્ડ) પરમેશ્વર Almighty.
Spoken (સ્પોકન) બોલાયલો Uttered.
At hand=પાસે Near.
Sheltering (શેલ્ટરિંગ) છાંયડાવાળા Shadowy.
Pastures (પાસ્ચર્સ) ચરવાની જગ્યા Grazing fields.
Bend (બેન્ડ) વાળવું, નમાવવું Lower down.
Tops=Top of their harvest.
Numberless (નંબર લેસ) અસંખ્ય Countless.
Beating (બીટીંગ) પડતા Falling with a sound.
Incessant (ઇન્સેસન્ટ) સતત Continuous.

Counts (કાઉન્ટસ) ગણવું Thinks.
Thrift (થ્રિફ્ટ) કરકસર Economy.
Gain (ગેઇન) લાભ, નફો Advantage, profit.

LESSON XL.

If occurred (અકર્ડ) સુજ્યું It was suggested.
In the course of the day=દિવસની દરમિયાન As the day passes.
Took possession (પઝેશન) કબજો લીધો Took hold of.
Was put to death=મારી નાંખવામાં આવ્યો Was murdered.
Quarter (કવૉટર) દયા mercy.

THE TAKING OF CAKSHY=કશિ લેવા વિષે

Account (એકાઉન્ટ) હેવાલ Narrative.
The taking=લઇ લેવું Capturing.
Crossed (ક્રોસ્ડ) ઓળંગીને સામે પાર જવું Go to the other side.
Halted (હૉલ્ટેડ) રહ્યા Stayed.
Dawn (ડૉન) સહવાર Morning.
Seizing (સીઝીંગ) પકડીને Arresting.
Passengers (પૅસેન્જર્સ) વટેમાર્ગુ Travellers.
Unfrequented (અનફ્રીકવન્ટેડ) આવજાવ વગરની Not often visited.
Mounted (માઉન્ટેડ) ઘોડે સ્વાર થયા Rode on horse.
Confined (કન્ફાઇન્ડ) કેદ કર્યા Made prisoners.
Troops (ટ્રુપ્સ) લશ્કર Army.
Detain (ડિટેઇન) અટકાવવાને To stop.
Farther (ફાર્ધર) આગળ Further ahead.
Kneeling (નીલીંગ) ઘુંટણીએ પડીને Falling on his knees.
Fallen behind પાછળ પડી ગયા છે Could not keep pace with us.
Had better=It would be better if.
Undertaken (અન્ડરટેકન) માથે લીધું Taken upon ourselves.
Importance (ઇમ્પૉર્ટન્સ) અગત્ય Necessity.
Impatient (ઇમ્પેશન્ટ) અધીરા Hasty.
Lest=રખેને For fear of.

Ladders (લૅડર્સ) નીસરણી Stairs.
Way side=રસ્તાની બાજુએ On the sides of roads.
Examine (ઍકઝામિન) તપાસવું Watch, Inspect.
State (સ્ટેઇટ) હાલત Condition.
Fortress (ફૉર્ટ્રેસ) કિલ્લો Castle.
Dimly (ડિમલિ) ઝાંખી રીતે Obscurely.
Ditch (ડિચ) ખાઇ Creak.
Plank (પ્લૅંક) પાટીયું A lang flat piece of wood.
Dismounted (ડિસમાઉન્ટેડ) ઘોડા પરથી ઉતર્યો Alighted from the horse.
Buckled (બકલ્ડ) અટકાવી Fastened.
Struck (સ્ટ્રક) ઠોક્યો Beat.
Knocker (નૉકર) બારણાનો આગળો The latch.
Was convinced (કન્વીન્સ્ડ) ખાત્રી થઈ. Was assured.
Guards (ગાર્ડસ) રક્ષક Sentinels.
Astonished (ઍસ્ટૉનિશ્ડ) ચકિત થયા Surprized.
Blaimed (બ્લેઇમ્ડ) ઠપકો દીધો Upbraided.
Rashness (રૅશનેસ) સાહસ Hastiness.
Praised (પ્રેઇઝ્ડ) વખાણ કર્યાં Spoke well of.
File (ફાઈલ) હાર Line.
Fixed (ફિક્સ્ડ) ગોઠવી Adjusted.
Commanded (કમાન્ડેડ) હુકમ કીધો Ordered.
Tower (ટાવર) મિનારો The high turret in a castle.
Resistence (રિઝીસટન્સ) સામાથવું Opposition.
Were put to death=Were killed.
Inhabitants (ઈન્હેબિટન્ટસ) શહેરી Citizens.
Tremble (ટ્રેમ્બલ) બીકથી ધ્રુજવું Shudder with fear.
Trumpets (ટ્રમ્પેટસ) રણશીંગડાં Horns, Bugles.
Retreated (રિટ્રીટેડ) પાછો હઠયો Went back.
Two storied=બે માળ વાળું Having two floors.
Barred (બાર્ડ) બંધ કીધા Locked, shut up.
Surrounded (સરાઉન્ડેડ) ઘેરો ઘાલ્યો Beseiged.

Quarter (ક્વાર્ટર) રહેવાની જગા, A place for rest.
Begged (બેગ્ડ) આજીજી કરી Entreated.
Collect (કલેક્ટ) એકઠું કરવું Gather.
Quiver (ક્વીવર) ભાથાં Case in which arrows are kept.
Divided (ડિવાઇડેડ) વહેંચી આપ્યાં Distributed.
Additional (ઍડીશનલ) વધારાની Extra.

THE VOICE OF THE GRASS.

Creeping (ક્રીપિંગ) ધીમે ધીમે ચાલતું (દેખાતું) Moving slowly.
Dusty (ડસ્ટિ) ધૂળવાળા Dirty.
Road side = રસ્તાની બાજુ.
Sunny (સનિ) તડકાવાળા Having sunshine, Warm.
Close (ક્લોઝ) પાસે Near.
Noisy (નૉઇઝિ) અવાજ કરતું Making slight noise.
Brook (બ્રૂક) નાળું Stream.
Nook (નૂક) ખૂણો Corner.
Aged (એજ્ડ) ઘરડા Old.
My pleasant face you'll meet = તમે મને જોશો You will find [me (grass).
Part (પાર્ટ) કામ Duty.
Humming (હમિંગ) ગણગણાટ Buzzing.
Starry (સ્ટારિ) તારાવાળી Full of stars.
Gratefully (ગ્રેટફુલિ) નિમકહલાલીથી Faithfully.
Raise (રેઇઝ) ગાવું Sing.
Command (કમાન્ડ) હુકમ Order.

STARS.

Glide (ગ્લાઇડ) સરવું ચાલવું Move.
Endless (એન્ડલેસ) છેડા વગરના Infinite.
Blind hurry = અતિશય ઉતાવળ Undue haste.
Delay (ડિલે) ઢીલ Detention.
Divine (ડિવાઇન) દૈવી Heavenly, Celestial.
Delight (ડિલાઇટ) આનંદ Joy.
Orbed (ઑર્બ્ડ) ગોળ Round.
Wither (વિધર) કઇ દિશામાં In which direction.
Blessing (બ્લેસિંગ) આશિષ Bliss.

TO DAFFODILS=એક જાતના ફુલને.

Daffodil (ડેફોડિલ) એક જાતનું ફુલ A kind of flower.
Attained (એટેઇન્ડ) પહોંચ્યો Reached.
Hastening (હેસનિંગ) ઉતાવળ કરતો Passing quickly.
Even-song=Evening song.
Decay (ડિકે) નાશ Decline (here death).
Pearls of morning dew=સહવારનાં ઝાકળના ટીપાં Drops of dew in the morning.

THE TIGER=વાઘ.

Burning (બર્નિંગ) પ્રકાશતો Shining.
Immortal (ઈમ્મોર્ટલ) અમર Never dying.
Frame (ફ્રેઇમ) બનાવવું Make, Create.
Fearful (ફીયરફુલ) ભયંકર Terrible.
Symmetry (સિમેટ્રી) આકૃતિ, આકાર Due proportion of the limbs.
Deeps (ડીપ્સ) દરિયા Oceans.
Aspire (એસ્પાયર) ઇચ્છા કરવી Desire. Dare (ડેર) શકવું Can.
Twist (ટવીસ્ટ) આમળવું Squeeze.
Sinews (સીન્યુઝ) સ્નાયુ Muscles.
Furnace (ફરનેસ) ભઠ્ઠી Oven.
Anvil (ઍન્વીલ) એરણ Goldsmiths' flat piece of iron on which things are hammered. Grasp (ગ્રાસ્પ) પકડ Hold.
Clasp (ક્લૅસ્પ) પકડવું Seize. He=God.

TAE BROOK=ઝરો.

Haunts (હૅાન્ટસ) આવજાવનાં સ્થાન Places.
Coot (કુટ) એક જાતનું બતક A kind of duck.
Hern (હર્ન) બગલું Stork. Sudden (સડન) અચાનક Unexpected.
Sally (સૅલિ) ધસારો Rush.
Sparkle (સ્પાર્કલ) ચળકવું Shine.
Fern (ફર્ન) એક જાતનો રોપો A plant.
Bicker (બિકર) વહેવું Flow.

Slip (સ્લીપ) પસાર થવું Pass.
Ridge (રિજ) નાની ટેકરી Small hill.
Thorps (થૉર્પ્સ) નાના ગામડાં Hamlets. Bridges (બ્રિજીસ) પૂલો.
Brimming (બ્રિમિંગ) ઉભરાતી Overflowing.
Chatter (ચૅટર) અવાજ કરવો Make a slight sound.
Sharps (શાર્પ્સ) તીણા અવાજ Sharp sound.
Trebles (ટ્રેબલ્સ) ધીમો અવાજ Soft sound.
Bubble (બબલ) પરપોટા થવું Rise in bubbles.
Eddying (એડીઈંગ) કુંડાળા વળતો Moving in circles.
Bays (બેઝ) અખાત Creak.
Babble (બૅબલ) અવાજ કરવો Make a slight sound.
Pebbles (પેબલ્સ) નાના પથરા Small stones.
Curve (કર્વ) ગોળાકાર Circular course.
Fret (ફ્રેટ) ઘસી નાખવા Wear away.
Fallow (ફૅલો) ખુલ્લી જમીન Untilled field.
Foreland (ફોરલૅંડ) ભુશીર Cape.
Willow-weed=એક જાતનો છોડ Willow plant.
Mallow (મૅલો) એક જાતનો રોપો A kind of plant.
Wind (વાઇન્ડ) વળવું Turn.
Blossom (બ્લોસમ) ફુલ Flower.
Lusty (લસ્ટિ) મોટી Big.
Trout (ટ્રાઉટ) માછલી A kind of fish.
Grayling (ગ્રેલિંગ) માછલી A kind of fish.
Flake (ફ્લેઇક) કટકો Piece.
Silvery (સીલ્વરિ) સફેત White.
Water break=પાણી અટકાવવાને બાંધેલી ભીંત. Break-water.
Gravel (ગ્રેવલ) કાંકરી Small sandy stones.
Steal (સ્ટીલ) ચુપકીથી વહેવું Flow silently.
Lawns (લૉન્સ) મેદાન Plains.
Forget-me-nots=It is a kind of flower. એક જાતનાં ફૂલ.
Skimming (સ્કીમીંગ) સપાટી પર તરતા Moving on the surface.

Swallows (સ્વૉલોઝ) વમળ Whirlpools.
Shallows (શૅલોઝ) છાછરાં ખાબોચીયાં Small pools.
Brambly (બ્રૅમ્બલિ) કાંટાવાળી Thorny.
Wildernesses (વીલ્ડરનેસીઝ) જંગલ Forests.
Linger (લીંગર) થોભવું Stay.
Shingly (શિંગ્લી) કાંકરાવાળા Full of pebbles.
Bars (બાર્સ) કિનારા Banks. Loiter (લૉઇટર) રખડવું Roam.
Cresses (ક્રેસિઝ) છોડવો A weed.

ગીત.

Grieving (ગ્રીવીંગ) દિલગીરી, શોક Mourning, Sorrow.
Oft (ઑફ્ટ) વારંવાર Often.
Peas (પીઝ) વટાણા A kind of Grain.

A SEA SONG=દરિયાઇ ગીત.

Fathom (ફેધમ) છ ફીટ A measure of six feet.
Coral (કોરલ) પરવાળાં. Pearl (પર્લ) મોતી.
Fade (ફેઇડ) નાશ પામવું Vanish. Suffer=પામવું Undergo.
Nymphs (નિમ્ફ્સ) દેવીઓ Goddesses.
Hourly=કલાકે કલાકે At every hour.
Knell (નેલ) મરણનો ઘંટ Funeral bell.
Ding-dong=ઘંટનો અવાજ Sound made by the bell.
Hark (હાર્ક) સાંભળો Hear.

LUCY GRAY=લ્યુસી ગ્રે.

Crossed (ક્રૉસ્ડ) પસાર થયો Passed, Went through.
The wild (વાઇલ્ડ) જંગલ Forest.
Chanced to see (ચાન્સ્ડ ટુ સી) જોઈ Happened to see.
Break of day—પ્હો ફાટતાંજ At day break.
Solitary (સૉલિટરિ) એકલી Lonely.
Mate (મેઈટ) સાથી Companion.
Comrade (કૉમરેડ) સાથી Companion.

Wide (વાઇડ) વિશાળ Extensive.
Moor (મૂર) ભીનાશવાળું ઘાસનું મેદાન Green open plain.
Spy (સ્પાઇ) જોવું See. Fawn (ફૉન) હરણ Deer.
Hare (હેઅર) સસલું Rebbit. Green (ગ્રીન) બીડ Meadow.
Stormy (સ્ટૉર્મિ) તોફાની Tempestuous.
Lantern (લૅન્ટર્ન) ફાનસ Lamp.
To light (લાઇટ) પ્રકાશ આપવાને To show light.
Minister (મિનિસ્ટર) દેવળનું Church.
Blither (બ્લાઇધર) વધારે આનંદી Merrier.
Roe (રો) હરણ Deer.
Disperse (ડીસ્પર્સ) ખસેડવું Scatter.
Storm (સ્ટૉર્મ) તોફાન. Climb (કલાઇમ) ચડવું Ascend.
Wretched (રેચેડ) દુ:ખી થયેલાં Miserable.
Shouting (શાઉટિંગ) બુમ પાડતાં Crying loudly.
Far and wide = Jn all directions.
To serve them for a guide = ભોમીયા તરીકે કામ લાગે To be useful as a guide.
Overlooked (ઓવરલૂકડ) ઉપરથી જોવું Looked over the moor, Was just near the moor.
Thence (ધેન્સ) From that place.
Furlong (ફરલૉંગ) એક માપ Eight furlongs make a mile.
Bridge (બ્રિજ) પૂલ Structure raised over a river.
Heaven (હેવન) સ્વર્ગ Paradise.
Spied (સ્પાઇડ) જોયું Saw.
Print (પ્રિન્ટ) પગલાંની નિશાની Mark of feet.
Breathless (બ્રેથલેસ) શ્વાસ બંધ કરીને With breath suspended.
Steep (સ્ટીપ) ઉભી Precipitate. Edge = Side.
Tracked (ટ્રૅકડ) પાછળ ચાલ્યા Followed.
Hawthorn hedge = હૅાથોર્ન છોડની વાડ Inclosure made of hawthorn.
Tracked = પાછળ ચાલ્યા Traced.
Plank (પ્લૅંક) પાટીયું Wooden board of the bridge.

Maintain (મેન્ટેઈન) કહે છે Say strongly.

Lonesome = Solitary.

Trips (ટ્રિપ્સ) ખુશીથી નાચે છે Dances.

Whistles (હ્વીસલ્સ) તીણો અવાજ કરે છે Makes a shrill sound.

રાજા અને ખેડુત.

એક દિવસ અમુક રાજા પોતાના પ્રધાનોને સાથે લઈ ઘોડાપર બેસીને ખેતરમાં ગયો. તેઓએ તરતજ એક ખેડુતને જોયો, જે અગર જો એટલો બધો ઘરડો હતો કે સખત કામ કરી શકે નહિ, તોપણ તે પોતાનું નાનું ખેતર ખેડતો હતો. રાજાએ પોતાનો ઘોડો તેની પાસે ઉભો રાખ્યો અને કહ્યું, અરે ઘરડા માણસ ઇશ્વરને લેખે તેં શા માટે એમ કર્યું નહિ? અને તે ઘરડા માણસે જવાબ દીધો, સાહેબ મેં કર્યું હતું, પણ ઇશ્વરની મરજી નહોતી. પછી રાજાએ બીજી વખત કહ્યું, તેં તે કેમ કર્યું નહિ? અને તે માણસે પહેલાંની માફક જવાબ દીધો. અને ત્રીજી વખત રાજાએ તેજ સવાલ ફરીથી પૂછયો અને ઘરડા માણસે તેજ જવાબ આપ્યો. પછી રાજાએ તે વાતચીત ચાલુ રાખી ને કહ્યું, અને દુનિયામાં એવો કોણ છે કે જેની સાથે તમે ગામડીઆ તમારૂં કામ પાડો છો? અને ઘરડા માણસે જવાબ દીધો કે રાજા ખુદની સાથે. પણ જો રાજા ન આવે તો તે વખતે તમે શું કરો છો? તે માણસે જવાબ દીધો કે હમે રાજાના મુખ્ય પ્રધાનની કૃપા ઉપર ભરોસો રાખીએ છીએ. રાજાએ કહ્યું, જો કોઇ પ્રધાન ન હોય તો? તે માણસે જવાબ આપ્યો કે જો શાહજાદો યોગ્ય હોય તો પછી અમે શાહજાદા ઉપર ભરોસો રાખીએ છીએ.

પછી રાજાએ પોતાનો ઘોડો તે ઘરડા માણસને એવું કહીને શહેર તરફ ફેરવ્યો, કે કોઇ માણસ આપણી વાતચિતનો અર્થ જાણવાની ઘણી આતુરતાથી તારી પાસે આવશે, પણ મારી એવી મરજી છે કે પૈસાની મોટી રકમ કરતાં ઓછે એ ગુપ્ત રહસ્ય કહેતો નહિ. આ શબ્દ બોલીને રાજા ઘોડે બેસીને ઘેર ગયો ને પોતાના વજીરને બોલાવીને તેને કહ્યું; મેં ઘરડા ખેડુતને જે કહ્યું તે અને તેણે જે જવાબ દીધો તે તેં સાંભળ્યો. હવે અમારી વાતનો અર્થ તું મને કહે. હવે લોકોએ વિચાર્યું કે વજીર ઘણો ડાહ્યો માણસ છે પણ તે

આ ગુપ્ત રહસ્ય જાણી શકે એવો ડાહ્યો ન હોતો તેથી તેણે કહ્યું, અરે રાજા, જે શબ્દ બોલાવવામાં આવ્યો તે હું સારી રીતે જાણું છું પણ તેનો અર્થ હું જાણતો નથી. તેથી રાજાએ પોતાના પ્રધાનને કહ્યું, જો ચોવીસ કલાકમાં એ શબ્દના અર્થ મને નહિ લાવી આપે તો તમને તમારા ઓદ્ધા ઉપરથી કાઢી મુકવામાં આવશે. તે વજીરને જ્યાં સુધી તે ઘરડા ખેડુતની મુલાકાત લેવાનો વખત આવ્યો ત્યાં સુધી તે ઘણો દિલગીર રહ્યો. પછી તેણે પોતાની સાથે પૈસાની એક મોટી રકમ લીધી અને જ્યાં સુધી તેને ખેડુત જડયો ત્યાં સુધી ખેતરમાં શોધ કરી અને તેને કહ્યું, અરે બાપ, તારી ને રાજાની વચ્ચેની વાતચિતનું ગુપ્ત રહસ્ય મને કહે. અને ઘરડા માણસે જવાબ આપ્યો, ત્રણ હજાર રૂપિયા કરતાં ઓછામાં તે ગુપ્ત રહસ્ય તમને કહેવાની હું હિંમત કરી શકતો નથી. તેથી પ્રધાને પૈસા ગણી આપ્યા ને તેના હાથમાં તે આપ્યા. ત્રણ હજાર રૂપિયા ચળકતા રૂપાના સિકકામાં પૈસા લીધા પછી તે ઘરડો માણસ આ પ્રમાણે બોલ્યો, મને પૂછયું કે તેં શા માટે તે કર્યું નહિ. ત્યારે તેનો બોલવાનો અર્થ એ હતો કે જુવાનીમાં તું શા માટે પરણ્યો નહિ. ? કારણ કે ત્યારે તારે માટે ખેડવાને માટે તારે છોકરા હત, અને ઘડપણના વખતમાં હમણાં તમને પોતાને કદી ફરજ પડત નહિ. મારો જવાબ એ હતો કે હું પરણ્યો પણ મને છોકરા થાય એવી ઇશ્વરની મરજી નહોતી. બીજા સવાલથી રાજાનો બોલવાનો અર્થ એ હતો કે તું બીજી સ્ત્રી કેમ પરણ્યો નહિ. અને મારો જવાબ એ હતો કે હું પરણ્યો, પણ ફરીથી મારે ઘેર છોકરા જન્મે એવી ઇશ્વરની ઇચ્છા નહોતી. અને રાજાનો ત્રીજો સવાલ એ હતો કે ત્રીજી વખતે તું કેમ પરણ્યો નહિ. અને મારો જવાબ પહેલાંની માફકજ હતો. આ પછી રાજાએ મને પૂછયું, તમે ગામડીઆ લોકો કોની સાથે કામ પાડો છો ? અને મારો જવાબ એ હતો કે રાજા સાથે. કારણ કે હમારા મનમાં આખા વરસનો રાજા જુલાઈ મહિનો છે, જ્યારે પુષ્કળ વરસાદ વરસે છે અને હમારાં ખેતરો પાણીથી ભરાઇ જાય છે, અને હમારા પાક ઉગવા માંડે છે. પછી રાજાએ કહ્યું, પણ એ રાજા ન હોય તો પછી શું ? અને મારો જવાબ એ હતો કે જો જુલાઈ સુકો જાય તો હમે ઓગસ્ટ મહિના ઉપર આધાર રાખીએ છીએ, જે ખેડુતોને માટે બીજા સૌથી સારામાં સારો મહિનો હોવાથી તે રાજાના પ્રધાન જેવો છે. અને જ્યારે રાજાએ બોલવાનું જારી રાખીને મને પૂછયું કે પણ જો પ્રધાન ન હોય તો ? મેં જવાબ દીધો, પછી હમે જુવાન શાહજાદા ઉપર ભરોસો રાખીએ છીએ જે સપ્ટેંબર છે, કે જ્યારે જે પાક વસંત ૠતુમાં ઉગવાનો હોય તે હમે વાવીએ છીએ. આ તે શબ્દોનો

ખુલાસો છે. તેથી વજીર સંતોષ પામીને તે ઘરડો માણસ જે રાજાના ગુપ્ત રહસ્યનો અર્થ સમજાવી શક્યો તેના ડહાપણ ઉપર ને પોતાની રૈયતના મન પારખવામાં તેના ધણીના ડહાપણ તરફ અજાયબ થતો ચાલ્યો ગયો.

પાઠ ૨ જો.

રેવામાં વાઘના શિકાર વિષે.

આપણા બીજા ચિત્રોનો દેખાવ રેવાના રાજ્યમાં કૈમુર ટેકરીમાં એ શિકારનો માચડો છે. શિકારનો માચડો એક નાના તળાવના કિનારા પર બાંધેલો છે. આસપાસ ઘણા માઇલ સુધીમાં ફકત આજ પાણીની જગ્યા છે, અને પડોશના હરણ–ભૂંડ અને બીજાં જંગલી પ્રાણીઓ તેમાં પાણી પીવાને દરેક રાત્રે આવે છે. વાઘો તેનો વારંવાર શિકાર કરવાને આવે છે, અને એક દિવસ મહારાજાને ખબર આપી કે તળાવ પાસે જંગલમાં એક વાઘ હતો. પરોણા તરીકે તેની પાસે બે ફ્રેંચ ગૃહસ્થ હતા તેથી તેમને માટે શિકારની એક ટોળી ગોઠવવામાં આવી જ્યારે તેઓ હાથી ઉપર આસરે દશ માઇલ સ્વારી કરીને ગયા ત્યારે તેઓ શિકારના માચડા પાસે પહોંચ્યા અને સૂર્યાસ્ત પછી તેઓ છાપરા પર બેસવાને અને વાઘની રાહ જોવાને ગયા. ઘણા કલાકો સુધી તેઓએ કાંઇ જોયું નહિ, પણ મધ્ય રાતને સુમારે કેટલાંક હરણ ને ભૂંડ દેખાયાં. તેઓએ આને ગોળી મારી નહિ કારણ કે તેઓને વાઘને બ્હીવડાવવાની મરજી નહોતી. આખરે એક કલાક વધારે રાહ જોયા પછી ઝાડના છાંયડામાં તળાવ આગળ સંતાઈને આવતો વાઘ જોયો. મહારાજાએ પોતે વાઘને ગોળી નહિ મારવાનો ઠરાવ કર્યો. તેણે પોતાના પરોણાને તેને મારવા દેવાનો ઠરાવ કર્યો. જ્યાંસુધી તે વાઘ ચંદ્રના ચકચકિત અજવાળામાં જ્યાં તે તદ્દન દેખી શકાતો હતો તેમાં આવ્યો ત્યાંસુધી તેઓએ રાહ જોવાનું ચાલુ રાખ્યું, અને પછી એક ફ્રેંચ ગૃહસ્થે તેને ગોળી મારી અને ઘાયલ કર્યો. પછી બીજા ગૃહસ્થે ગોળી મારી અને તે વાઘ કિનારા ઉપર મરી ગયલો પડયો. પછી ચાકરો મસાલ લઇને બહાર ગયા, વાઘના પગ એકઠા બાંધ્યા અને વાંસ ઉપરથી લટકતો તેને માચડામાં લાવ્યા.

પાઠ ૩જો.

ઉંઘતી સુંદરી, ભાગ ૧લો

ઘણા વખત ઉપર એક ઘણા દુરના દેશમાં એક કુંવરી જન્મી હતી, જે એટલી બધી ખુબસુરત અને સુંદર હતી કે તેને બ્રાયર રોઝ કહેતા. તેના માબાપને બીજું કોઇ છોકરૂં નહોતું અને તેથી તેઓ તેને ઘણુંજ ચાહતા. તેના જન્મ પછી તરતજ તેના બાપ રાજાએ મોટી મિજબાની કરી અને આ સુંદર બાળકને જોવાને ઘણે દૂરથી ને પાસેથી લોકો આવ્યા. તે બાળક એક દીવસ તેમની રાણી થશે તેને જોવાને સઘળા ઉમરાવો ને મોટા માણસો આવ્યા. સાત પરી જે તે દેશમાં રહેતી હતી તેમનાં મિજબાનીમાં આમંત્રણ કરવામાં આવ્યાં હતાં. તે વખતમાં દરેક સારી નાની છોકરીને એક પરી ધર્મની માતા હતી જે તેને ઈનામ આપતી અને બ્રાયરરોઝ કુંવરી હતી તેથી તેને સાત હતી. પારણું કે જ્યાં તે નાની કુંવરી સુતી હતી તેની પાસે આ સાત ભલી પરીઓ આગળ આવી અને દરેકે તેને કાંઇ સારૂં ઈનામ આપવાનું વચન આપ્યું. એકે ખુબસુરતીનું બીજીએ ડહાપણનું અને ત્રીજીએ સારા સ્વભાવનું વચન આપ્યું. પછી તરતજ એક ઘરડી પરી અંદર આવી ને તે ઘણી ગુસ્સે થઇ હતી કારણ કે તેને મિજબાનીમાં આમંત્રણ કરવામાં આવ્યું નહોતું. આ ખરાબ પરી કુંવરીને પોતાનું ઈનામ પણ આપવાને અગાડી આવી.

પરીએ કહ્યું, જ્યારે તે મોટી થશે ત્યારે તેના હાથમાં એક તરાક ભોંકાશે અને તે જખમથી તે મરી જશે. પછી પરોણાઓ બહુ દીલગીર થયા, અને રાજા ઘણો ગુસ્સે થયો. એક ખૂબસુરત જુવાન પરી જે હજુ સુધી બોલી નહોતી તે ત્યારે પોતાના ઇનામ સાથે આગળ આવી. તેણે કહ્યું, મારાં મોટાં બહેનનું આ પ્રાણ ઘાતક ઈનામ તદ્દન અટકાવી શકીશ નહિ પણ હું તે બદલી શકીશ કુંવરી જખમથી મરી જશે નહિ, પણ સો વર્ષ સુધી ઘોર નિદ્રામાં તે પડશે. સો વરસ પુરાં થયા પછી એક જુવાન શાહજાદો આવશે, અને તેની નિદ્રામાંથી તેને જગાડશે. રાજાએ તરત હુકમ કર્યો કે દેશમાંની દરેક તરાક બાળી નાંખવી જોઈએ જેથી તે ખરાબ પરીના શબ્દ સાચા પડે નહિ. તેથી ઘણા વરસ સુધી બધું ઠીક ઠાક ચાલ્યું, ને તે સુંદરી મોટી થઇ ને સારી ને ખૂબસુરત છોકરી થઈ. જ્યારે બ્રાયરરોઝ પંદર વરસની થઈ ત્યારે રાજા ને રાણી મુસાફરી કરવાને દેશાવર ગયાં. કુંવરી એક દીવસ મહેલના મિનારા પર ચઢી અને ત્યાં એક નાની ઓરડીમાં એક

ચરડી સ્ત્રીને કાંતતાં જોઈ જે તરાક બાળી મુકવાનો રાજાનો હુકમ થયો છે તે જાણતી નહોતી. બ્રાયરરોઝે કહ્યું, તમે શું કરો છો, તે મને જોવાદો, કારણકે મેં તરાક આગળ કદી જોઇ નથી. અરે તે ઘણી અજાયબી પમાડે એવી છે. મારે મારી મેળે કાંતવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઇએ અને તેણે કાંતવાનો પ્રયત્ન કરવાને તરાક લીધી. જેવું તેણે આ પ્રમાણે કર્યું કે તરતજ તરાકની તીક્ષ્ણ અણીએ તેના હાથ ઉપર એક નાનો ઘસારો કર્યો, અને તરતજ તે મૂર્છા પામી ગઇ. તે ગરીબ સ્ત્રી ધાસ્તીમાં પડી ને મદદને માટે મોટેથી બૂમ પાડી. તેના બોલાવવાથી ચાકરો દોડતા આવ્યા પણ તેઓ બ્રાયરરોઝને તેની મૂર્છામાંથી જગાડવાને કાંઈ કરી શકયા નહિ. જે બન્યું હતું તે એક ક્ષણમાં તે ભલી પરીએ સાંભળ્યું ને મહેલમાં તરત ઉડતી ગઈ. તેણે જોયું કે સો વરસની નિદ્રા શરૂ થઇ છે ને તેમાં ભંગ પાડવાને પોતે કાંઇ કરી શકે નહિ. પછી તેણે કહ્યું. જ્યારે કુંવરી જાગે ત્યારે તેની પાસે મિત્ર હોવો જોઇએ તેથી તેણે મહેલ ઉપર જાદુઇ લાકડી ફેરવી. એક ક્ષણમાં જે સઘળા તે મહેલમાં રહેતા હતા તે જ્યાં હતા ત્યાં નિદ્રામાં પડયા. દરવાજા ઉપરના સિપાઈ, તબેલામાંના ઘોડા, કુંવરીના પગ આગળના કુતરા પણ બધા નિદ્રામાં પડયા. તે પરીએ પાછી પોતાની જાદુઇ લાકડી ફેરવી અને મીઠા કાંટાની ઘાડી ને ઉંચી વાડ ઉગી નીકળી જેથી તે જગ્યા ઢંકાઈ ગઇ અને તેમાં કોઇ આવી શકે નહિ.

પાઠ ૪ થો.

રેલ્વે.

સઘળા છોકરાને એક આગગાડી જોવાનું ગમે છે. વરાળયંત્ર કેટલું મજબુત અને ભારે દેખાય છે, અને તોપણ એનજીન હાંકનાર પોતાની મરજી પ્રમાણે તેને ઝડપથી અથવા ધીમેથી ચલાવી શકે છે અથવા તદ્દન અટકાવી શકે છે. એનજીન ઉપર હમેશાં બે માણસ હોય છે. તેમાં એકને હાંકનાર કહે છે, જ્યારે તેને આગગાડી ચલાવવાની મરજી હોય છે ત્યારે તે એક નાનો હાથો હલાવે છે. આ વરાળને દાખલ થવાનો રસ્તો કરી આપે છે, જે વરાળ પૈડાંને ગોળ જોરથી ફેરવે છે જ્યારે હાંકનાર વરાળ બંધ કરે છે ત્યારે ગાડી ઉભી રહે છે. બીજો માણસ આગવાળો કહેવાય છે. તેને દેવતાની દેખરેખ રાખવી પડે છે, જેથી કરીને બોયલર (જેમાં પાણી ઉકળે છે તે સંચો)માંનું પાણી

હમેશાં ઉકળતું રાખી શકાય. કારણકે તે ઉકળતાં પાણીની વરાળ છે જે એનજીનને ચલાવે છે. દરેક ગાડીમાં એક દેખરેખ રાખનાર હોય છે જેને પોતાના ઉપયોગ માટે એક ડબો (ગાડી) હોય છે જેને ગાર્ડની ગાડી કહે છે. જ્યારે ગાડી કોઇ સ્ટેશન આગળ ઉભી રહે છે ત્યારે તેને તપાસ રાખવી પડે છે કે જે ઉતારૂ ગાડીમાંથી ઉતરે તેને ગાડીમાંથી પોતાનો સામાન મળે છે. પછી નવા ઉતારૂનો સામાન અંદર ગોઠવાય છે. જ્યારે સઘળા ઉતારૂ બેસી રહે છે અને ગાડીનાં બારણાં બંધ થયાં છે ત્યારે ગાર્ડ હાંકનારને એક લીલા વાવટાથી નિશાની કરે છે, અથવા રાત હોય તો એક લીલા ફાનસથી નિશાની કરે છે. પછી જ્યારે ગાડી ચાલવા માંડે છે ત્યારે તે પોતાના ડબામાં ફરીથી કુદીને બેસે છે અને બીજાં સ્ટેશનને માટે સામાન તૈયાર કરવા માંડે છે. જે પાટા ઉપર ગાડી દોડે છે તે પાટા કેવા સીધા ને લીસા હોય છે તે તમે કદી જોયું છે? તે ગજવેલના બનાવેલા છે અને તે ઘણા મજબુત હોય છે. તેને ઇનજીન અને ગાડીનાં પૈડાં માટે તેની જગ્યાએ મજબૂત રીતે ગોઠવવા જોઇએ અને સરખે તફાવતે જુદા રાખવા જોઇએ. રેલવેની સડકને હમેશાં સારી વ્યવસ્થામાં રાખવાને માણસો કામે લાગેલા હોય છે. જો પાટા બરાબર વ્યવસ્થામાં ન હોય તો આગગાડી સડક પરથી પડી જાય. જ્યારે આવું બને છે ત્યારે ગાડીના ભાંગીને વારંવાર કકડા થઈ જાય છે ને ઘણા માણસો મરી જાય છે. જે માણસો ગાડી ચલાવે છે તેઓએ પોતાનું કામ સારી રીતે જાણવું જોઇએ કારણ કે જ્યારે આપણે ગાડીમાં મુસાફરી કરીએ છીએ ત્યારે આપણી જીંદગાની તેમના ભરોસા પર રાખીએ છીએ. તેઓ વળી બહાદુર માણસ હોવા જોઇએ કારણ કે તેઓને વારંવાર મોટા ભયની સામું થવું પડે છે. હિંદુસ્તાનમાં થોડા વખત પહેલાં બીલકુલ આગગાડીઓ નહોતી. ઘણા માણસો હજી સુધી આગગાડીથી દૂર રહે છે અને જ્યારે તેઓ મુસાફરી કરે છે ત્યારે તેઓએ ઘણી ધીમેથી એમ કરવું જોઇએ. જ્યારે બીલકુલ આગગાડી નહોતી ત્યારે સઘળી મુસાફરી વધારે ધીમી હતી અને મુસાફરોને વારંવાર ચોર અને જંગલી પ્રાણીઓની બીક હતી. આગગાડી ઉતારૂઓને લઈ જાય છે એટલુંજ નહિ પણ માલ પણ લઇ જાય છે. ચોખા, અનાજ, રૂ, ઇમારતી લાકડું, ખાંડ, ચોપડીઓ અને બીજી ઘણી ચીજો માલ કહેવાય છે, અને જે ગાડીઓ એવી ચીજો લઇ જાય છે તે માલની ગાડી કહેવાય છે. ગાડાં કરતાં આગગાડીથી માલ ઘણી ઝડપથી લઇ જવાય છે એટલુંજ નહિ પણ વળી ઘણા કીફાયતે લઇ જવામાં આવે છે.

પાઠ ૫ મો.

ઉંઘતી સુંદરી ભાગ-૨ જો.

ઘણાં વરસ થઈ ગયાં ને બીજા વંશના રાજાએ તે દેશ પર રાજ્ય કર્યું. ઘણાં માણસોએ જુના મહેલમાં પહોંચવાને પ્રયત્ન કર્યા હતા પણ તે મીઠા કાંટાની વાડે તેમને પેસવા દીધા નહિ. આખરે સો વરસ પુરાં થવા આવ્યાં. એક દીવસ રાજાનો છોકરો શિકાર કરવા બહાર ગયો હતો, અને તેણે એક ઉંચી ટેકરી પરથી મંત્રેલા મહેલના મિનારા જોયા. તે જગ્યાની ખરી વાર્તા તેને કોઇ કહી શકયું નહિ. કારણ કે જે સઘળા બ્રાયરરોઝને ઓળખતા હતા તે ઘણા વખત થયાં મરી ગયા હતા. આખરે તેને એક ઘણો ઘરડો માણસ માલમ પડયો જેના દાદાએ તે ઉંઘમાં સુતેલી શાહજાદી બાબત કહ્યું હતું. તે ઘરડા માણસે કહ્યું, તેને જાગવાનો વખત ઘણો પાસે આવ્યો છે. પણ માત્ર રાજાનો છોકરો મહેલમાં પેસી શકશે અને જાદુ દૂર કરી શકશે. બ્રાયરરોઝ જે શાહજાદા માટે રાહ જોય છે તે તું હોવો જોઇએ. પછી શાહજાદો અને તેના માણસો ઉતાવળથી મહેલ તરફ ઘોડે બેસીને ગયા. જ્યારે તે ઘાડી વાડ આગળ આવ્યો ત્યારે તેને અંદર જવા દેવાને તે ખુલ્લી થઇ. પણ તે ફરીથી બંધ થઇ ગઈ જેથી કરીને કોઇ પણ તેની પછવાડે આવી શકે નહિ. તે એકલો મહેલમાં પેઠો જ્યાં દરેક ચીજ જેવી સો વરસ ઉપર હતી તેવી તાજી ને સુંદર હતી પણ ઘોર જેમ શાંત હોય તેમ શાંત હતી. દરવાજા ઉપરના ઉંઘતા સિપાઇઓ પાસેથી તે પસાર થઇ ગયો. ઉંઘતા કુતરાઓ અને ઉંઘતા કબુતરોવાળા ચોગાનમાં થઇને ગયો. જે ઓરડામાં ઉંઘતા ચાકરો રાહ જોતા હતા તે ઓરડામાં થઈને ચાલ્યો ગયો. આખરે ઉંઘતી શાહજાદીના ઓરડામાં દાખલ થયો. તે સુંદર બ્રાયરરોઝની ઉપર વાંકો વળ્યો અને પોતાના હોઠથી તેના કપાળને અડકયો. તેણે પોતાની આંખ ઉઘાડી ને હસી. તેણે કહ્યું, અરે શાહજાદા તે તમે છો ? હું તમારે માટે રાહ જોઉં છું. એકાએક તે આખો મહેલ ઘોંઘાટથી ભરાઈ ગયો. નોકરો જાગ્યા અને જાણે કાંઇ બન્યું ન હોય તેમ જે કામ કરતા અટકયા હતા તે કરવા મંડયા. રસોડામાં દેવતા ચકચકિત રીતે બળવા માંડયો. કુતરાઓ ભસ્યા અને ખબુતરો આમ તેમ ઉડયાં. ઘોડાઓએ પોતાનું સુકું ઘાસ ખાવા માંડયું અને સિપાઇઓએ દરવાજા આગળ આમતેમ પહેરો ભરવાનું જારી રાખ્યું. શાહજાદાએ બારીએથી બહાર જોયું અને પોતાના ચાકરોને રાહ જોતા જોયા કારણ કે મંત્રેલી વાડ અદૃશ્ય થઈ ગઇ. વળી તે

શાહજાદીને મહેલના મોટા ઓરડામાં લઈ ગયો. જ્યાં હમણાં ખાણું તૈયાર હતું અને જે સઘળું બન્યું હતું તે તેને કહ્યું. ખબર આખા દેશમાં ફેલાઈ ગઇ કે ખુબસુરત શાહજાદી પોતાની ઉંઘમાંથી જાગ્રત થઈ છે. રાજા અને રાણી આવ્યાં અને તેને પોતાના મહેલમાં લઈ ગયાં અને ત્યાં તેણીને તે શાહજાદા સાથે પરણાવવામાં આવી ને યોગ્ય વખતે તે તે દેશની રાણી થઇ.

પાઠ ૬ ઠો.

પત્થરપાટી.

હું ધારૂં છું કે દરેક છોકરો એવું વિચારે છે કે તે પોતાની પત્થરપાટી બાબત બધું જાણે છે. તે દરરોજ નિશાળે લઇ જાય છે. નિશાળમાં તે તેની પર લખે છે, તે તેની પર દાખલા ગણે છે અને તે તેને વારંવાર સાફ કરવી પડે છે. એમ છતાં ઘણા છોકરાઓએ પોતાની સ્લેટ તરફ 'જોયું નથી કે તે શેની બનેલી છે, તેનો વિચાર કર્યો નથી. ચાલો આપણે તે વિચાર કરીએ. પહેલ વહેલાં પત્થર પાટીને બે ભાગ હોય છે. પત્થર પાટી પોતે જેના પર આપણે લખીએ છીએ તે અને ચોકઠું છે. આપણે જોઇ શકીએ છીએ કે ચોકઠું લાકડાનું બનાવેલું છે. તે ખુણા આગળથી એકઠા જોડેલા ચાર કટકાનું બનેલું છે. તે સ્લેટને ભાંગતાં અટકાવવામાં મદદ કરે છે અને તે વાપરવાને તેને વધારે સુગમ કરે છે. જે છોકરાઓએ ચોકઠાં વગરની વાપરી છે તેઓ જાણે છે કે તે કેવી અગવડ ભરેલી છે. કારણો અને ખૂણાઓ ધારવાળા હોય છે અને તેઓના હાથને ઇજા કરે છે. જેમ છોકરાઓ વારંવાર કરે છે તેમ જો તેઓ પોતાની ઘુંટણ પર મૂકે છે તો તે તેઓને પણ ઇજા કરે છે. સ્લેટ પોતે પત્થર અથવા ખડકનો ખરેખર કટકો છે. આ જાતના ખડકને સ્લેટ કહે છે. તે ઘણી જગ્યાએ મળી આવે છે. કદાચ તેમાંની ઘણીખરી વેલ્સ ને કોર્નવોલથી આવે છે. આ દેશોમાં સ્લેટની ઘણી ખાણો હોય છે, ને માણસોની મોટી સંખ્યા તેમાંથી સ્લેટ મેળવવાને હમેશાં કામ કરતી હોય છે. સ્લેટ અને બીજા ખડકો વચ્ચેનો મોટો તફાવત એ છે કે તે પાતળાં ચપટાં પડ અથવા તકતીમાં હોય છે. આ તકતીઓ મજબૂત રીતે સાથે જોડાયલી હોય છે પણ તેને ફાડીને જૂદી પાડી શકાય છે. તેને ફાડીને જૂદી પાડવામાં ફાચર વપરાય છે. સ્લેટના કટકાની કોરણ આગળ ફાચર મૂકવામાં આવે છે અને જ્યાં સુધી એક કટકો ફાટીને જૂદો પડે છે ત્યાં સુધી ધીમેથી હથોડા મારવામાં આવે છે.

જાડા અથવા પાતળા કટકા ફાડી શકાય એવી રીતે ફાચર મૂકી શકાય છે. નિશાળમાં લખવાને સ્લેટ વપરાય છે એટલુંજ નહિ પણ વળી બીજાં કામો માટે વપરાય છે. કદાચ ઘરનાં છાપરાં બનાવવાને તે ઘણી વપરાય છે. આ કારણ માટે નિશાળની સ્લેટની માફક ફાડી શકાય છે કે કાપી શકાય છે પછી દરેકની ટુંકી બાજુમાંની એકની વચમાં એક કાણું પાડવામાં આવે છે. છાપરાના ભારોટીઆને લાકડાની સાંકડી પટીઓ ખીલા મારીને જડવામાં આવે છે અને સ્લેટોની હારને આ કાણામાંથી લાકડાંની આ પટીઓ સાથે ખીલા મારવામાં આવે છે. સ્લેટ એવી રીતે ગોઠવવામાં આવે છે કે સ્લેટની દરેક હારની નીચેનો ભાગ તેની નીચેની બીજી હારના મથાળાં પર આવે છે. સ્લેટની આ ગોઠવણ છાપરામાં થઈને વરસાદનું પાણી આવતાં અટકાવે છે. છાપરાંને મથાળે જ્યાં સ્લેટની હાર મળે છે ત્યાં સ્લેટની ઉંચામાં ઉંચી બે હારની વચમાં થઇને આવતાં પાણીને અટકાવવાને ગોળ વાળેલાં નળીઆં મુકવામાં આવે છે. જો તમે નિશાળની જુની સ્લેટ જુઓ ને પછી નવી જુઓ તો તમે તેની વચમાં ઘણો તફાવત જોશો. આ જુની સ્લેટ નવી કરતાં વધારે કાળા રંગની હોય છે અને તે વધારે લીસી હોય છે. આનું કારણ શું છે ? એનું કારણ એ છે કે જુની સ્લેટનો ઉપયોગ કરવાથી ઘસાઇને સાફ થયલી હોય છે. પેન વડે તેની પર લખવું અને હમેશાં હાથવતી અથવા વાદળી કે ચીથરાં વતી સાફ કરવી તે ખરેખર સ્લેટને ઘસીને કરવાનું છે. કેટલાક છોકરાની પોતાની સ્લેટ સાફ કરવાની ઘણી ગંદી રીત હોય છે. સ્લેટને હમેશાં ભીની વાદળીથી સાફ કરવી જોઈએ, જ્યારે તેને બીજી રીતે સાફ કરવામાં આવે છે ત્યારે તે ચિકણી થઇ જાય છે અને કોઇ વખતે ખરાબ વાસ મારે છે. જે સ્લેટો બરાબર રીતે સાફ ન કરેલી હોય તે વાપરવાથી છોકરાઓ માંદા પણ પડી જાય છે.

પાઠ ૭ મો.

એક સરદારના છોકરાનું હાલરડું.

અરે મારાં નાના બાળક, તું છાનો રહે. તારો બાપ સરદાર હતો. તારી મા એક સ્ત્રી હતી. બંને મનોહર અને ખુબસુરત હતાં. મારા વહાલા બાળક મિનારા ઉપરથી જે જંગલ અને ખીણો આપણે જોઇએ છીએ તે સઘળી તારી માલિકીની છે. અને જો રણશીંગડું મોટેથી વાગે છે તોપણ તેની બીક રાખતો નહિ. તારી આરામ લેવાની જગ્યાની જે પહેરો ભરનાર ચોકી ભરે છે તેને

બોલાવવાને પાત્ર છે. તારાં બિછાના પાસે કોઈ દુશ્મન આવી પહોંચે તે પહેલાં આપણા રક્ષકોના કામઠાં વળી જશે તથા તરવારો લોહીથી રાતી થશે. અરે મારાં વહાલાં બાળક, તું છાનો રહે. વખત જલદી આવશે કે જ્યારે તારી ઉંઘમાં રણશિંગડાં ને પડઘમથી ખલેલ પડશે ત્યારે મારા વહાલા મુગો રહે ને તારી મરજી હોય ત્યાંસુધી ઉંઘ કારણ કે જેમ માણસ મોટો થતો જાય તેમ લડાઇમાં ભાગ લેતો થાય છે અને જેમ દિવસ થતો જાય તેમ માણસ જાગે છે.

પાઠ ૮ મો.

જેસનની મુશિબતો ભાગ ૧ લો.

એક વખત પેલીયાસ નામનો એક ઘાતકી ગ્રીક રાજા હતો જે પોતાના મોટા ભાઇ પાસેથી રાજ્ય પચાવી પડયો. જ્યારે આ ભાઇ મરી ગયો ત્યારે તે જેસન નામનો એકનો એક છોકરો મૂકી ગયો જે પેલીયાસને બદલે રાજા થવો જોઇતો હતો. જ્યારે જેસન બાળક હતો ત્યારે પેલીયાસે તેને મારી નાંખવાનો પ્રયત્ન કર્યો. એમ છતાં તે બાળકને તેના માબાપના મિત્રોવડે બચાવવામાં આવ્યો અને તેને એક ઘરડા અને ડાહ્યા નિશાળના મહેતાજીએ ઉછેરીને મોટો કર્યો. જેસન મોટો થયો ત્યાર એક ઉમદા જુવાન નિવડયો અને પછી પોતાના બાપનું રાજ્ય મેળવવાનો દાવો કરવાને પેલીયાસ રાજાના શહેર તરફ નીકળ્યો. રસ્તામાં જેસનને એક ઝરાના પાણીમાંથી ચાલવાનું હતું કે જે ઝરો ઉંડો અને જોસમાં વહેતો હતો. જેવો તે ઝરો ઓળંગતો હતો તે વખતે તેની એક પાવડી નીકળી પડી અને તે પાણીમાં ઘસડાઈ ગઇ, તેટલા માટે જેસનને એકજ પાવડી પહેરીને શહેરમાં જવાની જરૂર પડી. જ્યારે પેલીયાસ રાજાએ એક ઉઘાડા પગ વાળા અજાયબ જેવા જુવાન માણસને જોયો ત્યારે તેને ઘણી બીક લાગી કારણ કે તેને ચેતવણી આપવામાં આવી હતી કે એક પાવડીવાળો માણસ કોઈ દીવસ તેને તેની ગાદી પરથી ઉઠાડી મૂકશે. ધાસ્તીથી ફીકકો પડી જઇને તેણે પૂછયું તમે કોણ છો અને જ્યારે તેણે જાણ્યું કે એ ઉમદા જુવાન મારો ભત્રીજો છે ત્યારે જો જેસન કોલચિસમાંથી સોનેરી ઉન તેને લાવી આપે તો તે રાજ છોડી દેવાનું તેણે તેને વચન આપ્યું. હવે આ સોનેરી ઉન કોલચિસના રાજાની માલિકીનું હતું તેને ઓકના ઝાડ સાથે ખીલાથી જડેલું હતું અને ઝાડ નીચે એક ભયંકર માથાવાળો સાપ પડેલો હતો જે કદી ઉંઘતો નહિ અને કોઇપણ હથિયાર જે કદી બનાવવામાં આવ્યું હોય તેનાથી

કદી મારી શકતો નહિ. ઘણા માણસોએ તે સોનેરી ઉન લેવાનો યત્ન કર્યો હતો, પણ ફોગટ, કારણ કે તે સાપે તેના શરીરના અવયવના કકડે કકડા કરી નાંખ્યા હતા. પેલીયાસે એવી આશા રાખી કે જેસનને પણ મારી નાંખશે અને જયારે મારો ભત્રીજો મરી જશે ત્યારે હું શાંતિમાં રહેવાને શકિતવાન થઇશ. પોતાની સામા શું ભય છે તે જેસન જાણતો હતો પણ તેની સામે થવાને તે બ્હીતો નહોતો અને નીકળવાને એકદમ તૈયાર થયો. ઘણા બહાદુર જુવાન લડવૈયા ગ્રીસના પહેલવાનોએ તેની સાથે સામેલ થવાને માંગણી કરી અને તેઓએ પહાડ ઉપરનાં ઝાડો કાપ્યાં અને તેને માટે અજાયબ જેવું વહાણ બાંધી આપ્યું. આરગસ નામનો એક પહેલવાન વહાણ બાંધવાની કળા વિષે બધું જાણતો હતો તેથી વહાણ કેવી રીતે બાંધવું તે તેમને કહ્યું, અને તેઓએ તે વહાણ બાંધનારના નામ ઉપરથી તે વહાણનું નામ આર્ગો રાખ્યું. જે પહેલવાનોએ તે વહાણમાં સફર કરી તેઓ તે વહાણના નામ ઉપરથી આરગોનટસ કહેવાતા હતા. તેમાં પચાસ પહેલવાનો હતા તેથી આર્ગોમાં હલ્લેસાં માટે પચાસ જગ્યા હતી. જેવો પવન અનુકુળ નીકળ્યો કે તરતજ આર્ગોનોટસે વહાણ હંકાર્યું. તેઓએ ઘણાં સાહસ કામ કર્યાં પણ તે વિશે હું તમને હમણાં બધું કહી શકતો નથી. એક જગ્યાએ વહાણને બે મોટા ખડકની વચમાં થઇને પસાર થવાનું હતું કે જયારે કોઇ ચીજ તેની વચમાં થઇને જાય ત્યારે બંને ખડક એક બીજા સાથે જોરથી અથડાતા અને પછી ફરીથી પાછા એકઠા થઇ જવાને તૈયાર રહેવાને જુદા થઈ જતા. આ ભયંકર ખડકોની વચમાં થઇને તે સહી સલામત પસાર થઇ ગયું તે વિષે તમે કેવું ધારો છો? હું તમને તે કહીશ. આર્ગોનોટસ પાસે આવ્યા ત્યારે તેઓએ એક ખબુતર છોડી મુકયું જે ખડકની વચમાં થઇને ઝડપથી ઉડી ગયું. ખડકો એક બીજા સાથે જોરથી અથડાયા; પણ તે ખબુતર એટલી ઝડપથી ઉડી ગયું કે ફકત તેની પૂંછડીનું છેલ્લું પીંછુ તે ખડકની વચમાં આવી ગયું, પછી ખડકો જુદા પડી ગયા અને ફરીથી તે એકઠા થાય તે પહેલાં આર્ગોનોટસો પોતાથી બને તેટલા જોરથી હલ્લેસાં મારીને તેની વચમાં થઇને પસાર થઇ ગયા. તેઓ વખતસરજ પસાર થઇ ગયા કારણકે ખડકોએ વહાણના પાછલા ભાગનો એક કટકો ભાંગી નાંખ્યો હતો. ઘણા અઠવાડીયાં પછી આર્ગોનોટસો કોલ્ચિયસ આવ્યા અને જેસન તે દેશના રાજા પાસે સોનેરી ઉન પોતાને આપવાની માંગણી કરવાને કિનારે ગયો. રાજાએ જેસનને કહ્યું કે તને સોનેરી ઉન મળશે પણ તારે પહેલાં બે

કામ કરવાં પડશે; તારે પિતળના ગોધાને જોડવા પડશે અને એક મોટું ખેતર ખેડવું પડશે અને તારે આ ખેતરમાં દાંતો વાવવી પડશે.

પાઠ ૯ મો.

જેસનની મુસીબતો ભાગ—૨ જો.

પિતળના ગોધા ભયંકર પ્રાણી હતા જેને લોઢાં ને પત્થરના બાંધેલા તબેલામાં સાંકળથી બાંધવામાં આવ્યા હતા. તેના ગોઢાં ને નસકોરામાંથી તેઓ ભડકા ઉડાડતા જે કોઈ તેની પાસે આવતાં તેને બાળી નાંખતા. સાપના દાંત ગોધાના કરતાં પણ વધારે ભયંકર હતા કારણકે જયારે તેને વાવવામાં આવતા ત્યારે જે કોઇએ તે વાવ્યા હોય તેને મારી નાંખવાને તૈયાર હથીયારબંધ માણસો તરીકે તેઓ કુદકો મારીને ઉત્પન્ન થતા. જેસન ને જે કરવાનું હતું તે જે સઘળાએ સાંભળ્યું તેની ખાતરી થઈ કે તે મરી જશે. રાજાની છોકરી જેનું નામ મીડીયા હતું તે જેસન માટે ઘણી દીલગીર થઇ અને તેણે તેને કહયું કે હું તને મદદ કરીશ. તે એક જાદુગર હતી અને તેણે તેને તેના ઝેરી હાથ ને પગ, તેની તરવાર અને તેના બખતર પર ચોપડવાને મલમ આપ્યો. આ મલમ ગોધાના મુખમાંથી નીકળતી અગ્નિની જ્વાળામાંથી તેને બળતો બચાવે અને તેની તરવારને એટલી કઠણ અને તીક્ષ્ણ બનાવે કે ને સહેલાઇથી લોઢાની આરપાર પેશી જાય. તેથી જેસને આ મલમ પોતાના શરીર ને બખતર ઉપર ચોપડયો અને જે તબેલામાં પિતળના ગોધા રાખ્યા હતા ત્યાં ગયો. જયારે તે પશુઓએ તેને જોયો ત્યારે તેઓએ ભયંકર રીતે મોટેથી બરાડા પાડયા અને જવાળામુખીની માફક ધુમાડા અને ભડકા મોંહમાંથી કાઢયા. જેસન બીધો નહિ પણ તેમની સાંકળ છોડી નાંખી અને તબેલામાંથી તેમને ખેંચીને બહાર કાઢયા. જેવામાં તેના એક મિત્રે તેઓની ગરદન પર ઝુંસરી મુકી તેવામાં તેણે તેમનાં નાક જમીન તરફ વળેલાં રાખ્યાં જેથી કરીને તેઓ તેના મદદ કરનારને બાળી નાંખી શકે નહિ. ગોધા છલંગ મારીને કુદયા પણ જેસને હળ એટલી મજબુત રીતે પકડી રાખ્યું કે તેઓ નાશી જઇ શકયાં નહિ. તેઓએ ફાંફાં માર્યાં અને લડયા; પણ જેસન તેઓનો ધણી હતો (તેનાં કરતાં જબરો હતો) અને તેણે તેમને ખેતર ખેડવાની ફરજ પાડી. પછી જેસને સાપના દાંતની માંગણી કરી અને રાજાએ તે તેને આપ્યાં ખેતર ઉપર તેને કાળજીથી વાવતો તે ગયો અને જયારે તે પુરૂં કરી રહ્યો ત્યારે તે ઉંઘી ગયો. સૂર્યાસ્ત વખતે તે જાગ્યો અને

ખેતર તરફ જોયું. ત્યાં તેણે હથિયારબંધ માણસને જમીનમાંથી ઉગી ઉભા થતા જોયા. કેટલાક કમર સુધી ઉગી નીકળ્યા હતા. કેટલાક જમીનમાંથી તરતજ ડોકીયા કરતા હતા ને કેટલાક તેના પર હલ્લો કરવાને તૈયાર હતા. જેના હાથ છૂટા હતા તેઓ પેતાની તરવાર હલાવતા હતા, તેઓના ભાલા આમ તેમ હલાવતા હતાં અને તેની તરફ બૂમ પાડતા હતા. આ સઘળા દુસ્મનો સાથે હું કેવી રીતે લડી શકીશ તે જેસન ધારી શકયો નહિ પણ મીડીયા એકવાર ફરીથી તેનો મિત્ર થઈ (મદદે આવી). તેણે હથિયારબંધ માણસો વચ્ચે એક મોટો પત્થર ફેંકવાને તેને ફરમાવ્યું. આ પ્રમાણે તેણે કર્યું અને જે માણસોના પગ જમીનની બહાર નીકળ્યા હતા તેમાંના બે ત્રણને આ પત્થર વાગ્યો. દરેકે વિચાર્યું કે બીજાએ તેને માર્યો હતો અને તેઓએ જયાં સુધી એકબીજાને મારી નાંખ્યા ત્યાં સુધી તેઓ પોતપોતાની વચ્ચે લડવા મંડયા. તે દરમ્યાન જે હજી જમીનમાંથી બહાર નીકળતા હતા તેનાં માથાં કાપી નાંખતો જેસન ખેતરની આસપાસ દોડયો. આ રીતે સઘળા હથિયારબંધ માણસોને મારી નાંખવામાં આવ્યાં અને જેસને સોનેરી ઉનની માંગણી કરી. રાજાએ તેને તે કયાં છે તે કહ્યું, અને જેસન તે લેવાને નીકળ્યો. એકવાર ફરીથી મીડીયાએ તેને મદદ કરી. તેણે તેને સખ્યાબંધ મંત્રની બનાવેલી પૂરી આપી જેથી જે કોઇ તે ખાય તે ઉંઘમાં પડે. આ પુરીઓ જેસને સાપ તરફ ફેંકી જેણે અકરાંતિયાની પેઠે તે ખાધી અને એકદમ તે ઉંઘતો થઇ ગયો. જ્યારે તે સાપ ઉંઘી ગયો ત્યારે જેસને જે ખીલાથી ઉનને જડી રાખ્યું હતું તે ખીલા ખેંચી કાઢયા અને પોતાના ઝભા નીચે તેને સંતાડયું. સોનેરી ઉન મેળવવામાં આવ્યું અને જેસન પોતાની સાથે મીડીયાને લઇને આર્ગો ઉપર આવ્યો ને ગ્રીસ તરફ વહાણ હંકાર્યું. ઘણાં સાહસ પછી તે સહીસલામત રીતે ત્યાં આવી પહોંચ્યો અને રાજા થયો. તે પોતાની પાસે રાણી તરીકે મીડીયા સહીત પોતાના બાપની ગાદીએ બેઠો.

પાઠ ૧૦ મો.

માર્ચ મહિનામાં લખેલી લીટિઓ.

મરઘો કુકરેકુક કરે છે, ઝરો વહે છે, નાનાં પક્ષીઓ ચીંચીં કરે છે, સરોવર ચળકે છે, લીલું ખેતર તડકામાં ઉંઘે છે (શાંત છે). સૌથી ઘરડાઓ ને સૌથી જુવાનો, સૌથી જોરાવર માણસો સાથે કામ કરે છે, ઢોર ચરે છે, તેનાં માથાં

કદી ઉંચકતાં નથી. (ખાવામાં એટલાં મશગુળ થઇ ગયાં છે કે માથુ ઉંચું કરતાં નથી) તે ચાળીસ ઢોરો એકજ ઢોર ચરતું હોય તેમ દેખાય છે. એક હારી ગયલાં લશ્કરની માફક બરફ ભયથી નાસી ગયું છે અને ઝાડ ખુલ્લી ટેકરીનાં મથાળાં પર ગરીબ અવસ્થામાં છે, હળ ફેરવનાર છોકરો બૂમ પાડે છે. જલદી જલદી પહાડ ઉપર ખુશાલી છે. ઝરામાં ગતિ છે, નાનાં વાદળાં પસાર થાય છે, આસમાની આકાશ ફેલાયલું છે, વરસાદ પૂરો થયો છે ને જતો રહ્યો છે.

પાઠ ૧૧મો.

પાણીનું કામ.

આપણે જાણીએ છીએ કે ખેડુતોને પોતાના પાકને માટે પાણી આવવામાં વરસાદ કેવો ઉપયોગી છે, પણ આ ઉપરાંત તે બીજી ઘણી ચીજો કરે છે. ચાલો આપણે બહાર જઇએ અને આ ચીજોમાંની કેટલીક કઈ છે તે શોધી કાઢવાને પ્રયત્ન કરીએ. રસ્તાની બાજુએની આ નાની ખાઇ તરફ જુઓ. તમે ત્યાં શું જુઓ છો ? પાણીનો એક ઝરો પણ તે કંઈ પુરતું નથી. તે કાદવ-વાળું પાણી છે. તમે કહો છો કે કાદવવાળું ઘણું સાધારણ છે એટલું સાધારણ કે જે મોટું કામ તે કરે છે તેનો આપણે વિચાર કરતા નથી. કાદવ કયાંથી આવે છે ? ખાઇની બાજુએથી, રસ્તા ઉપરથી, ખેતરમાંથી, જે જમીન ઉપર વરસાદ પડે છે તે બધી જમીન ઉપરથી. આ કાદવ શેનો બનેલો છે ? તે જમીનની રજકણનો બનેલો છે. જમીન ખડકની રજકણોની ઘણીખરી બનેલી છે. વરસાદ કઠણ ખડકમાંથી ખેડુતને માટે મટોડું બનાવવામાં મદદ કરે છે અને હવે આપણે જોઇએ છીએ કે તે વળી તેની પાસેથી મટોડી ચોરી લઇ જાય છે. કોઇ કોઇ વાર તે બધી મટોડી ધોઈ નાખે છે, અને ખડકને ઉઘાડો રહેવા દે છે. હવે આપણે જાણીએ છીએ કે કાદવ કયાંથી આવે છે, અને પછી તે કયાં જાય છે તે આપણે શોધી કાઢવું જોઈએ. તમે જુઓ છો કે તે સઘળું ટેકરી પરથી નીચે જાય છે. આ ખાઇમાંનું પાણી તેને કોઈ નદીમાં લઈ જશે, અને નદી તેને દરિયામાં લઇ જશે. પહેલાં કાદવ નદીને તળીએ બેસી જશે. જો નદી ધીમે ધીમે વહેતી હશે તો તે કાદવ જાણે સ્થિર પાણીના વાસણમાં તે ઠરી જાય તેમ ઠરી જશે. પણ તે ત્યાં હંમેશાં રહેશે નહિ. જયારે ધોધ-માર વરસાદ આવે છે ત્યારે નદી પાણીથી તદન ભરાઇ જશે અને ઘણા જોરથી વહેશે અને તેની કાદવવાળી ખાડીને ધોઇ કાઢશે. પછી આ કાદવ

દરીયામાં ઘસડાઈ જશે અને તેને તળિયે સ્થિર બેસશે. હિંદુસ્તાનમાં નદીમાંનું ઘણું ખરૂં પાણી દરિયામાં જતું નથી. તે નહેરો મારફતે પાણી પહોંચાડવાની રીતથી ખેતરો ઉપર લઇ જવામાં આવે છે અને ચોખા અને ઘણા પાક ઉગાડવામાં વપરાય છે. કોઇ કોઈ વખત નદીઓ કે નહેરોમાંથી તળાવ ભરવામાં આવે છે. નદીથી ઘસડાઈ આવેલો કાદવ ખેતરો ઉપર ફેલાઇ જાય છે અથવા તળાવને તળીએ ઠરી જાય છે. તે ખેતરને ફળદ્રુપ બનાવે છે પણ થોડા વખતમાં તળાવને પૂરી નાંખે છે. તમો જાણો છો કે ઝરા અને નદીઓ હંમેશા ખીણોમાં માલમ પડે છે. હમેશાં પાણીના વહેવાને લીધે ખીણો થઇ જાય છે. તેઓ ધીમે ધીમે નદી અને નાના ઝરાઓ જે તેમાંથી વહે છે તેનાથી ખણાય છે. આ ખાઈ તરફ ફરીથી જુઓ. જયારે ને ખાઇ કપાઇ ત્યારે તે તદન સીધી હતી; પણ હવે તેની બાજુઓ કોઇ કોઇ ઠેકાણે પડી ગયલી છે, અને ખાઈ વધારે ને વધારે પહોળી થતી જાય છે. શહેરનું પાણી જે નદીઓ તમે તમારા નકશામાં જુઓ છો તેની માફક તેને તરતજ વાંકીચૂંકી બનાવશે. વધારે નાના ઝરા જે તેમાં વહે છે તે સહિતની નદી જયાં જમીન નરમ હોય છે ત્યાં પહોળી ખીણ ખોદી કાઢે છે. પછી ખડકો અને જમીનના વધારે કઠણ ભાગો ટેકરી તરીકે રહે છે. આપણી ટેકરીઓમાંની ઘણી ખરી આ રીતે બની છે-તેની પાસે વધારે નરમ જમીનના ઘસાઇ જવાથી એ ઘણું અજાયબ જેવું નથી જણાતું કે ટેકરીઓ વહેતાં પાણીથી બને! આપણે જોયું છે કે આપણી ખાડીમાં કાદવ કયાંથી આવે છે અને કયાં જાય છે. હવે આપણે શોધી કાઢવું જોઇએ કે તેનું શું થાય છે. ભારે વરસાદ પછી નદીના મુખની આસ-પાસનો દરિયો કિનારાથી ઘણે દુર કાદવવાળો હોય છે. ધીમે ધીમે કાદવ નીચે તળિયામાં જાય છે અને ત્યાં ઘણાં પાતળા પડમાં પથરાય છે. જેમ જેમ વરસ પસાર થાય છે તેમ તેમ રેતી અને કાદવનાં નવાં પડો નીચે બેસે છે. આના વજનથી અને તેની ઉપરનાં પાણીથી બધો ઢગલો સખત અને મજબુત થાય છે અને આખરે બદલાઇને ખડક થાય છે. આ રીતે આપણો કાદવવાળાં પાણીનો ઝરો નવા ખડકો બનાવવાને જુની ખડકોને ભાંગી નાંખ-વામાં અને તેને દરિયામાં ઘસડી લઇ જવામાં રોકાયલો છે. કોઈ દહાડો દરિયાનું તળીયું પાણી ઉપર ઉંચુ આવે છે અને આગલો ખડક ત્યારે સુકી જમીન બનાવે છે. નદીથી ઘસડાઈ આવેલો કાદવ વારંવાર નદીના મુખ આગળ એક રેતાળ ટેકરો અથવા રેતીના ખડક બનાવે છે. આ ભાઠું કહેવાય છે. વહાણોને નદીમાં પસાર થવા દેવાને ભાઠામાંથી કોઇ કોઇ વખતે ખાઈ

ખોદાય છે. કેટલીક નદીમાં રેતી અને કાદવનું આ ભાઠું જ્યાં સુધી તેનો એક ટાપુ બને છે ત્યાં સુધી વધે છે. ત્યાર પછી નદીને બે મુખ થાય છે. અકેક તે ટાપુની દરેક બાજુએ. આસ્તે આસ્તે આ મુખમાંનું દરેક આ રીતે ટાપુઓથી બંધ થઇ જાય છે. અને નદી નવી નવી શાખાઓને મુખમાં વહેંચાઇ જાય છે. આ પ્રમાણે કાદવ સંખ્યાબંધ ટાપુ બાંધે છે જે નીચે ભીનાશવાળી જગ્યાનો ભાગ બને છે. આ રીતે બનેલી જમીનનો કટકો ડેલ્ટા નદીના મુખ આગળની ત્રિકોણ આકારની બનેલી જગ્યા કહેવાય છે જે નામ નાઈલના મુખ આગળની નીચી ચપટી જમીનને પહેલ વહેલું અ.પવામાં આવ્યું હતું. હિંદુસ્તાનમાંની ઘણી નદીઓને ડેલ્ટા હોય છે તેમાંની ગંગા, બ્રહ્મપુત્રા ઈરાવદી ગોદાવરી ને કૃષ્ણા છે. આ ડેલ્ટાના કાદવથી બનેલી જમીન ઘણી ફળદ્રુપ હોય છે તેથી કરીને નીચલો બંગાળા, મદ્રાસમાં ગોદાવરી અને કૃષ્ણા અને નીચલો બ્રહ્મદેશ હિંદુસ્તાનના ચોખા ઉગાડનારાં પરગણાં છે.

પાઠ ૧૨ મો.

આંધળો છોકરો.

જેને લોકો પ્રકાશ કહે છે તે કઇ ચીજ છે તે અરે કહો, જેનો હું કોઇ દિવસ ઉપભોગ કરી શકીશ નહિં. આંખનું શું સુખ છે તે અરે તમારા ગરીબ આંધળા છોકરાને કહો. જે અજાયબ જેવી ચીજો તમે જુઓ છો તેની તમે વાત કરો છો, તમે કહો છો કે સૂર્ય ચકચકીત રીતે પ્રકાશે છે અને તેની ગરમી લાગે છે પણ તે દીવસ કે રાત કેવી રીતે કરે છે. જયારે હું ઉંઘું છું કે રમું છું ત્યારે હું મારો દીવસ કે રાત હું મારી મેળે બનાવું છું અને હું હમેશાં જાગતો હોઉં ત્યારે મારે મને તે હમેશાં દીવસ હશે. ઘણા નિસાસાથી મારા નિરાધાર દુઃખો માટે વારંવાર દિલગીર થતાં હું તમને સાંભળું છું, પણ ખચિત ધીરજથી જેની મને ખબર ન પડે તેની ખોટ હું સહન કરૂં છું. તમારે જે મને કદી મળી શકવાની નથી તે મારાં મનની શાંતિનો નાશ થાય નહિ. જયારે આ પ્રમાણે હું ગાઉં છું ત્યારે અગરજો હું એક ગરીબ આંધળો છોકરો છું તોપણ હું રાજા છું.

પાઠ ૧૩ મો.

નદી.

આપણે જોયું છે તે પ્રમાણે નદી ખીણોમાંથી પસાર થાય છે. મુખ્ય નદી અને નાની નદીઓ જે તેને મળે છે તે દરેકને પોતાની ખીણ હોય છે. આ સઘળી ખીણોથી નદીનું તળીયું ખીણ પ્રદેશનું બને છે. બીજા પાના ઉપરના દક્ષિણ હિંદુસ્તાનના નકશા તરફ હવે જુઓ. પશ્ચિમ કિનારા પાસે પશ્ચિમ ઘાટની હાર તમે જુઓ છો. આ ટેકરીની હારની એક બાજુએ જે વરસાદ પડે છે તે હિંદી મહાસાગરમાં જાય છે. જે બીજી બાજુએ પડે છે તે બંગાળાના ઉપસાગરમાં વહે છે. આના જેવી ટેકરીની હારને આપણે નદીઓની મૂળભૂમિ અથવા નદીનાં પાણીને જુદી પાડનાર ટેકરી કહીએ છીએ કારણકે જે પાણી તેના પર પડે છે તેને તે જુદું પાડે છે. જેવી રીતે જે વરસાદ ઘરનાં છાપરાં પર પડે છે તેનો એક ભાગ એક બાજુએ જાય છે અને થોડો ભાગ બીજી બાજુએ જાય છે તે પ્રમાણે થોડો ભાગ એક બાજુએ અને થોડો ભાગ બીજી બાજુએ જાય છે. જે જગ્યાએથી નદી શરૂ થાય છે તે તેનું મૂળ કહેવાય છે. આનો અર્થ એવો થતો નથી કે તેનું સઘળું પાણી તે એક જગ્યાએથી આવે છે. મૂળ ખીણ પ્રદેશની સૌથી લાંબી જેમ આપણે કહીએ છીએ તેમ મુખ્ય નદીની શરૂઆત છે. જ્યારે મુખ્ય નદી હજી એટલી નાની હોય છે કે તમે તેના ઉપરથી કુદકો મારી શકો. ત્યારે તેમાં વહેતી બીજી નાની નદીઓ હોય છે, અને આમાંની દરેકને તેનું પોતાનું મૂળ હોય છે. નાની નદીઓ જે મુખ્ય નદીઓમાં વહે છે તે તેની શાખાઓ કહેવાય છે, કારણકે તેઓ તેની પાસે પાણીની ખંડણી કે ભેટ લાવે છે. નદીની બંને બાજુની જમીન તેના કિનારા કહેવાય છે. જો તમે જે દિશામાં નદી વહે છે અથવા નદીના મુખ તરફ તમે ચાલતા હો તો તમારા જમણા હાથ તરફની જમીન જમણો કિનારો અને ડાબા હાથ ઉપરની ડાબો કિનારો કહેવાય છે. કિનારાની વચ્ચેનો ભાગ જ્યાં નદી વહે છે તે નદીનો પટ અથવા તળીયું કહેવાય છે. જે જગ્યાએ નદી પોતાનું પાણી દરિયામાં નાંખે છે તે તેનું મુખ કહેવાય છે. કોઇ કોઈ વખત મુખ પહોળું હોય છે. અને આપણે ભાગ્યેજ કહી શકીએ કે નદી કયાં પૂરી થાય છે અને કયાં દરિયો શરૂ થાય છે. આવું નદીનું મુખ અખાત કહેવાય છે. નદીનાં મુખ પાસે જ્યાં જમીન સપાટ હોય છે ત્યાં જેમ કલકત્તા પાસે હુગલીમાં અને લંડન પાસે ટેમ્સમાં ભરતી આવે છે તેમ કોઇ વખત ઘણા માઇલ સુધી ભરતીની વખતે નદીની ખાડીમાં ભરતી ચઢે

છે. નદીની ખાડી જ્યાં મોટાં વહાણો જઇ શકે એટલી ઉંડી હોતી નથી ત્યાં આ ઘણું ઉપયોગી છે. આપણી ઘણી નદીઓમાં વહાણો ખાડીમાંથી નદી તરફ જઈ શકે તે પહેલાં ભરતીને માટે તેઓને ખોટી થવું પડે છે. તમે કદી કોઇ માણસ વિષે સાંભળ્યું હશે કે જે જ્યાં સુધી નદીનાં પાણી તેની પાસેથી વહી જાય ત્યાં સુધી નદીને કિનારે બેઠો હોય કે જેથી કરીને જોડા ભીના થયા વગર પેલે પાર ચાલી શકે. હું ખાત્રીથી કહું છું કે તમે તેને મૂર્ખો ધાર્યો હત. પણ જો તેણે તમને પૂછ્યું હત કે નદી સુકાઇ ગયા વગર તેનાં પાણી કલાક પછી કલાક અને દિવસ પછી દિવસ કેવી રીતે પાછાં ઉતરી જાય તો તમે તેને શું કહેત. ઉન્હાળામાં કેટલીક નદીઓ વહેવાનું ચાલુ રાખે છે એમ કેમ ? ટેકરીમાં કેટલીક નદીઓનાં મૂળ જોઈને શોધી કાઢવાને ચાલો આપણે પ્રયત્ન કરીએ. કદાચ આપણને માલમ પડે છે કે જમીન ઘણી ભીની અને ભિનાશવાળી હોય છે. વાદળીની માફક તે પાણીથી ભરપુર છે. જ્યારે આવી જમીન ઉપર વરસાદ પડે છે ત્યારે તે એકદમ વહી જતો નથી. ઉન્હાળામાં પણ જમીન ભિનાશ વાળી હોય છે અને તેમાંથી પાણી ધીમે ધીમે નદીમાં પડે છે. જ્યારે વરસાદનું પાણી જમીનમાં થઇને નીચે જાય છે ત્યારે તે કોઇ વખત એક ખડક કે મટોડીના પડ ઉપર આવે છે જેમાં થઈને પસાર થઈ શકતું નથી. ત્યારે શું થાય છે ? તે જમીનની નીચે નાના ઝરા અથવા ખાબોચિયાના આકારમાં આ પડ ઉપર થઇને વહે છે. પણ જમીનની નીચે વહેતું નથી. ટેકરીની બાજુએ કોઈ જગ્યાએ તે પરપોટા થઇને આવે છે અને જેને આપણે ઝરો કહીએ છીએ તે બનાવે છે. ઘણી નદીઓનું મૂળ ઝરામાંથી નીકળે છે. ઝરાઓને જમીનની નીચેથી પાણી પુરૂં પાડવામાં આવે છે, તેથી સુરજના તાપથી તેઓ સહેલાઇથી સુકાઈ જતા નથી અને તેઓ ઉન્હાળામાં ને શિયાળામાં વહે છે. ઝરાનું પાણી સૌથી ગરમ ૠતુમાં પણ વારંવાર ઘણું ઠંડુ હોય છે. ઘણી નદીઓનાં મૂળ સરોવરમાં હોય છે. સરોવરનું પાણી થોડુંક ઝરામાંથી કે વહેળામાંથી અને થોડુંક જે વરસાદ તેમાં પડે છે તેમાંથી આવે છે. વરસાદની ૠતુમાં સરોવર ભરેલું હોય છે અને ગરમ ૠતુ કરતાં વરસાદના મહિનામાં વધારે પાણી તેમાંથી વહે છે પણ તે કદી સુકાતું નથી. આપણે જોઈએ છીએ તેમ નદીઓને જુદી જુદી જાતનાં મૂળ હોય છે. ભિનાશવાળી જગ્યા, ઝરા ને સરોવરો. પણ તેનું સઘળું પાણી વરસાદ ને બરફમાંથી આવે છે. દરેક નદીનું ખરેખરૂં મૂળ આકાશમાં હોય છે. આપણા સઘળા ઝરા અને સરોવરો અને નદીઓને જે પાણી આપે છે તે વાદળાં છે.

પાઠ ૧૪મો.

મૂર્ખવણકર છોકરી.

એક ગામડાના અમુક ભાગમાં માત્ર વણકરો રહેતા હતા. એક દિવસ એક નાની વણકર છોકરી ઘર વાળતી હતી અને જ્યારે તે વાળતી હતી ત્યારે તેણે પોતાના મનમાં કહ્યું કે મારાં બાપને, માને, મારા સઘળાં સગાં વહાલાં આગળનાં રહેનારાં છે. જો હું આ ગામમાં પરણું અને વળી અહિયાં સ્થાયિ રહું તો સારૂં થાય, જેથી કરીને હમે બધાં સાથે રહી શકીએ. પણ તેણે કહેવાનું જારી રાખ્યું કે જો હું વળી અહિયાંજ પરણું અને મારે છોકરો થાય અને જો મારો છોકરો માંદો પડે ને મરી જાય તો અરે મારી કાકીઓ, મારી બ્હેનો અને મારા મિત્રો કેવાં આવે અને તેઓ કેવી રીતે તેનો શોક કરે? તે આ પ્રમાણે વિચાર કરતી હતી તેથી તેણે પોતાની સાવરણી ભીંતની સામે મુકીને રડવા મંડી. તેની કાકીઓ અને મિત્રો અંદર આવ્યાં અને તેને આવાં દુ:ખમાં જોઈને તેઓ સઘળાં પણ રડવા મંડયાં. પછી તેનો બાપ તેની કાકી અને તેના ભાઇઓ આવ્યાં અને તેઓ પણ ઘણુંજ રડવા મંડયા. પણ શું થયું છે? કોને માટે તું રડે છે તે કહેવાનું તેમાંના કોઈને ડહાપણ નહોતું. આખરે જ્યારે થોડા વખત સુધી ઘોંઘાટ અને રડવાનું જારી રહ્યું ત્યારે એક પાડોશીએ કહ્યું, તમારા શું માઠા ખબર છે? અહિંયાં કોણ મરી ગયું છે? એક પોકેપોક મૂકીને રડનારા કાકાએ જવાબ આપ્યો કે હું જાણતો નથી. આ સ્ત્રીઓ જાણે છે. તેમાંની એકને પુછો. આ વખતે તે જગ્યાએ પટેલ આવ્યો અને બૂમ પાડીને કહ્યું, અરે ભલા માણસ આ ખળભળાટ બંધ કરો અને શું થયું છે તે ચાલો આપણે શોધી કાઢીએ. અને તેણે એક ઘરડી સ્ત્રીને પુછયું કે ગામડામાં આ બધો ખળભળાટ શા માટે છે? તેણે જવાબ આપ્યો કે હું કેવી રીતે કહી શકું? જ્યારે હું અત્રે આવી ત્યારે મેં આ વણકર છોકરીને કોઇ બાબત રડતી જોઇ. પછી આ વણકર છોકરીને પુછવામાં આવતાં તેણે કહ્યું, હું એટલા માટે રડતી હતી કે હું વિચાર કર્યા વગર રહી શકી નહિં, કે જો હું આ ગામમાં પરણું અને મને એક દીકરો થાય અને જો મારો છોકરો માંદો થાય અને મરી જાય તો સઘળી મારી કાકીઓ, મારી બ્હેનો, અને મારાં મિત્રો મારી આસપાસ આવે અને હમે સઘળાં તેને માટે કેવા વિલાપ કરીએ. આ વિચારથી મને રડવું આવ્યું આ જવાબ સાંભળીને પટેલ અને સઘળા લોકો હસવા લાગ્યા.

પાઠ ૧૫મો.

ક્રિકેટ.

જેવી રીતે વાચન આપણા મગજને માટે જરૂરનું છે તેમ કસરત આપણા શરીરને માટે ઉપયોગી છે. વિદ્યાર્થીઓ કેટલીક જુદી જુદી રીતે કસરત કરે છે. તેઓ કવાયત અને કસરત વર્ગોમાં જાય છે, તેઓ ફરવા જાય છે ને તેઓ રમત રમે છે. મુખ્ય રમતો ક્રિકેટ ને ફુટબોલ (પગે દડો મારવાની રમત)છે. આ પાઠમાં તમે ક્રિકેટ વિષે કાંઇ વાંચી શકશો. ક્રિકેટ રમવાની જરૂરની મુખ્ય ચીજો એક ક્રિકેટ રમવાની જગ્યા, બે બેટ, અને એક દડો છ સ્ટંપ અને બેલની બે જોડી હોય છે. ક્રિકેટ રમવાની જમીન બની શકે તેટલી લીસી અને સપાટ હોવી જોઈએ અને છેક નાની હોવી ન જોઇએ. છોકરાઓ ઘણું કરીને પોતાની જમીન પસંદ કરી શકતા નથી પણ ગમે તે રમવાની જગ્યા તેમને મળે તેનો સૌથી સરસ ઉપયોગ કરવાની જરૂર પડે છે. જમીનની વચમાં બાવીશવારની લંબાઈ માપવી જોઈએ અને વિકેટ તેને દરેક છેડે ખોસવી જોઇએ અથવા ઉભી કરવી જોઇએ. દરેક વિકેટ ત્રણ સ્ટંપ ને બે બેલની બનેલી છે અને સ્ટંપ્સને એવી રીતે એકમેકની પાસે જમીનમાં ઉભી કરવી જોઈએ કે તેનાં મથાળાં ઉપર બેલ રહી શકે. ત્યાર પછી તેની લંબાઇને કાટખૂણે જમીન ઉપર સીધી લીટીઓ દોરવી જોઇએ, બે વિકેટની બહારની બાજૂએ એકવાર લાંબી અને બે વિકેટની આગલી બાજૂએ ચાર ફૂટ લાંબી. આ લીટીઓ કોઇ ચોકસ લંબાઈની હોવાની જરૂર નથી પણ બીજા કરતાં જરા વધારે લાંબી હોવી જોઇએ. આ લીટીને ક્રીસ કહે છે, અને વિકેટ આગળનીને બાઉલિંગ ક્રીસ કહે છે. રમનારાઓ ટોળીમાં વહેંચાઈ જવા જોઇએ. એક ટોળીને માટે હમેશાની સંખ્યા અગ્યાર હોય છે પણ દરેક બાજુએ વત્તી ઓછી ચાલી શકે. રમવાની શરૂઆત કર્યા પહેલાં પહેલી કઇ ટોળીએ દાવ લેવો જોઇએ તે નક્કી કરવું જોઇએ. આ હમેશાં સિક્કો ઉછાળીને કરવામાં આવે છે. જે ટોળી સિક્કો ઉછાળવામાં જીત મેળવે છે તેને પહેલાં દાવ લેવો કે નહિ તે પસંદ કરવાનો હક હોય છે. ઘણું કરીને તેઓ દાવ લેવાનું પસંદ કરે છે. બીજી ટોળીને ત્યારે દાવ આપવાનો હોય છે. તેનો સરદાર બે રમનાર દડો ફેંકવાને અને એક વિકેટ સાચવવાને પસંદ કરે છે. દડો ફેંકનારમાંનો એક દડો લે છે અને દડો ફેંકવાને તૈયાર થઇને એક વિકેટની પછવાડે ઉભો રહે છે. વિકેટ સાચવનાર જો દડો દાવ લેનાર પાસે થઇને ચાલ્યો જાય તો તેને ઝીલવાનેબીજી વિકેટની પાછળ ઉભો રહે છે. બીજા રમનારાઓને જ્યારે

દડાને દાવ લેનારથી મારવામાં આવે ત્યારે તેને અટકાવવાને વિકેટની આસપાસ જુદી જુદી જગ્યાએ ઉભા રાખવામાં આવે છે. બીજો દડો ફેંકનાર તેમની વચમાં પોતાની જગ્યાએ ઉભો રહે છે. જયારે દાવ આપનાર તઇયાર થાય છે ત્યારે બીજી ટોળીનો સરદાર પહેલાં દાવ લેવાને બે જણને પસંદ કરે છે. તેઓ પોતાના બેટ લે છે ને દરેક વિકેટ પાસે એક જાય છે, પહેલો દડો ફેંકનાર "દડો ફેંકવાની વારી" જેમાં ઘણું કરીને પાંચ દડા ફેંકવામાં આવે છે તે પુરી કરે છે. દાવ લેનારને દડાને પ્રયત્ન કરીને મારવો પડે છે. અને વળી તેને પોતાની વિકેટને અડકતાં અટકાવે છે. તેને વળી તેને મારવાને યત્ન કરવો પડે છે જેથી કરીને તે જમીનને લાગે તે પહેલાં દાવ આપનારાઓમાંના એકથી ઝીલી લેવામાં આવે નહિ. જયારે દડો ફેંકવામાં આવે ત્યારે જો દડો વિકેટને લાગે જેથી કરીને એક પણ બેલ પડી જાય તો દાવ લેનાર આઉટ થાય છે અથવા જો તે દડાને એવી રીતે મારે કે તે જમીનને અડકે તે પહેલાં દાવ આપનારાઓમાના એકથી ઝીલી લેવામાં આવે તો તે આઉટ થાય છે. તેણે ક્રીસની અંદરની બાજુએ ઉભાં રહેવાની સંભાળ રાખવી જોઈએ કારણકે જયારે દાવ લેનાર ક્રીસની બહાર હોય ત્યારે તે વડે વિકેટને મારે ત્યારે પણ તે આઉટ થાય છે. જો દાવ લેનારનું બેટ ક્રીસની અંદર જમીનને લાગેલું હોય તો પણ તે ક્રીસની અંદર કહેવાય છે. જો તે દડાને એટલો દૂર મારી શકે કે એક દાવ આપનાર તે દડો વિકેટને મારી શકે તે અગાઉ બેઉ દાવ લેનારા એક ક્રીસથી બીજી સુધી દોડી શકે તો એક રન મેળવે છે. જો તે દડાને જોઇએ તેટલો દુર મારે તો એક કરતાં વધારે રન કરે પણ જયારે તે ક્રીસની બહાર હોય ત્યારે જો દડો વિકેટને વાગે તો તે આઉટ થાય છે. જયારે પહેલો દડો ફેંકનાર પોતાનો દડો ફેંકવાની વારી પુરી કરી રહે છે ત્યારે બીજો દડો ફેંકનાર બીજી વિકેટ આગળથી દડો ફેંકવાની એક વારી પુરી કરે છે જે કોઇ દાવ લેનાર દડો ફેંકનારની સામે હોય છે ત્યારે તેને દડો લેવો પડે છે. જયારે એક દાવ લેનાર આઉટ થાય છે ત્યારે તેજ બાજુનો બીજો રમનાર દાવ લેવા આવે છે. જયારે દશ દાવ લેનારા આઉટ થાય છે ત્યારે દાવ પુરો થાય છે ને અગીયારમો દાવ લેનાર નોટ આઉટ કહેવાય છે. જયારે પહેલી ટોળીનો દાવ પુરો થાય છે ત્યારે બીજી ટોળી દાવ લેવા જાય છે અને પહેલી ટોળી દાવ આપવા આવે છે. જો વખત હોય તો દરેક ટોળીને બબે દાવ મળે છે અને જીતનારી ટોળી એ છે કે બંને દાવમાં સાથે મળીને રનોની સૌથી મોટી સંખ્યા કરે છે. કદાચ ક્રિકેટ રમવામાં યાદ

રાખવાની સૌથી અગત્યની ચીજો છે પણ વળી બીજી ઘણી ચીજો છે. સારી રીતે બધા ધારા જાણે છે તેવા બે લવાદ રાખવાનો રિવાજ હોય છે. આ દંડો ફેંકવાની વારીમાં દડા ગણે છે અને કહે છે કે એક રમનાર આઉટ છે કે નહિ અને દંડો ફેંકનાર ધારા પ્રમાણે દડો ફેંકે છે કે નહિ. વળી એક રન નોંધનાર હમેશાં હોય છે જે એક ચોપડીમાં રન જેમ થતા જાય તેમ નોંધી લે છે.

પાઠ ૧૬ મો.

વરૂ અને ઘેટું.

જયાં એક મોટો ઝરો મોટા ખડકની નીચેથી વહેતો હતો ત્યાં એક વરૂ પાણી પીતું હતું. તેના મુખ તરફ એક ઘેટું પણ તેની તરસ છીપાવતું હતું. વરૂએ તે ઘેટાંને જોયું કે તરતજ તે તેની પાસે દોડી ગયો અને ઘણા જુસ્સાથી તેને કહ્યું—અરે લુચ્ચા, જે પાણી હું પીઉં છું તે તું ગંદુ કરે છે એ શું ? મેંઢાએ કહ્યું, સાહેબ, તમે ખચ્ચિત જુઓ છો કે પાણી તમારી તરફથી મારી તરફ વહે છે જેથી કરીને તમે જે પાણી પીઓ છો તે હું કાદવ વાળું કરૂં છું એ અશકય છે. વરૂએ જવાબ દીધો તું લુચ્ચો છે અને હું જાણું છું કે ગયે વરસે તેં મને ગાળ દીધી હતી. ગરીબ નાનું ઘેટું બીકથી ધ્રુજયું અને કહ્યું, અફસોસ મારા વહાલા સાહેબ તે વખતે હું જન્મ્યું નહોતું. વરૂએ કહ્યું તે તારો ભાઇ હશે. હું ખાત્રીથી કહું છું કે મારે કોઇ ભાઈ નથી. વરૂએ ગુસ્સામાં કહ્યું ત્યારે તે તારો બાપ કે તારી મા હશે. તે કોણ હતું તેની મને ખાત્રી નથી; પણ હું જાણું છું કે તમે સઘળા મને ધિક્કારો છો અને તેટલા માટે તારે તારા કુટુંબના બાકીનાને માટે ખમવું જોઇએ. પછી તે મેંઢા ઉપર કુદી પડયો અને તેને ખાઇ ગયો. કોઇપણ બહાનું ગમે તેવું ખરાબ હોય તોપણ પોતાના ઘાતકીપણા માટે ઘાતકી માણસો સંતોષ પામે છે.

શિયાળ અને બગલું.

એક દીવસ એક શિયાળે એક બગલાને જમવાને નોતરૂં દીધું અને માત્ર તેની અગાડી શેરવાથી ભરેલી એક છાછરી રકાબી મુકી. બગલો પોતાની લાંબી ચાંચથી તે શેરવો લઇ શકયો નહિ જે એમ છતાં શિયાળ એક ક્ષણમાં ચાટી

ગયું. બીજે દીવસે શિયાળની ઠગાઇ માટે તેનું વેર લેવાને બગલાએ તેને જમવાનું નોતરૂં દીધું. આ વખતે ઘણી લાંબી ડોકવાળા વાસણમાં ઉકાળેલા ચોખાનું જમણ હતું. શિયાળ ચોખા સુધી પહોંચી શકયું નહિ પણ બગલો વાસણના તળીઆ સુધી પોતાની લાંબી ચાંચ સહેલાઇથી મુકી શકકયો. તેટલા માટે બગલો પેટ ભરીને જમ્યો પણ શિયાળ ભૂખ્યો ચાલ્યો ગયો. જે લોકો લુચ્ચાઇ કરી બીજાને છેતરે છે તેમણે ધારવું જોઇએ કે બીજા તેમને છેતરશે.

પાઠ ૧૭ મો.

ખરૂં ઉગવું તે.

ઝાડની માફક એક માણસ કદમાં વધતો જાય તેથી તે વધારે સારો થતો જાય એવું કાંઈ નથી. અથવા ત્રણસેં વરસ સુધી ઓકના ઝાડની માફક રહે અને આખરે એક સુકા પાંદડાં વિનાનું ઠીમચું થઇને પડે. એક દીવસનું કમળ હોય તે અગર જો કે તેજ રાત્રે કરમાઈને મરી જાય તો પણ તે મે મહિનામાં વધારે સુંદર લાગે છે. (કારણ કે) તે હતું ત્યારે એક ચકચકિત ફૂલ હતું. થોડા પ્રમાણની અંદર પણ આપણને સુંદરતા દેખાય છે તેમજ થોડા વખતમાં પણ (વખત જીવ્યાથી પણ) જીંદગી પરિપૂર્ણ થઇ શકે છે.

પાઠ ૧૮ મો.

ફુટ બોલ.

જયારે હવા જોઇએ તે કરતાં વધારે ગરમ ન હોય ત્યારે ફુટ બોલ એક સારી રમવાની રમત છે. જમીન સપાટ અને લીસી હોવી જોઈએ અને આસરે એકસો દશવાર લાંબી ને સાઠવાર પહોળી હોવી જોઇએ. દરેક છેડાની વચમાં ગોલ (હદ નક્કી કરવાના ખુંટા) હોય છે. જે ચોવીસ ફુટ લાંબા ને આઠ ફુટ ઉંચા હોય છે. તેઓ બે મજબુત થાંભલાને આડા સળીયાના બનેલા છે. જમીનની ફરતી બધે એક લીટી દોરવી જોઇએ. ઘણું કરીને દરેક ટોળી અગીઆર રમનારાઓની બનેલી હોય છે સામેના ગોલમાંથી દરેક ટોળીને દડો પસાર કરવાને કોશિષ કરવાની હોય છે. આ કરવામાં તેઓ દડો પકડવાને કે તેને મારવાને પોતાનો હાથ કે બાહુનો ઉપયોગ કરી શકતા નથી. તેઓ તેને લાત મારી શકે અને પોતાનાં માથાં અને ખભાથી અથવા પોતાના

શરીરના બીજા કોઇ ભાગથી કે પગથી તેને મારી શકે. અલબત બીજી ટોળી તે દડાને પોતાની ગોલમાંથી પસાર થઈ જતો અટકાવવાને અને તેઓના હરીફના ગોલમાંથી પસાર કરી લઇ જવાની કોશિષ કરે છે. દરેક ટોળીના રમનારા બચાવ અને હુમલા માટે જુદી જુદી જોડીમાં વહેંચાયલા હોય છે. બચાવની રમત રમનારાઓ ગોલ કીપર અને બે બેક હોય છે. હુમલો લઈ જવાની રમત રમનારા પાંચ ફોરવર્ડ હોય છે. બીજા પણ રમનારા હાફ બેકસ હોય છે, જેનું કામ થોડુંક બચાવ કરવાનું અને થોડુંક હુમલો કરવાનું હોય છે. ગોલ સાચવનારો ઘણું કરીને ગોલ પાસે રહે છે અને તેને દડો પકડવાની છુટ છે. તે તેને ઉંચકી લઇ શકે છે, તેને ફેંકી શકે છે અથવા જો તે ગોલથી બાર વારની અંદર હોય તો તે લઇને દોડી શકે છે. બેક રમનારાઓ પોતાની ટોળીના બીજા રમનારને પાછળ રાખે છે, અને પોતાની ટોળીના એક રમનાર તરફ લાત મારીને દડો મેળવવાનો પ્રયત્ન કરે છે. હાફ બેક ફોરવર્ડઝની બરાબર પછવાડે રમે છે. પોતાનાં હરીફનાં ફોરવર્ડઝને તપાસવાનું અને તેમની પાસેથી દડો મેળવવાનો પ્રયત્ન કરવાનો અને તેઓના પોતાના ફોરવર્ડઝના એક તરફ તેને લાત મારવાનું એ બંને હોય છે. તેઓ ફોરવર્ડઝની છેક નજદીક હમેશાં રમે છે; જેથી કરીને કોઈ વખત તેઓ પોતે ગોલને લાત મારી શકે. ફોરવર્ડઝનું મુખ્ય કામ હુમલો કરવાનું છે. જયાં સુધી તે દડો ગોલની એટલો નજદીક જાય કે તેઓમાંનો એક તેને શુટ (ગોલમાં સામો ફેંકી શકે) કરી શકે એટલે કે તેને લાત મારીને ગોલમાંથી પસાર કરવાનો પ્રયત્ન કરી શકે ત્યાં સુધી તે દડાને એકની આગળથી બીજા આગળ પસાર કરીને તેઓ આ કરે છે. જો ફોરવડઝને દડો મળે છે તો તે ધીમે ધીમે લાત મારી દડો લઈ જવાને પહેલાં પ્રયત્ન કરે છે. એટલે બીજી ટોળીના રમનારાને થાપ આપી ધીમે ધીમે લાત મારીને જમીન ઉપર થઇને તેને લઈ જવો. જયારે તે ધારે છે કે પોતે આમ લાંબો વખત કરી શકતો નથી ત્યારે તે બીજા ફોરવર્ડ તરફ તે બોલને પસાર કરે છે અથવા લાત મારી મોકલે છે. એમ કરવામાં આવે તેટલા માટે ફોરવર્ડ રમનારાઓ મેદાનમાં બરાબર આડા એક લાઈનમાં રમે છે. તેઓ બહારની ડાબી બાજુનો અંદરનો ડાબી બાજુનો, મધ્યનો અંદરની જમણી બાજુનો અને બહારની જમણી બાજુનો ફોરવર્ડઝ કહે છે જયારે દડો પોતાના ગોલ નજદીક હોય છે ત્યારે તે દડાને બહાર પસાર કરી દેવાનો પ્રયત્ન કરે છે ત્યારે દડાને અંદર પસાર કરવાનો પ્રયત્ન કરે છે. જયારે રમનારા પહેલ વહેલો દડો જમીન ઉપર મૂકીને લાત

આરવાની તૈયારીમાં હોય છે ત્યારે રમનારાઓની જગ્યા બતાવનારી એક આકૃતિ અત્રે છે. જ્યારે દડો મેદાનની બે બાજુમાંની એક લીટી ઓળંગી જાય છે ત્યારે જે ટોળીએ તેને છેલ્લો હાથ લગાડયો ન હોય તે રમનાર તેને રમવાની જગ્યામાં નાંખે છે. એમ કરતાં તેણે તે દડો પોતાના માથા ઉપર બંને હાથમાં પકડવો જોઇએ. ફૂટબોલ માટે યાદ રાખવાની આ મુખ્ય ચીજો છે. એમ છતાં બીજી છે જે રમતના ધારામાં સમજાવેલી તમને માલમ પડશે. રગબીની રમત આથી જૂદી છે. દરેક ટોળીમાં પંદર માણસ હોય છે. દડો ગોળ હોતો નથી પણ અંડાકૃતિનો હોય છે. અને રમનારાને તે દડો હાથમાં પકડવા દેવામાં આવે છે. રંગિન ચિત્રમાં એક જણને પોતાની બગલમાં દડા સાથે દોડતો જોશો.

પાઠ ૧૯મો.

હેકટરનું મોત.

બીજી ચોપડીમાં ઓડીશિયસ અને સાઇકલોપ્સની વાર્તા વાંચી તે વાર્તામાં તમે વાંચ્યું કે તે ઈથાકામાં પોતાને ઘેર પહોંચ્યો તે પહેલાં ટ્રાયના ઘેરા પછી દસ વરસ સુધી ઑડીશિયસ રખડયો. તેની રખડપટીની વાર્તા હોમરે પોતાના કાવ્ય ઓડીશીસમાં વર્ણવી છે. પણ તેણે ઇલિયડ નામનું બીજું કાવ્ય પણ લખ્યું જેમાં ટ્રાયના લાંબા ઘેરાની વાત વર્ણવે છે. ટ્રાય શહેર ઘણું કરીને ડાર્ડનલ્સના કિનારા ઉપર એશિયા માઇનરમાં હતું, પણ હમણાં કોઈ જાણતું નથી તે કયાં બરાબર હતું. ટ્રાયના રાજા પ્રાયમને પારિસ નામનો છોકરો હતો, જે મેનીલસ નામના ગ્રીક રાજાની સ્ત્રીનું હરણ કરી ગયો અને તેને પોતાના બાપના શહેરમાં લાવ્યો. તેનું નામ હેલન હતું, અને તેને વિષે એવું કહેવાતું હતું કે આખી દુનિયામાં ને ઘણી ખૂબસુરત સ્ત્રી હતી. જ્યારે મેનીલસને માલમ પડયું કે મારી સ્ત્રીને મારી પાસેથી હરણ કરી ગયો છે. ત્યારે તે ઘણો ગુસ્સો થયો. એકદમ તેણે પોતાના મિત્રોને એકઠા બોલાવ્યા અને પોતાનાં બખ્તર પહેરીને ટ્રાય જવાને તેઓ નીકળ્યા. ટ્રાજનોએ હેલનને આપવાની ના કહી તેથી ગ્રીક લોકે તે શહેર લઇને બાળી મુકવાનો ઠરાવ કર્યો. ઘણા વરસ સુધી તેઓએ તેને ઘેરો ઘાલ્યો પણ તે જીતી શકયા નહિ. કોઇ કોઈ વખત ટ્રાજન પોતાના શહેરના દરવાજામાંથી બહાર ધસી આવતા અને ગ્રીક લોકોને હાંકી કાઢતા. એક વખત તેઓએ તેમને દરિયા કિનારા સુધી

હાંકી કાઢયા અને તેનાં વહાણો બાળી મૂકયાં; પણ ગ્રીકો હમેશાં પાછા આવતા અને ઘેરો અગાઉના જેવો ચાલુ રહ્યો. બંને બાજુ તરફ ઘણાં બહાદુરીનાં પરાક્રમ થયાં અને ઘણાં બહાદુર માણસો લડાઇમાં મરી ગયાં. આ બહાદુર માણસોમાંનો એક પારિસનો ભાઈ હેકટર હતો. તે ઉમદા અને નમ્ર શાહજાદો હતો, પણ લડાઇમાં તે સિંહના જેવો ઝનુની ને ધીરજવાળો હતો. એક દીવસ તેણે ગ્રીક લોકો ઉપર હુમલો કરવાને ટ્રાજનોને શહેરની બહાર લઇ ગયો. એમ છતાં તે નીકળતા પહેલાં તે પોતાની સ્ત્રીની છેલ્લી મુલાકાત લેવા ગયો, તેને પોતાના બાળક પુત્રને ધવડાવતી તે માલમ પડી. હેકટર કીરમજી રંગના પીંછાંવાળી પોતાની ચકચકતી લડાઇની ટોપી પહેરતો હતો અને આથી છોકરો એટલો બીધો કે ધાસ્તીથી તેણે ચીસ પાડી. પોતે પોતાના નાના છોકરાને છેલ્લું ચુંબન કરી શકે તે પહેલાં હેકટરને પોતાની ટોપી ઉતારી લેવાની જરૂર પડી. પછી તેણે પોતાની સ્ત્રીની છેલ્લી મુલાકાત લીધી તે ધારતી હતી કે તે કદી પાછો આવવાનો નથી, અને ઘર આગળ રહેવાને પોતાને ધુંટણીએ પડી તેની પ્રાર્થના કરી. એમ છતાં હેકટરે તેનું કાંઈ સાંભળ્યું નહિ પણ જલદીથી બહાર ગયો અને પોતાના લશ્કરને મોખરે શહેરના દરવાજા-માંથી ગયો. તેની સ્ત્રી પોતાના ઓરડામાં ગઇ જયાં તે એક સુંદર કપડું વણતી હતી. ગ્રીક લોકો બહારની બાજુએ રણક્ષેત્રમાં તેને માટે રાહ જોતા હતા અને તેઓએ તરતજ ટ્રાજનોને શહેરમાં પાછા હાંકી કાઢયા. હેકટર દરવાજા બહાર એકલો રહ્યો. અને ત્યાં એકિલિસ નામનો ગ્રીક રાજા જે તેનો કટ્ટો વેરી હતો તેના ઉપર હુમલો કરવાને તે રાહ જોતો હતો. જેવો એકિલિસ પાસે આવ્યો ત્યારે હેકટર નાશીપાસ થયો ને તે નાસી ગયો. ત્રણ વખત પોતાનો દુશ્મન તેની પાસે ઘણો નજદીક આવ્યો ત્યારે તે સાથે શહેરની આસપાસ દોડયો. હવે ગ્રીક લોકોની એક દેવી પેલાસ એથીની એકિલિસ ઉપર માયા રાખતી હતી, અને હેકટર સાથે તેની લડાઇમાં મદદ કરવાને આવી હતી. તેણે હેકટ-રની આગળ તેના એક ભાઇના વેષમાં દેખા દીધી અને તેને કહ્યું આપણે બે ખચ્ચિત એકિલિસને મારશું. તેથી હેકટર એકિલિસ જેણે પોતાનો ભાલો ધુમાવ્યો હતો તેની તરફ બહાદુરીથી ધસ્યો. હેકટરે પોતાનું માથું નીચું નમાવ્યું અને ભાલો તેની ઉપર થઇને ગયો અને તેની પછવાડે જમીનમાં ચોંટયો. પછી પેલાસ એથીનીએ એકિલિસને ભાલો પાછો આપ્યો પણ હેકટરે આ જોયું નહિ તેથી તેણે પોતાનો ભાલો ધુમાવ્યો પણ તે એકિલિસની ઢાળને વાગ્યો અને તેને કાંઇ ઇજા કરી નહિ. હેકટરે બીજા ભાલા માટે પોતાના

ભાઇની પાસે માંગવાને તેને બોલાવ્યો પણ કોઇ ભાઇ ત્યાં નહોતો અને ત્યારે તેણે જોયું કે દેવીએ મને છેતર્યો છે. તેણે પોતાની તલવાર ખેંચી. એકિલિસ ઉપર ધસ્યો પણ સઘળું ફોગટમાં થયું. એકિલિસે પોતાનો ભાલો હેકટરની ગરદનમાં ઘોંચીને વિંધી નાંખ્યો. પછી એકલિસે મુડદાંને પોતાના રથ સાથે બાંધ્યું જેથી કરીને માથું ધૂળમાં પાછળ ઘસડાયું અને ઝડપથી ગ્રીસનાં વહાણ તરફ ઘસડી ગયો. હવે પ્રાયમ અને ટ્રાયના સઘળા લોકો શહેરના કોટ ઉપરથી લડાઇ તપાસતા હતા અને જ્યારે તેઓએ હેકટરને કપાયલો જોયો ત્યારે વિલાપ અને રડવાનો ઘોંઘાટ થયો. તેની સ્ત્રીએ તે સાંભળ્યો અને પોતાના ધણીના મુડદાંને ગ્રીસના વહાણ તરફ ઘસડાતું જોવાને વખતસર દોડતી આવી. એકલિસે કહ્યું હતું કે કુતરાઓએ હેકટરના મુડદાંને ખાવું જોઇએ, પણ ઓલિમપસના દેવોમાંનો મુખ્ય દેવ ઝીયસ ટ્રાજનોને ચાહતો હતો અને તેમને આવી રીતે નામોશી લાગવા દીધી નહિ. તેટલા માટે તેણે હરમીઝને પ્રાયમ પાસે મોકલ્યો અને તેને એકલિસ પાસે જવાને અને પોતાના છોકરાનું મુડદું પાછું આપવા વિનંતિ કરવાનું કહ્યું. વળી ઝીયસે એકિલિસ પાસે તેને આપી દેવાનું કહેવાને એક દેવીને મોકલી. તેટલા માટે જ્યારે પ્રાયમને ગ્રીસનાં વહાણ તરફ હરમિસથી લઇ જવામાં આવ્યો ત્યારે તે જે મૂલ્યવાન ભેટ લાવ્યો હતો તે એકિલિસે લીધી અને તેને મુડદું આપ્યું. નવ દિવસ સુધી જનોએ જ્યાં સુધી તેઓએ એક મોટી ચિતા બનાવી ત્યાં સુધી લાકડાં એકઠાં કર્યાં અને દશમે દિવસે રડારોળ અને વિલાપ કરીને તેઓએ હેકટરનું મુડદું તેનાપર બાળ્યું.

પાઠ ૨૦ મો.

મેમ રાણી.

એક નાની પરી રાત્રે આવે છે, તેની પાંખ ઉપર રૂપેરી રંગના ચાઠાં-વાળી, તેની આંખો ભુરી છે, તેના વાળ ઝાંખા રાતા રંગના છે. અને ચંદ્રમામાંથી તે પાંખ ફફડાવીને નીચે ઉતરે છે. તેની પાસે નાનો રૂપેરી જાદુઇ દંડ છે અને જયારે એક સારૂં છોકરૂં ઉંઘી જાય છે ત્યારે તે પોતાનો જાદુઇ દંડ જમણી ગમથી ડાબી ગમ હલાવે છે અને તેના માથાની આસપાસ ગોળ ફેરવે છે. અને પછી તેને ખુશકારક ચીજોનું સ્વપ્નું આવે છે. પરીની માછલીથી

ભરેલો ફુવારો અને જે ઝાડો ઉપર સ્વાદિષ્ટ ફળ ઝુંકતા હોય છે. અને તેની ડાળીઓ ઇચ્છા કરે તેમ નીચે નમાવે છે તેવા ઝાડોનો; અને સુંદર ફૂલો જે કદી કરમાતાં નથી તેમાંથી સુંદર સુગંધથી ભરેલા લતા મંડપનો, અને ચકચકિત માખીઓ જે તડકામાં ચકચકે છે અને અંધારામાં પ્રકાશતા આગીઆ કીડાના, અને ગીતો ગાવાને અને વાર્ત્તા કહેવા માટે બક્ષેલી જીભવાળાં વાત કરતાં પક્ષીઓનો અને પરીની ટેકરીઓ અને પરીની ખીણોમાંથી રસ્તો બતાવવાને સુંદર ઠીંગણાં માણુસોના. પણ જ્યારે એક ખરાબ છોકરૂં ઉંઘે છે ત્યારે ડાબી બાજુથી જમણી બાજુએ તે ગોળાકાર ફેરવે છે અને પછી તેને આખી "રાત" માત્ર કદરૂપી ભયંકર ચીજોનાં સ્વપ્નાં આવે છે. પછી ચળકતી આંખવાળા સિંહ આવે છે અને વાઘો ઘૂરકે છે. એક ભયંકર અવાજ; અને રાક્ષસો છોકરાં ને છોકરીનું લોહી પાડવાને પોતાના ઘાતકી છરા બહાર કાઢે છે. પછી તોફાની મોજાંઓ તેને ડુબાવી દેવાને ઘસી આવે છે અને જોસથી બળતા ભડકા તેને દઝાડતા આવે છે, ઝનુની અજગર હવામાં ભટકે છે અને સાપો જમીન ઉપર પેટ ઘસડીને ચાલે છે. પછી દુષ્ટ છોકરાં જાગે છે અને રડે છે અને બીજું કાળું અંધારૂં જતું રહે. (બીક ઉડી જાય) એમ ઇચ્છે છે પણ સારાં છોકરાંને અંધારૂં ગમે છે અને રાત દિવસના જેવી આનંદદાયક લાગે છે.

પાઠ ૨૧ મો.

ખજૂરનાં ઝાડો.

ખજૂરીનાં ઝાડ જેટલાં ઉપયોગી ઘણાં ઝાડ નથી. દુનિયાના ઘણા ગરમ ભાગોમાં તે ઉગે છે, પણ મુખ્યત્વે કરીને ઉત્તર આફ્રિકામાં રણની લિલોત્રિવાળી જગ્યા (ઓએસીસ) કહેવાતા જમીનના નાના ફળદ્રુપ કટકા જે વિશાળ રેતીના રણમાં માલમ પડે છે તે ઉપર ઉગે છે. ખજૂરી ચાળીસથી સાઠ ફૂટની ઉંચાઈ સુધી વધે છે; અને મથાળાં સિવાય તેને પાંદડાં હોતાં નથી. છત્રીના સળીઆની માફક થડમાંથી ફૂટી નીકળતા અને જમીન તરફ સુંદર રીતે વાંકા વળતાં મોટાં પાંદડાંનો ઝુમખો આપણે ત્યાં જોઇએ છીએ. જે ફળ મોટાં ને ભારે ઝુમખામાં ઉગે છે તે આકારમાં ઇંડાં જેવાં અને કઠણ ઠળીઆવાળાં નરમ હોય છે. તે સોનેરી રંગનાં છે. અને જ્યારે તાજાં હોય ત્યારે ઘણો ખુશકારક સ્વાદ અને સુગંધ હોય છે. જ્યારે ઝાડો પોતાનાં પાકેલાં ફળથી ભરેલાં

હોય છે ત્યારે તેઓ એક સુંદર દેખાવ આપે છે. આરબ લોકો જે ઉત્તર આફ્રિકામાં રહે છે તેઓ ખજુરીને ચાહે છે, અને તેને રણુનો રાજા કહે છે. તેઓ તેને સારી રીતે ચાહે કારણ કે વિશાળ રેતીવાળા મુલક જેના ઉપર તેઓ ભટકે છે ત્યાં જે ઝાડ ઉગે છે, તે માત્ર આ છે. ખજુરી વગર આરબ લોકો રણમાં બીલકુલ રહી શકે નહિ. તે તેમને ખોરાક, પીવાનું, છાંયડો ને ઇમારતી લાકડું પુરૂં પાડે છે. ખજુર ઘણી રીતે ખોરાક તરીકે તેમની ગરજ સારે છે. તેઓ તેમને તાજાં ખાય છે અને તેઓ તેને સુકાયલાં ખાય છે. તેઓના ચોખા સાથે ખજુરનું મધ કહેવાતું શરબત ખાય છે, જે તાજાં ફળમાંથી બનાવે છે. બીઆંને પણ ફેંકી દેવામાં આવતા નથી પણ દળીને ભૂકો કરે છે જે કોફીને બદલે વપરાય છે. કોઇ કોઇ વખત તેમાંથી દાબીને તેલ કાઢે છે. જે પાંદડાં ગરમ સુકા રણમાં જરૂરનો છાંયડો આપે છે તે બીજી રીતે ઘણાં ઉપયોગી છે. રેસાને વળ દઈને મજબુત દોરડાં બનાવે છે અને પાંદડાના સાંઠાને વણીને ટોપલીઓ ને સાદડીઓ બનાવે છે. તેઓ ખજુરીના થડને ઇમારતી લાકડાં તરીકે વાપરે છે. ખજુરીનાં ફળ સહેલાઈથી એકઠાં થઇ શકતાં નથી કેમકે ઝાડ ઘણું ઉંચુ હોય છે અને માત્ર ખજુર મથાળે ઉગે છે. વળી થડ સીધું ને પાંદડાં વગરનું હોય છે, એને કોઇ ડાળી હોતી નથી, તેથી ખજુરીના ઝાડ પર ચઢવું અઘરૂં છે. ચઢનાર એક મજબુત દોરડું લે છે. અને પોતાના વાંસા પછવાડે અને પોતાના બાહુ નીચેથી પસાર કરે છે. પછી તે બંને છેડાને સાથે ઝાડની આસપાસ લાવે છે. અને તેની મજબુત રીતે ગાંઠ બાંધે છે. પછી એક જુના પાંદડાંના સાંઠાથી બનાવેલી ખાંચામાંની એક ઉપર તે દોરડું મૂકે છે. આ ખાંચા ઝાડ ઉપર બધે એક સરખે છેટે માલમ પડે છે. પછી તે જે ખાંચા ઉપર તેનું દોરડું લટકેલું હોય છે તેની ઉપર પોતાનું માથું આવે ત્યાં સુધી હાથ અને ઘૂંટણ વતી ચઢે છે. એક હાથથી પકડીને તે દોરડાંને બીજા ખાંચા સુધી ખસેડે છે અને આ રીતે જ્યાં સુધી તે ઝાડને મથાળે જાય છે ત્યાંસુધી ઉપર ને ઉપર ચઢે છે. જ્યારે તે મથાળે પાંદડાંના ઝુમખા સુધી પહોંચે છે ત્યારે ફળના મોટા ઝુમખા તોડે છે અને તેને એક કપડું જે ઝાડ નીચે પાથરેલું હોય છે તેમાં તેને નાંખે છે. જ્યાં સુધી ખજુરનું ઝાડ પચીશ વરસનું થાય છે ત્યાં સુધી સૌથી સારાં ફળ આપતું નથી. કેટલાંક ઝાડ બસેં વરસ સુધી જીવે છે. એમ છતાં તે મુદતથી ઘણાંઓ વખત અગાઉ સારૂં ખજુર આપતાં બંધ પડે છે. બીજા ચિત્રમાં રણમાં ઉગેલાં ખજુરનાં ઝાડ તમે જુઓ છો. ત્યાં પાણીનો એક ઝરો છે જે જમીનને

ફળદ્રુપ બનાવે છે, અને ઘાસ ને ઝાડ સારી રીતે ઉગે છે. આ લીલી જગ્યાને ઓએસીસ કહે છે.

પાઠ ૨૨ મો.

ટ્રોયનો લાકડાનો ઘોડો.

હેકટરના મરણ પછી ટ્રોયનો ઘેરો ચાલુ રહયો અને ગ્રીક લોકોએ વિચાર કરવા માંડયો કે જબરીથી આપણે શહેર લઈ શકશું નહિ. એમ છતાં તેઓ ઘણા લુચ્ચા લોક હતા, અને આખરે તેઓએ એક યુકિતનો વિચાર કર્યો, જેથી તેઓએ ટ્રોજનને જીતવાની આશા રાખી. દીવસ પછી દીવસે હથોડાના અવાજ ગ્રીક છાવણીમાં સંભળાયા, ને રફતે રફતે સીપાઈઓનાં માથા ઉપર થઇને એક મોટો લાકડાંનો ઘોડો દેખાવા લાગ્યો. શહેરના કોટ ઉપરના ટ્રોજનોએ ઘોડાનું બાંધકામ આશ્ચર્યતાથી તપાસ્યા કર્યું. સિપાઇઓએ પોતાનો વખત ઘોડો બાંધવામાં ગુમાવવો એ તેમને મૂર્ખાઇ ભરેલું કામ લાગ્યું. આખરે તે પૂરો થયો. પછી ગ્રીકને પોતાની છાવણી બાળી નાંખતા ને વહાણ હંકારી જતાં તેઓએ જોયા તેથી ટ્રોજનો ઘણા ખુશી થયા. તરતજ કોટ ઉપરના તપાસ રાખનારે છેટે વહાણોને અદશ્ય થતાં જોયાં. આખરે ઘેરો પુરો થયો. ટ્રોજનોને દસ વરસ જેટલા લાંબા વખત સુધી શહેરના કોટમાં પુરી રાખ્યા હતા તે મેદાન ઉપર જ્યાં જ્યાં તેઓની મરજી હોય ત્યાં ત્યાં ભટકવાને એક વાર ફરીથી છુટા થવાથી ખુશી થતા હવે ટોળાબંધ બહાર આવ્યા. તેઓએ અજાયબીમાં તેની સામા આભા થઇને જોયું. કેટલાકે કહ્યું કે એ ધાસ્તી ભરેલી ચીજ છે, અને તેનાથી ચેતતાં રહેવું જોઇએ. બીજાઓએ કહ્યું કે તે એક મૂર્તિ છે ને તે બનાવવાને ગ્રીક લોકોની મસ્કરી કરી. દરેક જણને તે વિષે કાંઇ કહેવાનું હતું અને આખરે તેને શહેરમાં ઘસડી લઈ જવાને સઘળા એકમત થયા. ઘોડાને દરવાજા સુધી લઇ જવામાં આવ્યો પણ એવું માલમ પડયું કે તે એટલો મોટો છે કે દરવાજામાંથી જઇ શકશે નહિ. તેઓ ઘોડાને બજારમાં લઇ જઇ શકે તે પહેલાં શહેરના કોટનો ભાગ તોડી પાડવાની તેમને જરૂર પડી. રાત પડી અને શહેરના મોહલ્લા શાંત થયા. ધાસ્તી ને દીલગીરીના લાંબા વરસો પછી સઘળા લોકો ઘસઘસાટ ઉંઘતા હતા. બજારમાં મોટો ઘોડો ઝાંખો દેખા

શકાતો. એકાએક મધ્યરાત્રે એક માણસ ઘોડાના શરીરમાંથી ચુપકીથી બહાર આવ્યો. આ ઑડિશિયસ હતો. તેની પછી ઘણા વધારે આવ્યા કારણ કે લાકડાના ઘોડાનું શરીર ગ્રીક લડવૈયાથી ભરેલું હતું અને તે આજે શહેરને કબજે કરવાને આટલા લાંબા વખત સુધી પ્રયત્ન કર્યો હતો તે શહેરના મધ્ય ભાગમાં હવે તેઓ હતા. ચૂપકીથી તેઓ એક દરવાજા તરફ ધીમે ધીમે ગયા અને તે ઉઘાડયો. બહારની બાજુએ તેઓના જે સાથીઓ દીવસને વખતે વહાણ હંકારી ગયા હતા તે પણ રાત્રે પાછા આવ્યા હતા તે બહારની બાજુએ હતા. હવે તેઓ શહેરમાં ટોળાંબંધ આવ્યા. ટ્રૉજનો જાગ્યા અને પોતાના દુશ્મનની સામે ઝનુનથી લડયા, પણ સઘળું ફોગટમાં. લાંબા વખતનો કજીઓ આખરે પૂરો થયો. ઘણા ટ્રૉજનો મરાયા અને શહેરને બાળીને જમીનદોસ્ત કર્યું. હેલનને પકડવામાં આવી અને ગ્રીકનો રાજા પોતાની ખુબસુરત સ્ત્રી સાથે પાછો પોતાને ઘેર વહાણ હંકારી ગયો.

પાઠ ૨૩મો.

લેડી કલેર.

જ્યારે કમલનાં ફૂલ ખીલે છે અને વાદળાં હવામાં છેક ઉંચે હોય છે ત્યારે એ વખત હતો કે જે વખતે લૉર્ડ રોનલ્ડે પોતાની પિત્રાઇ લેડી કલેરને આપવાને કમળનાં ફૂલ જેવી સફેદ હરણી ખરીદ કરી. હું ધારૂં છું કે તેઓ ધિક્કારમાં છૂટા પડયાં નહિ; તેઓ લાંબા વખતના વિવાહ કરાયલાં આશુક માશુક હતાં; તેઓ બંને આવતી કાલે સહવારે પરણશે તે દીવસે પરમેશ્વરના આશિર્વાદ હો. લેડી કલેરે કહ્યું, તે મને મારાં ઉંચા કુળને માટે અથવા મારી આટલી વિશાળ અને સુંદર મિલ્કતને માટે મને ચાહતો નથી; તે મને મારી પોતાની સાચી લાયકાતને માટે ચાહે છે અને તે ઠીક છે. ઘરડી એલીસ દાસી અંદર આવી અને બોલી તારી પાસેથી જે ગયું તે કોણ હતું? લેડી કલેરે કહ્યું, એ મારો પિત્રાઇ છે અને આવતી કાલે તે મારી સાથે પરણશે. એલીસ દાસીએ કહ્યું, પરમેશ્વરનો આભાર માનો. એ સઘળું એટલું વાજબી ને ઠીક બને છે. લૉર્ડ રોનલ્ડ તમારી સઘળી મિલ્કતનો વારસ છે, અને તમે લેડી કલેર નથી. લેડી કલેરે કહ્યું, મારી દાસી, મારી દાસી, તમે ગાંડાં થઈ ગયાં છો તમે આવું મૂર્ખાઇ ભરેલું બોલો છો. એલીસ દાસીએ કહ્યું, જેમ પરમેશ્વર સ્વર્ગમાં છે તેમ હું સાચું બોલું છું કે તું મારૂં બચ્ચું છે, તે ઘરડી

અમિરની દીકરીને જ્યારે હું ધવડાવતી હતી ત્યારે તે મરી ગઇ, જેમ હું રોટલી ખાઈને જીવું છું તેમ હું સાચું બોલું છું. મેં તેને મારાં પોતાનાં વહાલાં બાળકની માફક ડાટયું અને તેને 'બદલે મારાં બાળકને મૂકયું. તેણે કહ્યું, અરે મા તમે કહો છો તે ખરૂં હોય તો ખરા હકદારને આ દુનિયામાં આટલાં બધાં વર્ષ સુધી તેના હકથી દૂર રાખવામાં તમે ઠગાઇ ભરેલી રીતે વર્ત્યાં છો. એલીસ દાસીએ કહ્યું, અરે મારાં બાળક, હવે એમ ન કરો, પણ તમે જ્યાં સુધી જીવો ત્યાં સુધી એ ગુપ્ત વાત છૂપી રાખો અને જ્યારે તમે ધણીધણીઆણી થશો ત્યારે જે સઘળું તમારી પાસે છે તે લોર્ડ રોનલ્ડનું થશે. તેણે કહ્યું, જો હું ભિખારી હાલતમાં જન્મી હોઉં તો હું ખુલ્લું કહી દઇશ, કારણકે હું જુઠું બોલવાની હિંમત કરૂં નહિ, તે સોનાની ખોસવાની પિન ખેંચી કાઢો અને હીરાના હારને ફેંકી દો. એલીસ દાસીએ કહ્યું, મારાં બાળક હવે એમ ન કરો, પણ તમારાથી બને તેમ તે ગુપ્ત વાત છૂપી રાખો. તેણે કહ્યું, હું એમ નહિ કરીશ, પણ હું જાણવા માગું છું કે માણસમાં કાંઈ ભરોસો (એકીન) છે કે નહિ. એલીસ દાસીએ કહ્યું, હવે એમ નહિ કરો, કયા ભરોસા વિષે તમે બોલો છો. તે માણસ પોતાના હકને વળગી રહેશે. તે સ્રીએ જવાબ દીધો જો આજ રાત્રે હું મરી જાઉં તો પણ તે તેને મળશે. તોપણ તમારી વહાલી માને એક ચુંબન કરો, અફસોસ, મારાં બાળક મેં તારે માટે પાપ કર્યું. તેણે કહ્યું, અરે મા મા મા તે મને ઘણું નવાઇ જેવું લાગે છે. તોપણ મારી વહાલી માને માટે આ રહ્યું એક ચુંબન અને મારી વહાલી મા જો એમ હોય તો તમારો હાથ મારા માથાપર મૂકો, અને હું જાઉં તે પહેલાં મને આશિર્વાદ આપો. તેણે ઝાંખા ભુરાં રંગનો ઝભો પહેર્યો, તે હવે વધારે વાર લેડી કલેર નહોતી, તે ખીણને રસ્તે ગઇ. અને પોતાના વાળમાં એક ગુલાબનું ફૂલ ખોસીને ટેકરીને રસ્તે ગઇ. લોર્ડ રોનલ્ડ જે કમળનાં ફૂલ જેવી સફેદ હરણી લાવ્યો હતો તે જ્યાં સુતી હતી ત્યાંથી તે કુદી પડી. તે કુંવારીકાના હાથમાં તેણે પોતાનું માથું મૂકયું અને આખે રસ્તે તેની પછવાડે ગઇ. લોર્ડ રોનલ્ડ પોતાના મિનારામાંથી નીચે આવ્યો, અરે લેડી કલેર તમે તમારી લાયકાતને શરમ લગાડો છો. તમે કે જે દુનિયામાં સૌથી ખુબસુરત છો તો એક ગામડાની કુંવારીકાના જેવાં લુગડાં પહેરીને કેમ આવ્યાં છો? તેણે કહ્યું, જો હું ગામડાની કુંવારીકાના જેવા લુગડાં પહેરીને આવું તો હું મારી દોલતના પ્રમાણમાં કપડાં પહેરીને આવી છું, હું ભિખારી હાલતમાં જન્મેલી છું અને લેડી કલેર નથી. લોર્ડ રોનલ્ડે કહ્યું, મને કહો

નહિ, કારણ કે હું વચન અને કામે તમારો છું. લૉર્ડ રેનલ્ડે કહ્યું, મને ઠગો નહિ, તમારૂં ઉખાણું પારખવાનું અઘરૂં છે. અરે, અને દમામથી તે ઉભી રહી, તે હિંમત હારી નહિ. તેણે લૉર્ડ રેનલ્ડની આંખ તરફ જોયું અને પોતાની દાસીની સઘળી વાત કહી. તે આનંદી ધિક્કારમાં હસ્યો. જ્યાં તે ઉભી હતી ત્યાં તે ફર્યો અને તેને ચુંબન કીધું. તેણે કહ્યું જો તમે વારસ તરીકે જન્મેલાં ન હો અને હું નજીકનો સગો હોઉં. તેણે કહ્યું. જો તમે વારસ તરીકે જન્મેલા ન હો અને હું કાયદેસર વારસ હોઉં તો આપણે બે કાલે સહવારે પરણીશું અને તમે લેડીક્લેર થશો.

પાઠ ૨૪મો.

ચોપડી વેચનાર.

એક દહાડો કચપરવાની પોરની સરકારી હાઈસ્કુલના વડા શિક્ષક ત્રીજા ધોરણના વર્ગમાં એક મોટો કાગળનો કટકો લાવ્યા અને તેને દિવાલ ઉપર ચોંટાડયો. તેમાં જે લખ્યું હતું તે વાંચવાનું છોકરાને કહ્યું, અને તેઓએ જે વાંચ્યું તે આ પ્રમાણે છે.

મેસર્સ ગોવીંદરામન અને કંપની.
ચોપડી વેચનારા અને પ્રગટ કરનારા.

ટીપ.	કીંમત.
પ્રાથમિક અંકગણિત	૪ આના
અંકગણિતનો સંપુર્ણ અભ્યાસક્રમ	૮ આના
ચાર રંગીન નકશાવાળી હિંદુસ્તાનની ભૂગોળ	૧૨ આના
આઠ રંગીન નકશાવાળી જગતની ભૂગોળ	૧ રૂપીઓ
હિંદુસ્તાનનો ઈતિહાસ	૧૨ આના
શેકસપિયરનાં નાટકો ટીકા સહીત દરેકના	૧૨ આના
રંગીન ચિત્રોવાળી અરેબિયન નાઇટસ	૧ રૂપીઓ ૮ આના
અંગ્રેજીમાં ભાષાંતર કરેલું રામાયણ	૧ રૂપીઓ
લૉર્ડ ટેનીસનનાં કાવ્યો	૮ આના

વડા શિક્ષકે કહ્યું, હવે હું એક ચોપડી વેચનાર થાઉં છું. તમારામાંનો એક ચોપડી વેચનાર થાઓ. ગોવીંદ તમે ચોપડી વેચનારા થાઓ. આવો અને ટીપની પાસે ઉભા રહો, હું તમારો પહેલો ઘરાક થઇશ.

સાહેબજી, મી. ગોવીંદ, તમારી દુકાનમાં કઈ ચોપડી છે?

નિશાળિયો—સાહેબ, આ રહી ટીપ.

વડો શિક્ષક—અંકગણિતનો સંપુર્ણ અભ્યાસક્રમ મને જોવા દો. (નિશાળીયો તેના હાથમાં ચોપડી આપે છે.) તે કોણે પ્રગટ કરી છે?

પે૦ નિ૦—સાહેબ, હમે પોતે. એ ઘણી સારી ચોપડી છે અને એમાં સઘળી રીતના પુષ્કળ દાખલા છે.

વ૦ શિ૦—હું જાણું છું કે તેમાં છે, પણ એમાં અંગ્રેજી તોલ, માપ અને નાણાંના ઘણાજ દાખલા છે અને હિંદી નાણાના ઘણાં થોડા છે. હું તે ખરીદીશ નહિ. મને શેકસપિયરનું "કીંગ જોન" બતાવો, મેં તે નાટક કદી વાંચ્યું નથી, અને મને તે વાંચવું ગમે છે.

પે૦ નિ૦—આ ચોપડી પણ હમે પ્રગટ કરી છે અને ઇલાકાની કૉલેજના અંગ્રેજીના શિક્ષાગુરૂએ તેના ખુલાસા લખ્યા છે.

વ૦ શિ૦—એ ઘણા સારા ખુલાસા છે. હું આ ચોપડી ખરીદ કરીસ. પાંચ રૂપીઆની નોટ આ રહી. મહેરબાની કરીને મને પરચુરણ આપો.

પે૦ નિ૦—સાહેબ, આપનો ઉપકાર માનું છું. ચાર રૂપીઆ ચાર આના આ રહ્યા.

બી૦ નિ૦—મી. ગોવીંદ, મારે હિંદુસ્તાનની ભૂગોળ જોઇએ છે.

પે૦ નિ૦—ચાર સુંદર રંગીત નકશાવાળી આ ઘણી સારી ચોપડી છે. પહેલો નકશો આખા હિંદુસ્તાનનો કુદરતી દેખાવ, દરિયાની સપાટી ઉપર આવેલી જુદી જુદી ઉંચાઇ બતાવનારા જુદા જુદા રંગો બતાવે છે. બીજો નકશો ઇલાકા ને રાજ્યો બતાવે છે. ત્રીજા નકશામાં વધારે મોટા માપવાળો હિંદુસ્તાનનો ઉત્તરનો ભાગ આપેલો છે અને ચોથામાં દક્ષિણ ભાગ અને બ્રહ્મદેશ આવેલા છે.

બી૦ નિ૦—હું તે ખરીદીશ. મહેરબાની કરીને એક રૂપીઆનું પરચુરણ મને આપો.

પે૦ નિ૦—આ ચાર આના લો.

બી૦ નિ૦—લૉર્ડ ટેનીસનનાં કાવ્યો મને ગમે છે.

પે૦ નિ૦—આ રહી ચોપડી.

બી૦ નિ૦—અને તેમાં મેરી રાણીનું નાટક જડતું નથી.

પે૦ નિ૦—નહિ, લૉર્ડ ટેનીસને જે કાવ્યો પોતાની જીંદગાનીના પાછલા ભાગમાં લખેલાં છે તે આ ચોપડીમાં નથી, એમ છતાં ઘણુંજ સુંદર કાવ્યો-માંના ઘણાં આમાં છે. કેટલાંક કાવ્યો જે તમે તમારી અંગ્રેજી વાંચનમાળામાં વાંચ્યાં છે તે એમાં છે. અને વળી ધી પ્રિન્સેસ અને સ્લીપિંગ બ્યુટીના જેવી લાંબી કવિતાઓ મળશે.

બી૦ નિ૦—ત્યારે હું તે ચોપડી ખરીદીશ. પણ હું આશા રાખું છું કે તમારાથી બની શકે તેટલી ઉતાવળે લૉર્ડ ટેનીસનનાં છેલ્લાં કાવ્યોવાળું બીજું પુસ્તક પ્રગટ કરશો.

પે૦ નિ૦—હમે ખચ્ચિતજ એમ કરશું. અને તમને ઓછામાં ઓછી એક નકલ વેચવાની આશા રાખીશું.

ચો૦ નિ૦—મારો નાનો ભાઈ આવતે અઠવાડિયે આવવાનો છે તેથી મારે તેને માટે કેટલીક નિશાળની ચોપડીઓ ખરીદ કરવી જોઇએ. તમે ધારો છો કે "ઍઝ યુ લાઇક ઈટ" નામનું શેકસપિયરનું નાટક તેને જોઇશે ?

પે૦ નિ૦—ના હું એમ ધારતો નથી. તે કૉલેજના વર્ગમાં આવશે ત્યાં સુધી શેકસપિયર વાંચશે નહિ.

ચો૦ નિ૦—તોપણ તેને અંકગણિત જોઇશે.

પે૦ નિ૦—હા, તેને પ્રાથમિક અંકગણિત અપાવો તો સારૂં.

ચો૦ નિ૦—હું તેને માટે વળી હિંદુસ્તાનની ભૂગોળ અને હિંદુસ્તાનનો ઇતિહાસ ખરીદીશ. તે ઘણો વખત થયાં સારી રીતે ચાલે છે તેથી હું તેને ભેટ આપવા ઇચ્છું છું. ભેટનો માટે તમે કઈ ચોપડીની ભલામણ કરો છો ?

પે૦ નિ૦—જો તમારો ભાઈ અંગ્રેજી વાંચી શકતો હોય તો અરેબિયન નાઈટસ અથવા રામાયણ એ તેને માટે ઘણી સારી ભેટ થઇ પડશે.

ચો૦ નિ૦—તે ઘણી સારી રીતે વાંચી શકતો નથી, એમ છતાં હું તેને રામાયણ આપીશ જે અરેબિયન નાઇટસ જેટલું મોંઘું નથી. મહેરબાની કરીને તેટલા માટે આ સઘળી ચોપડીનો આંકડો બનાવી આપો. નીચેનો આંકડો તેટલા માટે બનાવવામાં આવ્યો અને ચૂકવવામાં આવ્યો.—

પહેલી એપ્રિલ ૧૯૦૬.

મેસર્સ ગોવીંદરામન અને કંપનીને દેવાના
ચોપડી વેચનારા અને પ્રગટ કરનારા.

કચપરવાની પોર.

		રૂ.	આ.
એપ્રિલ ૧	૧. પ્રાથમિક અંકગણિત.......	,,	૪
	૧. હિંદુસ્તાનની ભુગોળ........	,,	૧૨
	૧. હિંદુસ્તાનનો ઇતિહાસ......	,,	૧૨
	૧. રામાયણ...................	૧	,,
	રૂ.	૨	૧૨

ભુલચૂક લેવીદેવી.

ઉપકાર સાથે ચુકવી લીધા.

ગોવીંદરામન અને કું.

પાઠ ૨૫મો.

જવાળા મુખી.

કેટલાક લોકો જ્વાળામુખી પર્વતને બળતા પહાડ કહે છે: પણ તે તેને માટે સારૂં નામ નથી. તે સઘળા પર્વત નથી અને તે બળતા નથી. જ્વાળામુખી પૃથ્વીમાં છેક ઉંડો ગયલો એક ધુમાડીઆ જેવો મોટો ખાડાવાળો પર્વત કે ટેકરી ઘણું કરીને હોય છે. આ મોઢૂં વારંવાર વરાળના મોટાં વાદળાં કાઢે છે જેને ઘણા લોકો ધુમાડો કહે છે. કારણ કે તે ધૂળ ને પત્થરથી કાળો થયલો હોય છે. ખાડા અથવા બાકાનાં મોંહને જવાળામુખીનું મોઢું કહે છે. પૃથ્વીની અંદરની બાજુ ઘણી ગરમ હોય છે. સૌથી કઠણમાં કઠણ ખડક જાણે એક ભઠ્ઠીમાં હોય તેમ પીગળે છે, અને લાવા કહેવાતો આ પીગળેલો ખડક વારંવાર જવાળામુખીના મોંહમાંથી બહાર વહે છે, તે ટેકરીની બાજુએથી નીચે ઉતરે છે. જયારે તે ટાઢો થાય છે ત્યારે તે એક કઠણ કાળો ખડક બને છે. જવાળામુખીના મોંહમાંના લાવા અને પત્થરો તેની આસપાસ ટેકરો કે ટેકરી ઉભો કરે છે, અને એ પ્રમાણે પૃથ્વીની અંદરના ભાગમાં ગરમીના જોરથી એક પર્વત બને છે. ઘણે ઠેકાણે ગરમ પાણી અને વરાળ જમીનમાંના ખાડા-માંથી બહાર આવે છે. એક ઉનો ઝરો અથવા જેમ તેને વારંવાર ગૈસર કહે છે તે ખરેખર એક જાતનો જવાળામુખી છે. જે જવાળામુખી વિષે આપણે ઘણી સારી રીતે જાણીએ છીએ તે ઇટલીમાંનો વીસુવીઅસ પહાડ છે. સાથે સાથે આપણે તેને જોઈશું? તેના ઉપર એક પહાડી રેલવે બનાવી છે અને

આપણને સીધા ઢોળાવ ઉપરથી જલદીથી ખેંચી લેવામાં આવે છે. ટેકરીની નીચેનો ભાગ દ્રાક્ષ અને ઓલાઇવથી લીલો હોય છે અને તેની ઉપર ઘરો છૂટા છવાયાં આવેલાં હોય છે. જમીન ઘણી ફળદ્રુપ છે અને લોકોને પોતાની ઉપરના બળતા જવાળામુખીના મોંઢાંની બીલકુલ ધાસ્તી હોતી જણાતી નથી. આપણે જેમ જેમ ઉંચે જઇએ છીએ તેમ તેમ આપણને ખુલ્લા કાળા લાવાના ખડકો માલમ પડશે. રેલવે પર્વતને મથાળે પૂરી થાય છે અને આપણને જવાળામુખીના મોઢાં સુધી થોડુંક ચાલીને જવું પડે છે. વરાળ અને ગરમ હવાના ગોટેગોટા જેમ જેમ આપણે તેની પાસે જઇએ છીએ તેમ તેમ આપણા ચહેરા ઉપર આવે છે. કેટલીક જગ્યાએ ઉનો ઓગળેલો રસ તેના શિખર પર માત્ર પાતળા સખત પોપડાવાળો હજી ઘણો ઉનો હોય છે. જો આપણે એક ફાટમાં એક લાકડી ખોસીએ તો લાકડી સળગી ઉઠશે. પત્થરનો વરસાદ દૂર રાખવાને જવાળામુખીના મોંઢાંની પવનની બાજુએ રહેવું જોઇએ. આખરે કોર ઉપર આપણે રહીએ છીએ અને વરાળનાં ઘાડાં વાદળાંથી ભરેલા ઉંડા ખાડામાં નીચે જોઈએ છીએ. પવન આને એક બાજુએ હડસેલે છે તેથી આપણે નીચે ગરમ લાવાનો ઝાંખો રાતો ચળકાટ જોઈએ છીએ. વરાળ ને ગેસના ગોટેગોટા પોતાની સાથે રાતા ગરમ પથરાના કટકા લઈને ઉપર આવે છે. આપણે આ જગ્યાએ લાંબા વખત સુધી રહેવાની દરકાર કરતા નથી, આપણા પગ નીચેનો ખડક ગરમ હોય છે, અને હવા ગુંગળાવી નાંખે એવી હોય છે. પર્વતની તળેટીએ ઠંડા છાંયાવાળા જંગલમાં ફરીથી આવવાને ખુશી હોઈએ છીએ. આ પૃથ્વી જેના ઉપર આપણે રહીએ છીએ તેની અંદરની બાજુએ ડોકિયું કરવાનું આપણને જ્વાળામુખી આપે છે. તે આપણને કહે છે કે ઠંડી અને નક્કર જગીનની નીચે જમીન ઘણી ગરમ હોય છે. પૃથ્વીની અંદરની બાજુ વિષે જે વાત માત્ર આપણે જાણીએ છીએ તે ઘણું કરીને એજ છે. આપણી પોતાની જમીનમાં ટેકરીઓ હોય છે જે એક વખત જવાળામુખી હતી. આપણે ખડક જોઈ શકીએ છીએ જે લાંબા વખત ઉપર સફેદ ગરમ ઝરાના રૂપમાં તેમાંથી બહાર નીકળ્યા હતા. આપણે જેમ કહીએ છીએ તેમ તેઓ હમણાં હોલવાઈ ગયા છે, તેઓનાં મોઢાં બંધ થયાં છે અને તેનાં બળતાં હોલવાઇ ગયલાં દેખાય છે.

પાઠ ૨૬ મો.

પર્વત અને ખિસકોલી.

પહાડને ખિસકોલી વચ્ચે કજીયો થયો, અને પહેલાએ બીજાને નાનો ચોર કહ્યો, બંને જવાબ દીધો. બેશક તમે ઘણા મોટા છો, પણ એક વરસ અને દુનિયા બનાવવા માટે સઘળી જાતની ચીજો અને રૂતુ સાથે લેવી જોઇએ. અને મારી જગ્યા લેવા માટે હું ધારૂં છું કે તેમાં કાંઈ શરમ નથી. જો હું તમારા જેટલો મોટો નથી તો તમે એક ઘણો સુંદર ખિસકોલીનો રસ્તો બનાવો છો તે હું ના પાડતી નથી. બુદ્ધિ જૂદી જૂદી હોય છે; પરમેશ્વરે સઘળું સારૂં તે ડહાપણ ભરેલી રીતે કરેલું છે. જો હું મારી પીઠ ઉપર જંગલ નહિ લઇ જઇ શકું તો તમે પણ એક ફળ ભાંગી શકો નહિ.

પાઠ ૨૭ મો.

ઘંટીવાળો, તેનો દીકરો અને તેમનો ગધેડો.

એક ઘંટીવાળો અને તેનો દીકરો પોતાના ગધેડાને મેળામાં વેચવાને લઇ જતા હતા. તેઓ ઘણે દૂર ગયા નહિ એટલામાં શહેરમાંથી પાછું ફરતું છોકરીઓનું ટોળું વાત કરતું ને હસતું તેમને મળ્યું. તેમાંની એકે કહ્યું, જુઓ, આવાં મૂર્ખાં માણસ જ્યારે તેમાંનો એક સ્વારી કરી શકે ત્યારે બંને ચાલતા જાય છે, એવા તમે કદી જોયા હતા? જ્યારે ઘંટીવાળાએ આ સાંભળ્યું ત્યારે તેણે પોતાના છોકરાને ગધેડા પર બેસવાને ફરમાવ્યું અને તેની બાજુએ ખુશીથી પગ ઘસડતો ચાલ્યો. તરતજ સાથે વાત કરતા કેટલાક ઘરડા માણસ રસ્તા ઉપર ઉભા હતા તે તેની પાસે આવ્યા. એક જણે છોકરા તરફ બતાવીને કહ્યુ, જુઓ, જે હું કહેતો હતો તે તે ઉપરથી સાબિત થાય છે. આ જમાનામાં ઘરડા માણસને શું માન આપવામાં આવે છે? જ્યારે તેના બાપને ચાલવું પડે છે ત્યારે તે આળસુ જુવાન લુચ્ચો સવારી કરે છે તે જુઓ. સાહેબ નીચે ઉતરો, ચાલો અને ઘરડા માણસને બેસવા દો. આ ઉપરથી છોકરો ગધેડા ઉપરથી નીચે ઉતર્યો અને ઘંટીવાળો તેની જગ્યાએ બેઠો. આ રીતે તેઓ ઘણે દૂર ગયા નહિ એટલામાં બજારમાંથી ઘેર જતી બે ગામડીયણ તેમને મળી. બંને સ્ત્રીઓએ એકદમ બૂમ પાડીને ક અરે ઘરડા આળસુ માણસ, જ્યારે આ ગરીબ જુવાન માણસ તમારી

સાથે ભાગ્યેજ ચાલી શકે છે ત્યારે તે પ્રાણી ઉપર તમે કેમ સ્વારી કરો છો ? તેથી ધંટીવાળાએ ગધેડા ઉપર પોતાની પાછળ પોતાના છોકરાને બેસાડયો અને આ રીતે તેઓ લગભગ શહેરમાં પહોંચ્યા. એક શહેરનો રહેનાર જે તેને મળ્યો તેણે કહ્યું, પ્રમાણિક મિત્ર, મહેરબાની કરીને કહો કે આ ગધેડો તમારો પોતાનો છે ? ધંટીવાળાએ જવાબ દીધો હા. બીજાએ કહ્યું, જે રીતે તમે તેના ઉપર ભાર મૂકયો છે તે ઉપરથી મેં એમ ન ધાર્યું હોત. અરે ! તે તમને લઇ જાય તે કરતાં તમે બે તેને લઈ જવાને વધારે શકિતવાન છો. ધંટીવાળાએ કહ્યું, ઠીક, હવે અજમાયશ કરીશું. તેથી તે અને તેનો છોકરો ગધેડા ઉપરથી નીચે ઉતર્યો. તેઓએ તેના પગ એકઠા બાંધ્યા, અને એક મજબુત વાંસ ઉપર તેને લટકાવીને પોતાના ખભા પર તેને લઇ જવાનો પ્રયત્ન કર્યો. આ એવો વિચિત્ર દેખાવ હતો કે લોકોનાં ટોળાં તેને જોવાને અને તેની મશ્કરી કરવાને બહાર દોડી આવ્યાં. પણ ગધેડાને ઉંચકી લઈ જવામાં આવે તે તેને બીલકુલ ગમ્યું નહિ કેમકે તેને ઘણું અગવડ ભરેલું લાગ્યું. આખરે જેવામાં તેઓ એક પૂલ ઉપર થઇને જતા હતા તેવામાં તેણે પોતાના પગ દોરડામાંથી બહાર ખેંચી કાઢયા. વાંસ ઉપરથી છુટો થઈ ગયો અને તેની ધારતીમાં પુલ ઉપરથી નદીમાં કુદી પડયો અને ડૂબી ગયો. દરેક જણને ખુશી કરવાના પ્રયત્ન કરતાં તમે કોઇને ખુશી કરી શકશો નહિ.

આરબ અને તેનું ઉંટ.

એક ઠંડી રાત્રે એક આરબ પોતાના તંબુમાં બેઠો હતો તેવામાં એક ઉંટ ધીમેથી બારણાનો પડદો ખસેડયો અને અંદર જોયું. તેણે કહ્યું, અરે શેઠ, હું તમને વિનંતી કરૂં છું કે તંબુની અંદરની બાજુએ માથું ખોસવા દો, કારણ કે બહાર ઠંડી છે. આરબે ખુશીથી કહ્યું, ભલે આવ. અને ઉંટે તંબુમાં તેનું માથું ખોસ્યું. પછી તુરતજ ઉંટે કહ્યું, મારી ગરદન પણ હું ગરમ ન કરી શકું ? આરબે જવાબ દીધો તમે એમ કરો. તરતજ તે ઉંટ તંબુની આસપાસ જોવા લાગ્યો અને તેણે ફરીથી કહ્યું, જો હું મારા આગળા પગ તંબુની અંદર મુકું તો માત્ર થોડી વધારે જગ્યા રોકાશે. આરબે જરા ખસીને કહ્યું. તમારા આગલા પગ પણ અંદર મૂકો કારણ કે તંબુ ઘણો નાનો હતો. આખરે ઉંટે કહ્યું, હું તદન અંદર ઉભો નહિ રહું ? ઉભા રહીને જેમ હું તંબુનો દરવાજો ઉઘાડો રાખી શકું છું તેમ હું રાખીશ. આરબે કહ્યું, હા, હા, રાત ઘણી ઠંડી છે તેથી મને તારાપર દયા આવે છે. તંબુની અંદર

તદ્દન આવ. ઉંટ તંબુમાં અગાડી ઘૂસ્યો પણ બંને સમાઈ શકે એટલો તંબુ મોટો નહોતો. ઉંટે કહ્યું, હું જાણું છું કે આપણ બંનેને માટે અત્રે જગ્યા નથી. તમે વધારે નાના છો તેથી તમે બહાર ઉભા હોતો સારૂં અને પછી મારે માટે જોઇએ તેટલી જગ્યા થશે. અને તેણે આરબને તંબુની બહાર હડસેલી કાઢયો. શરૂઆતમાં સંકટની સામા થાઓ, નહિ તો તે છેવટે તમારા પર જીત મેળવશે.

પાઠ ૨૮ મો.

પર્વત ઉપર ચઢવા વિશે.

દરેક માણસ પર્વત વિષે કંઈ જાણે છે. દુનિયાના મુખ્ય પહાડો કેટલા ઉંચા છે તે શીખવાનું સહેલું છે પણ જે માણસે પર્વત કદી જોયા નથી તેને તે કેવા દેખાય છે, તેની કલ્પના કરવાનું તેને માટે સહેલું નથી. પર્વતો ટેકરી કરતાં વધારે ઉંચા હોય છે અને તે વળી ચઢવામાં ઘણા અઘરા છે. કેટલાક એવા સીધા હોય છે કે કોઇ માણસ તેની ટોચે પહોંચી શકતો નથી. તેના શિખર પર કોઇ ઝાડ કે છોડવા હોતા નથી અને ખુલ્લા ખડક ઉપર ચઢવું સહેલું નથી. મોટા પર્વતો આખું વરસ બરફ અને આઈસથી ઢંકાયલા હોય છે. આઈસ કોઇ કોઇ વખત ઉંડી ફાટથી ભરેલા હોય છે, જે ફાટો એટલી પહોળી હોય છે કે તે ઓળંગીને જવાય નહિ. બરફ વારંવાર એટલું ઉંડુ અને નરમ હોય છે કે તેના પર ચાલી શકાતું નથી. કેટલાક લોકો ઉંચા પર્વતના શિખરો ચઢવાના ઘણા શોખીન હોય છે. તેઓ હિમાલયના કેટલાંક ઘણાં ઉંચાં શિખરો ચઢયા છે, પણ કોઇ એવરેસ્ટ ને કંચનગંગાના શિખર પર કદી ઉભો રહ્યો નથી. ઘણા અંગ્રેજ ગૃહસ્થો અને સ્ત્રીઓ દરેક ઉનહાળામાં આલ્પ્સ પર્વત ઉપર ચઢવાને સ્વિત્ઝરલાંડ જાય છે. આ પર્વતો મધ્ય યુરોપમાં ઉંચામાં ઉંચા છે. આલ્પ્સનું ઉંચામાં ઉંચુ શિખર મોંટબ્લાંક છે અથવા તેના પર જે બરફ પડે છે, તેને લીધે સફેદ પહાડ કહેવાય છે. તે સ્વિત્ઝરલાંડમાં નથી પણ થોડો ફ્રાન્સમાં ને થોડો ઈટલિમાં છે. મોંટબ્લાંક પંદર હજાર ફૂટ કરતાં વધારે ઉંચો છે અથવા નિલગીરીથી આસરે બમણો ઉંચો છે. પંદર હજાર ફૂટ એ લગભગ ત્રણ માઈલ થાય છે. તેટલી લંબાઇની નિસરણી ઉપર ચઢવાને તમે દરકાર કરશો નહિ. દરેક માણસ જે આ પર્વત પર ચઢે છે તે ભોમિયા જે રસ્તો જાણે છે તે અને ખોરાક અને બીજી ચીજો લઈ જવાને મજુરો લેવા જોઇએ.

તેઓની પાસે તીક્ષ્ણ અણીવાળી લાંબી લાકડી અને બરફના સીધા ઢોળાવમાં પગથીઆં કાપી કાઢવાને કોદાળી હોવી જોઇએ. તેઓ વળી મજબુત દોરડાં લઇ જાય છે અને સીધી જગ્યામાં આખી ટોળીને એકઠા બાંધવામાં આવે છે. તેઓ એકજ હારમાં ચાલે છે અને જો એક સરી પડે છે તો બીજા દોરડું પકડી શકે છે અને તેને ઢોળાવની નીચે પડી જતાં બચાવે છે. આ બધી સંભાળ છતાં મોંટબ્લાંક અને આલ્પ્સના બીજા ઉંચાં શિખરો ચઢવામાં ઘણા જણ મરી ગયા છે કારણ કે ત્યાં પર્વતમાં એવા ભય સામે આવી મળે છે કે જેની સામે કોઈ પણ રક્ષણ કરી શકે નહિ બરફનું તોફાન અથવા ધુમસ એકાએક આવી પહોંચે છે અને ભોમિયા ભૂલા પડે અથવા છૂટા બરફનો ઢગલો ટેકરીની બાજુએ ઝડપથી નીચે સરતો આવે છે, અને આખી ટોળીને કોઇ ટેકરીની કોર પર ઘસડી લઈ જાય છે. આલ્પ્સ પર્વતમાં ઘણાં નીચાં શિખરો છે, જે ભય વગર ચઢી શકાય છે. કેટલાક પર્વતો ઉપર રેલવે બનાવી છે અને લોકો સગવડવાળી ગાડીમાં ઉપર જઈ શકે છે અને શિખર ઉપર એક સારી વીશી મેળવે છે. આલ્પ્સ પર્વત ચઢવાની આ ઘણી સહેલી રીત છે. બરફથી ઢંકાયલા ઉંચાં શિખરો જોવાને અને સ્વચ્છ હવાનો ઉપયોગ લેવાને એટલા બધા લોકો આલ્પ્સની મુલાકાત લે છે કે આ પર્વતો યૂરોપની રમવાની જગ્યા કહેવામાં આવે છે.

પાઠ ૨૯મો.

ડી નદીની રેતીનાં મેદાન.

અરે મેરી, જા અને ઢોરોને ઘેર બોલાવ. ડીનદીની રેતીનાં મેદાનની પેલે પાર ઢોરને ઘેર બોલાવ. પશ્ચિમ તરફથી વહેતો પવન ફીણથી તોફાની અને બિનાશવાળો હતો, અને તે તદ્દન એકલી ગઇ, ધીમેથી આવતી ભરતી તે રેતી ઉપર આવી, અને જ્યાં સુધી નજર પહોંચે ત્યાં સુધી રેતી ઉપર અને રેતીનાં મેદાનની આસપાસ આવી પહોંચી; પથરાતી ધુમસ નીચે આવી ને જમીનને ઢાંકી દીધી અને તે કદી ઘેર આવી નહિ. અરે, તે દરિયામાંની જાળ ઉપર તે નકામો રોપો કે માછલી કે તરતા વાળ છે. સોનેરી વાળની લટ છે, એક ડુબી ગયલી કુંવારીકાના વાળ છે? ડીનદીનાં જાળ બાંધવાના વાંસડામાં એવી સામન માછલી કદી આવી ન હતી કે જે આવી સુંદર રીતે પ્રકાશી હોય. તેઓ તેને પથરાતા ફીણ ઉપરથી ધીમેથી આગળ આવતાં ઘાતકી ફીણમાંથી, ઘાતકી ભૂખ્યાં ફીણમાંથી દરિયાની પાસેની તેની કબરમાં લાવ્યા. પણ હજી સુધી ખલાસી ડી નદીની રેતીના મેદાનમાં થઇને તેને ઢોરને ઘેર બોલાવતાં સાંભળે છે.

પાઠ ૩૦ મો.

સેંકોપાંઝા ન્યાયાધીશ તરીકે.

એક મોટા સ્પેનિસ લખનારાથી લખાયલી એક ઘણી રમુજી વાર્તા છે, જેમાં ડોનક્વિકઝોટ નામના એક ઘરડા નાઈટ અને તેના નોકર સેંકોપાંઝાની વાત વર્ણવેલી છે. એક વખત સેંકોપાંઝાને એક ટાપુનો રાજ્યકર્ત્તા અથવા ન્યાયાધીશ બનાવવામાં આવ્યો હતો. ઘણાખરા લોકો તેને મૂર્ખ ધારતા હતા અને તેઓને ખાતરી હતી કે જ્યારે એને ન્યાયાધીશ બનાવવામાં આવશે ત્યારે તે મોટો મૂર્ખો બનશે, પણ સેંકો જેમ આપણે જલદીથી જોઇશું તેમ તે સાધારણ અક્કલવાળો એક પ્રમાણિક માણસ હતો. બે ઘરડા માણસને એક દીવસ તેની પાસે લાવવામાં આવ્યા. તેમાંના એક પાસે ફરવાની લાકડી તરીકે એક મોટી નેતર હતી. બીજો જેની પાસે લાકડી નહતી તેણે કહ્યું, નામદાર સાહેબ, થોડા વખત અગાઉ મેં આ માણસને સોનાના સિક્કા ધીર્યા હતા જે તેણે મને પાછા આપ્યા નથી. એમ છતાં તે કહે છે કે મેં તને પાછા આપ્યા છે. તેટલા માટે હું આપ નામદારને તેને પૂછવાની વિનંતિ કરૂં છું, અને જો તે ગંભીરાઇથી જાહેર કરે કે મેં તને પૈસા પાછા આપ્યા છે તો હું સંતોષ પામીશ. સેંકોએ પૂછયું, લાકડીવાળા ઘરડા માણસ એને માટે તમે શું કહો છો? ઘરડા માણસે જવાબ આપ્યો, સાહેબ હું કબુલ કરૂં છું કે તેણે મને પૈસા ધીર્યા હતા પણ મેં તેને પાછા આપ્યા છે. જ્યારે તે એમ ઇચ્છે છે ત્યારે આપ નામદારની ઇન્સાફની લાકડી પર હું મારો સર્વથી ગંભીર કોલ આપવાને તૈયાર છું, કે મેં તેના પોતાના હાથમાં તેના પૈસા તેને મેં પાછા આપ્યા છે. પછી ન્યાયાધીશે પોતાની લાકડી નીચે ધરી રાખી. તે માણસે પોતાની નેતર તે આરોપ મુકનારને પકડવાને આપી અને તેણે પોતાનો જમણો હાથ ઇન્સાફની ન્યાયાધીશની લાકડી પર મૂક્યો અને જાહેર કર્યું કે મેં તે માણસના સોનાના સિક્કા તેના પોતાના હાથમાં આપ્યા છે. પછી ન્યાયાધીશે બીજા માણસને પૂછયું કે તારે શું કહેલું છે? તેણે જવાબ આપ્યો કે હું ધારતો નહોતો કે મારો ઘરડો મિત્ર ન્યાયાધીશ પાસે જૂઠું બોલશે, અને વળી કદાચ હું પોતે ભુલી ગયો હઈશ કે તેણે મને પૈસા પાછા આપ્યા હશે. પછી બીજાએ પોતાની નેતર ફરીથી લીધી અને કોરટ છોડીને જવાને ફર્યો. પણ સેંકોએ તેને પાછો બોલાવવાનો હુકમ કર્યો.

સેંકાએ કહ્યું, અરે પ્રમાણિક માણસ એ નેતર મને જોવા દો. તેણે જવાબ આપ્યો, સાહેબ, બેલાશક, આ રહી. સેંકાએ તે લીધી અને બીજા ઘરડા માણુસને આપી. તેણે કહ્યું, લે હવે તને પૈસા આપ્યા. ઘરડા માણસે કહ્યું, નામદાર, આમ કેમ. શું તમે એમ ધારો છો કે આ નેતરની કીંમત સોનાના દશ સિક્કાની છે. ન્યાયાધીશે કહ્યું. બેલાશક, અને તે નેતર ભાંગી નાંખવાનો હુકમ કર્યો. જ્યારે આમ કરવામાં આવ્યું ત્યારે સોનાના દશ સિક્કા બહાર નીકળી આવ્યા. પછી કોરટમાંના સઘળા લોકો અચંબો પામ્યા, અને એવું વિચારવા મંડયા કે આપણા ન્યાયાધિશ તદન બેવકુફ નથી. સોનાના સિક્કા તે નેતરમાં સંતાડવામાં આવ્યા હતા તે તેણે કેવી રીતે શોધી કાઢયું તે તેઓ સમજી શક્યા નહિ. શું તમે એમ ધારો કે તે જાદુથી શોધી કાઢયું અથવા તે માત્ર નસીબદાર અટકળથી હતું ? સેંકોપાંઝાએ જોયું કે જ્યારે દેણદારે જાહેર કર્યું કે મેં બીજા માણુસના પોતાના હાથમાં પૈસા પાછા આપ્યા છે ત્યારે તેણે બીજા માણુસને તે નેતર આપી હતી, પણ તેમ કર્યા પછી તેણે જલદીથી તે નેતર પાછી લઇ લીધી. આ ઉપરથી સેંકાએ ધાર્યું કે પૈસા નેતરમાં હોવા જોઈએ.

પાઠ ૩૧ મો.

ઑડિશિયસનું ઘેર આવવું. ભાગ ૧ લો.

હવે ટ્રૉયના ઘેરા પછી દશ વરસ સુધી જ્યારે ઑડિશિયસ રખડતો હતો ત્યારે તેની સ્ત્રી પેનીલોપ જાણુતી નહોતી કે મારો ધણી જીવતો છે કે મરી ગયો છે, કારણકે આટલા બધા લાંબા વખત સુધી તેને તેની કાંઇ ખબર મળી નહોતી. પડોશના સઘળા લોકો કહેતા કે તે મરી ગયો છે, અને તેમાંના ઘણા પેનીલોપને લગ્નની માંગણી કરનારા હતા. ઑડિશિયસ હજી જીવતો છે એવી આશા રાખીને પેનીલોપે પહેલાં માંગણી કરનારામાંથી કોઇને પરણવાની ના પાડી, પણ આખરે તેણે વચન આપ્યું કે હું અને મારી દાસીઓ જે કપડાંનો કટકો વણીએ છીએ તે હું પૂરો કરી રહું ત્યારે માંગણી કરનારામાંથી એકને ધણી તરીકે પસંદ કરીશ. એમ છતાં બની શકે તેટલા લાંબા વખત સુધી તેણે આ મુલ્તવી રાખવાનું ઇચ્છયું; અને તેથી જે કપડું દીવસના વખતમાં વણ્યું હોય તે દરેક રાત્રે ઉખેળી નાંખતી. તે દરમ્યાન માંગણી કરનારા દરરોજ ઑડિશિયસના મહેલમાં આવતા, જ્યાં તેઓ પોતાને માટે ઉજાણી કરવાને તેના ઢોર મારી નાખતા અને તેનો દારૂ પીને તેના ખરચે રહેતા હતા. જ્યારે

પેનીલોવે ઍાડિશિયસનો સામન બરબાદ કરતાં અટકાવવાને તેમને વિનંતિ કરી, ત્યારે તેઓએ ઉદ્ધતાઇથી જવાબ આપ્યો, અને તેઓની ઉજાણી અને ઘોંઘાટવાળું ગાયન કરવા લાગ્યા; અને જ્યારે તેના છોકરા ટેલીમેકસે તેમને ઘર છોડીને જવાનો હુકમ કર્યો ત્યારે તેઓએ તેની મશ્કરી કરી અને કહ્યું કે તું ઇથાકાનો રાજા કદી થઈશ નહિ. હવે પેલાસ એથિનિ દેવી ઍાડિશિયસ અને તેના આખા ઘર ઉપર ઘણી માયાળુ હતી, તેથી જ્યારે તેણે ઑલિમ્પસ ઉપરથી જોયું કે માંગણી કરનારા ઍાડિશિયસનો સામન ખરાબ કરે છે અને થોડા વખતમાં પેનીલોવની સામા થઇ તાબે કરશે. ત્યારે તેણે ઍાડિશિયસે ઘેર પાછા આવવું એવી ગોઠવણ કરી. તેણે આ કેવી રીતે કર્યું તે કહેવાથી વાર્તા ઘણી લાંબી થશે પણ ઍાડિશિયસને એક રાત્રે ઇથાકાની તેની જન્મભૂમિના ટાપુમાં એક વહાણમાં લાવવામાં આવ્યો. જ્યારે વહાણ કીનારે પહોંચ્યું ત્યારે તે ઉંઘતો હતો; અને ખલાસીઓ તેને રેતીમાં લઈ ગયા અને તેની પાસે તેની સઘળી મિલ્કત સાથે તેને ત્યાં મૂકયો. મળસ્કામાં તે જાગ્યો ઉભો થયો અને પોતાની આસપાસ જોયું; પણ બધું તેને વિચિત્ર લાગ્યું; અને તેણે વિચાર્યું કે હું અજાણ્યા મુલકમાં છું. આનું કારણ એ હતું કે પેલાસ એથિનીએ બધી વસ્તુઓનો આગલો ભાગ છુપાવવાને ધુમસ કરી હતી અને દરેક ચીજને વિચિત્ર દેખાતી કરી હતી. એમ છતાં આખરે ભરવાડના વેષમાં ઍાડિશિયસ પાસે તેણે દેખાવ દીધો; અને જયારે તેણે પુછયું કે હું કયા દેશમાં આવ્યો છું ત્યારે તેણે જવાબ આપ્યો કે ઇથાકામાં; જે એક દેશ છે જયાં ઘોડાને માટે લાયક ઘણી જમીન નથી પણ જયાં પુષ્કળ સારી અનાજની જમીન અને બકરાં ને બળદને ચરવાને જમીન છે; અને દ્રાક્ષ તેમાં ઉગે છે અને પુષ્કળ વરસાદ આવે છે. પછી તેણે ધુમસ ચઢાવી દીધી અને ઍાડિશિયસ પોતાની વહાલી જન્મભૂમિ જોઇને ઘણો ખુશી થયો; તેથી તેને ઘુંટણીએ પડયો અને જમીનને ચુંબન કર્યું. પછી તેણે જોયું કે જે મારી પાસે હતી તે ભરવાડ નહોતી; પણ દેવી પેલાસ એથિની પોતે હતી; અને તેઓએ સાથે વાત કરી. એથિનીએ તેને કહ્યું કે તે કેવી રીતે માંગણી કરનારાઓથી તારૂં ઘર મુકત કરશે અને તારી સ્ત્રી ને છોકરા સાથે ફરીથી કેવી રીતે ઉપભોગ કરશે; તેણે કહ્યું પણ સૌથી પહેલાં ઘરડા ડુકકર ચરાવનાર યુમિયસને શોધી કાઢ; જે ડાહ્યો અને નિમકહલાલ છે; તે તારા ઘરમાં શું બન્યું છે તે તને કહેશે. અને તેથી કરીને તું ઓળખાશે નહિ; હું તને એક ઘરડા માણસ જેવો બનાવીશ. તેથી તે પોતાની લાકડીથી અડકી અને તે એક ઘરડા માણસ જેવો થઇ ગયો. તેની

ચામડીને કરચલી વળી ગઇ, તેના વાળ ભુરા થયા અને તેની આંખ ઝાંખી થઇ, અને તેના ખૂબસુરત લુગડાં બદલાઇને મેલાં ચીંથરાં થઈ ગયાં.

પાઠ ૩૨ મો.

તેઓનું શું થયું?

તે એક ઉંદર હતો, તે એક ઉંદરડી હતી, અને નીચે ઓરડામાં તેઓ રહેતાં, અને બંને એક ડાકણની બિલાડી જેવાં કાળાં હતાં, અને તેઓ એક બીજાંને સારી રીતે ચાહતાં. તેને એક પૂંછડી હથી, અને તેને (ઉંદરડીને) પૂંછડી હતી, બંને લાંબાં, વાંકાં અને સુંદર હતાં; અને દરેકે કહ્યું, દુનિયામાં મારી પૂંછડી સિવાય તમારી પુંછડી સૌથી સારી છે. તેણે પનીર સુંઘ્યું અને તેણે (ઉંદરડીએ) પનીર સુંઘ્યું, અને બંનેએ સારૂં છે એમ જાહેર કર્યું, અને બંનેએ ટીકા કરી કે આપણા દરરોજના ખોરાકની સુંદરતામાં ઘણો હમેશ કરશે. તેથી તેણે બહાર જવાની હિંમત કરી અને તેણે (ઉંદરડીએ) હિંમત કરી, મેં તેમને દુઃખથી જતાં જોયાં; પણ તેઓનું શું થયું તે હું કદી કહી શકતો નથી, કેમકે તેઓ ફરીથી પાછાં આવ્યાં નહિ.

પાઠ ૩૩મો.

ઓડિશિયસનું ઘેર આવવું, ભાગ ૨ જો.

એ પ્રમાણે ઑડિશિયસ યુમિયસને ઘેર ગયો, જેને તેણે પોતાને માટે જોડાની એક જોડ બનાવતો બહાર બેઠેલો જોયો. હજુ તેની પાસે સેંકડો ડુક્કર હતા, અગરજો માંગણી કરનારાઓ ઘણાને મારીને ખાઇ ગયા હતા; અને તે વખતે પણ એક ચાકર તેમને માટે એક જાડું ડુક્કર લઇને શહેરમાં ગયો હતો. ડુક્કર ચરાવનારના ઝનુની કુતરાએ જેવો ઑડિશિયસને જોયો કે તરતજ ભસતા નાશી ગયા, પણ યુમિયસ દોડી આવ્યો અને પત્થર મારીને તેને હાંકી કાઢયા. અલબત, તેણે ઑડિશિયસને ઓળખ્યો નહોતો. પણ વિચાર્યું કે એ એક ગરીબ ઘરડો માણસ છે; પણ તેને ઘરમાં લઈ ગયો અને માયાળુ રીતે તેની બરદાસ કરી અને તેની આગળ ખોરાક મૂકયો. જ્યારે ઑડિશિયસે તે ખાધો ત્યારે યુમિયસે પોતાનો શેઠ રાજા જે બેલાશક મરી ગયો છે તેની વાત કરવા માંડી; અને તેણે કહ્યું કે તે કેટલો બધો પૈસાદાર હતો અને તેના કબજામાં કેટલાં બધાં ઢાર, બકરાં અને ડુક્કર હતાં

અને કેવી રીતે ઘાતકી માંગણી કરનારા તેની દોલત ગુમાવતા હતા. ઑડિશિયસે પૂછયું કે તે મોટો માણસ કોણ હતો અને જયારે તેણે પોતાનું નામ સાંભળ્યું ત્યારે તેણે કહ્યું, ઑડિશિયસ જીવતો છે અને ખચ્ચિત પાછો આવશે. એક મહિનામાં તે પોતાના દેશમાં હશે, અને જે માણસો તેની દોલતનો ગેરઉપયોગ કરે છે અને તેની સ્ત્રી અને છોકરાને શરમ લગાડે છે તેના પર વેર લેશે બીજે દહાડે સહવારે ટેલીમેકસ નિમકહલાલ યુમિયમની મુલાકાત લેવા આવ્યો અને તેની પાસે એક અજાણ્યા માણસને જોઇને આશ્ચર્ય પામ્યો. તેણે તે ગરીબ ઘરડા માણસને પોતાને ઘેર લઈ જવાને ઇચ્છયું, પણ તેને ધાસ્તી લાગી કે માંગણી કરનારા તેના ઉપર ખરાબ વર્તણુક ચલાવશે. જયારે તેઓ આ બાબત વિષે વાત કરતા હતા ત્યારે એથિનિ દરવાજામાં આવી; પણ દેવતાઓ તો જેઓને નજરે પડવા ચાહે છે તેઓનીજ નજરે પડે છે, તેથી માત્ર ઑડિશિયસે તેને જોઇ. એમ છતાં કુતરાઓએ તેને જોઈ પણ તેઓ ભસ્યા નહિ. પણ ધાસ્તીથી બુમ પાડતા નાશી ગયા. ઑડિશિયસ દેવી પાસે ગયો અને તેણે કહ્યું, કે તારે ટેલીમેકસને દરેક વાત કહેવી. તે તેને ફરીથી પોતાની લાકડી વડે અડકી અને તે એકવાર ફરીથી નવાં સ્વચ્છ કપડાં પહેરેલો ભર જુવાનીમાં એક ખૂબસુરત માણસ થઇ ગયો. ટેલીમેકસે જયારે તેને જોયો ત્યારે ચકિત થયો અને તેને એક દેવ ધાર્યો. ઑડિશિયસને પોતાના છોકરાને સમજાવવાની ઘણી મુશ્કેલી પડી કે હું તારો ખરેખરો બાપ છું: પણ આખરે ટેલીમેકસને ખાતરી થઇ અને જયાં સુધી સૂર્યાસ્ત થયો ત્યાં સુધી વારાફરતી વિલાપ કરતા અને ખુશી થતા તેઓ બેઠા. આખરે ઑડિશિયસે પુછયું, માંગણી કરનારાઓ કેટલા છે? અને ટેલીમેકસે કહ્યું કે તે અને તેના ચાકરો મળીને એકસો સત્તર માણસ કરતાં ઓછા નથી. ઑડિશિયસે કહ્યું; પેલાસ એથિનિની મદદથી આના જેવી આટલી મોટી સંખ્યાવાળા માણસોને પણ આપણે જીતીશું; તેણે વળી ટેલીમેકસને કહ્યું કે એક ઘરડા માણસના વેશમાં હું મહેલમાં આવીશ અને જો વળી તે માંગણી કરનારા મારી સાથે ગેર વર્તણુક ચલાવશે તોપણ ટેલીમેકસે પોતાની મનને કાબુ રાખવો; અને મને બચાવવાને પ્રયત્ન કરવો નહિ. તેણે ઉમેરીને કહ્યું; મારા ઘરના ઓરડામાંથી સઘળાં હથિયારો બહાર લઇ લેજે; અને જો માંગણી કરનારા પુછે કે તું આ કેમ કરે છે ત્યારે કહેજે કે ધુમાડા અને ધુળથી ગંદા થઇ ગયાં છે અને હું તેને સાફ કરાવવા ઇચ્છુ છું. તો પણ કોઇ અનુકૂળ પડતી જગ્યાએ આપણે દરેકને માટે એક તરવાર; એક ભાલો

અને એક ઢાલ મૂકજે. તે રાત્રે પેલાસ એથિનિ ફરીથી આવી અને ઓડિશિયસને લાકડીથી અડકી જેથી તે એક ઘરડા ભિખારી જેવો એકવાર ફરીથી થઈ ગયો.

પાઠ ૩૪ મો.

ઑડિશિયસનું ઘેર આવવું. ભાગ ૩જો.

બીજે દિવસે સાંજને વખતે હજી સુધી એક ઘરડા ભિખારીના વેષમાં ઓડિશિયસે યુમિયસને મહેલમાં તેને લઇ જવાને પૂછયું. જ્યારે તેઓ બારણા પાસે આવ્યા ત્યારે તેઓએ ઓડિશિયસનો ઘરડો કુતરો આરગસ જે વીશ વરસ પહેલાં તેનો માનિતો સાથી હતો તેને બહાર લાંબો થઇને પડેલો જોયો. ઘરડા કુતરાએ પોતાના શેઠને ઓળખ્યો, અને પોતાના કાન પાછળ કર્યાં, અને નબળાઇથી પોતાની પૂંછડી હલાવી, પણ ઓડિશિયસે તેની સાથે વાત કરવાની હિંમત કરી નહિ અને ઘરમાં ચાલ્યો ગયો. ટેલીમેકસ તેને મળ્યો અને તેને એક બેઠક આપી અને તેને માટે રોટલી ને માંસ મોકલ્યું અને માંગણી કરનારાઓમાં આમતેમ જઇને તેમની પાસે ભીખ માંગવાનું કહ્યું, કારણકે દરેક માણસે ધાર્યું કે તે એક ભિખારી છે કેટલાક માંગણી કરનારાએ તેને આપ્યું પણ તેઓનો સરદાર એન્ટીનસ તેને શહેર બહાર કાઢી મુકવા ઈચ્છતો હતો, એવું કહીને કે એ કોણ છે તે કોઈ જાણતું નથી અને ભિખારીઓ ભોજનના બરબાદ કરનારા અને લુંટારા છે. અને જ્યારે આખરે ઓડિશિયસ તેની પાસે ભીખ માંગતો આવ્યો ત્યારે તેણે ઘરડા ભિખારીને એક સ્ટુલથી માર્યો. ઓડિશિયસ મકકમ ઉભો રહ્યો, અને પોતાના મનને કાબુમાં રાખી બારણા પાસે પોતાની જગ્યાએ ગયો. તેઓ વાળુ કરી રહ્યા પછી સઘળા માંગણી કરનારાઓ ઘેર ગયા. પછી ઓડિશિયસ અને ટેલીમેકસે ઘરમાં બધાં હથિયારો એકઠાં કર્યાં અને એક ઓરડામાં તેને મૂકવાને તે બંધ કર્યો. પેનીલોપે ઘરમાંના અજાણ્યા વિષે સાંભળ્યું હતું અને જ્યારે માંગણી કરનારા જતા રહયા ત્યારે તે પોતાના ઓરડામાંથી આવી અને ઓડિશિયસ સાથે ઘણી વાત કરી જેને તેણે કહ્યું કે હું તારા ધણીને ઓળખું છું અને તે હજી જીવતો છે અને તરત આવશે. ત્યાર પછી પેનીલોપે તે ગંદો અને ચીંથરે હાલ હતો તેથી તેની જુની દાસીને બોલાવી અને તેને માટે નહાવાનું પાણી તેયાર કરી તેના પગ ધોવા કહ્યું. તેટલા માટે તે ઘરડી દાસી ગરમ પાણીથી ભરેલું એક પિત્તળનું વાસણ લાવી અને તેના પગ ધોયા. પણ આમ કરતાં જે ઘા તેણે શિકાર કરતાં એક જંગલી ડુકકરે તેને લાંબા વખત

ઉપર કર્યો હતો તેનો ઉઝરડો તેણે જોયો, અને જ્યારે તેણે જાણ્યું કે એ મારૂં ધવડાવેલું બાળક અને મારો શેઠ છે. ત્યારે તે એટલી બધી આશ્ચર્ય પામી કે તેણે તેનો પગ વાસણમાં પડવા દીધો અને તેને ઉંધું વાળ્યું. પણ ઓડિશિયસે તેને ગરદનથી પકડી અને કાંઇપણ ન બોલવાનો હુકમ કર્યો, અને તેણે વચન આપ્યું કે તમે કોણ છો તે મારી પાસેથી કોઇપણ જાણશે નહિ. આ પછી પેનીલોપે ફરીથી ઑડિશિયસ સાથે વાત કરી અને તેને કહ્યું કે મેં માંગણી કરનારાઓનાં બળ ને ચતુરાઇની અજમાયસ સુચવવાનું અને તેમાં જે માણસ સૌથી સારી રીતે કરી શકે તેની સાથે પરણવાનો ઠરાવ કર્યો છે. તેણે કહ્યું, બાર કુવાડીનાં માથાં જમીનમાં એક સીધી હારમાં સીધાં દાટવામાં આવશે અને દરેક માણસે ઑડિશિયસનું કામઠું વાળવાને અને કુવાડાના માથામાંના હાથાને માટેના બધાં બાકાંમાંથી એક તીર મારવાને પ્રયત્ન કરવો જોઇશે. ઑડિશિયસ કબૂલ થયો કે તે બાબતનો નિવેડો લાવવાની આ સારી રીત છે. પણ તેણે કહ્યું, તારો ધણી હરીફાઈ માટે વખતસર આવતી કાલે દેખા દેશે.

પાઠ ૩૫ મો.

ઑટિશિયસનું ઘેર આવવું. ભાગ ૪થો.

બીજે દીવસે એ પ્રમાણે પેનીલોપે માંગણી કરનારાને તે હરીફાઇની સુચના કરી અને તેઓ તે માટે કબૂલ થયા. ટેલીમેકસે બાર કોદાળીનાં માથાં બરાબર એક હારમાં ગોઠવ્યાં, અને માગણી કરનારા જે ક્રમમાં તેઓએ હરીફાઇ કરવી તે ક્રમમાં પોતાની મેળે ગોઠવાઈ ગયા. પછી ઑડિશિયસનું મોટું કામઠું લાવવામાં આવ્યું અને એક પછી એક માંગણી કરનારાએ તેને વાળવાનો ને દોરી ખેંચવાનો પ્રયત્ન કર્યો, પણ તેમાંનો કોઈ જોઇએ તેટલો જોરાવર નહોતો. એન્ટીનસે કહ્યું કે વપરાસ ન થવાથી તે અકડ થઈ ગયું છે, અને તેમને ચરબી લાવવાનું અને દેવતા આગળ ગરમ કરવાનું અને કામઠાંને વધારે નરમ કરવાને તેને ચીકણું કરવાને કહ્યું. પણ સઘળું ફોગટ; હજુ સુધી તેને કોઇ વાળી શક્યું નહિ. તે દરમ્યાન ઑડિશિયસ ઘરની બહાર ગયો અને ત્યાં પોતે યુમિયસ ને પોતાના એક ચાકર આગળ જાહેર થયો, અને તેઓ ખુશી થયા અને ખુશીથી માંગણી કરનારાઓને મારી નાંખવામાં મદદ કરવાને વચન આપ્યું. તે પાછો ઘરમાં ગયો અને કામઠાંની દોરી ચઢાવવા દેવાને પૂછયું. એન્ટીનસે અને બીજા માંગણી કરનારાએ તેની મશ્કરી કરી, પણ ટેલીમેકસે કહ્યું, કે ઘરમાં હુકમ આપે એવો માણસ હું એકલોજ છું, અને યુમિ-

અસને કામઠું અને તીરથી ભરેલું ભાથું ઑડિશિયશને આપવાનું કહ્યું. તેણે કામઠું લીધું અને સંભાળ ભરેલી રીતે તે તપાસ્યું, કે રખેને આટલા લાંબા વખત સુધી વપરાસમાં નહિ આવવાથી કીડાથી ખવાઈ ગયલું હોય. જ્યારે માંગણી કરનારાએ આમ કરતાં તેને જોયો ત્યારે તેઓએ તેની ફરીથી મશ્કરી કરી, એવું કહીને કે આ ખચ્ચિત કોઇ કામઠાં ચોરનાર છે, અથવા તેની પાસે પોતાને ઘેર આંના જેવું એક હશે, અથવા આના જેવું એક બનાવવાને ઈચ્છે છે. પણ ઑડિશિયસને માલમ પડયું કે કામઠું બરાબર છે, અને તેણે તે વાળ્યું અને જેટલી સહેલાઇથી સારંગી વગાડનાર પોતાની સારંગી પર નવી દોરી ચઢાવે તેટલી સહેલાઈથી તેણે તેના પર દોરી ચઢાવી અને તેણે દોરી ઉપર એક તીર ગોઠવ્યું અને ફેકયું, અને તીર સઘળી કુવાડીના માથામાંનાં સઘળાં છિદ્રમાંથી ચાલ્યું ગયું અને ઘરના બારણામાંથી આઘું ચાલ્યું ગયું. પછી તેણે પોતાનાં ફાટાં લૂગડાં ફેંકી દીધાં ને એક હાથમાં કામઠું ને બીજામાં ભાથું લઇને ઉમરા ઉપર કુદી પડયા, અને ટલીમેકસ ભાલો અને તરવાર લઇને તેની પાસે ઉભો. પછી ઑડિશિયસે ભાથામાંથી બધાં તીર બહાર કાઢયાં અને કામઠામાં બીજું ગોઠવીને કહ્યું, એક હરીફાઇ પૂરી થઈ છે, પણ હવે બીજી નેમ જે કોઇ માણસે હજી સુધી મારી નથી તેવી બીજી નેમ મારવાનો હું પ્રયત્ન કરીશ. એવું કહીને તેણે એન્ટીનસને ગરદનમાં આરપાર માર્યું જેથી કરીને ટબલ, માંસ અને દારૂ જે તેના પર મૂકયાં હતાં તેને ઉંધાં વાળતો નીચે પડયો. માંગણી કરનારા ચોંકી ઉઠયા, અને હથિયાર માટે દોડયા પણ તે સઘળાં ત્યાંથી લઇ લેવામાં આવ્યાં હતાં. તેઓએ ઘરમાંથી બહાર નીકળવાનો પ્રયત્ન કર્યો, પણ યુમિઅસે સઘળાં બારણાંને તાળાં દીધાં હતાં; અને ઑડિશિયસે કહ્યું, અરે કુતરા, તમે ધાર્યું કે હું ટ્રોજન લડાઈમાંથી પાછો આવીશ નહિ અને તમે મારી મિલ્કતને બરબાદ કરી છે અને દેવ અથવા માણસના વેરથી ન બીહતાં મારી સ્ત્રી સાથે પ્યાર કર્યો; પણ હવે ખચ્ચિત તમે મરી જશોજ. પછી માંગણી કરનારા ઑડિશિયસ, ટલીમેકસ અને તેના બે નિમકહલાલ ચાકર વચ્ચે ભયંકર લડાઇ થઈ. જ્યારે ઑડિશિયસે માંગણી કરનારાને પોતાના તીર વતી દૂર રાખ્યા ત્યારે ટલીમેકસ પોતાના બાપ ને પોતાને માટે અને બે ચાકર માટે લશ્કરી ટોપી, ઢાલ અને ભાલા લાવ્યો. માંગણી કરનારા પાસે પોતાની તરવાર હતી અને પછીથી જે ઓરડામાં ટલીમેકસે તે મૂકયાં હતાં ત્યાંથી કેટલાક ભાલા અને ઢાલપણ લાવ્યા. આ હથિયારથી સજ થઇને તેઓએ ઘણી વખત

ઑડિશિયસને ઘાયલ કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો. કદાચ જો પેલાસ એથીનીએ તેનું રક્ષણ કર્યું નહિ હોત તો તેઓ ફતેહ પામત. પણ આખરે તેઓ ઘરમાંથી નાશી ગયા, અને ઑડિશિયસ અને તેના મિત્રો તેમની પછવાડે લાગ્યા અને સઘળાને મારી નાંખ્યા. તમે ધારી શકો કે જ્યારે ઑડિશિયસ પેનલોપ આગળ જાહેર થયો ત્યારે તે કેટલી ખુશી થઇ હશે, તોપણ હું પોતેજ છું એમ સમજાવતાં તેને કેટલીક મુશ્કેલી આવી. એમ છતાં તેણે તેને સમજાવી અને તે ઈથાકાનો ફરીથી રાજા થયો અને જ્યારે તે મરી ગયો ત્યારે તેની પછી ટેલીમેકસ રાજા થયો.

પાઠ ૩૬ મો.

બરફ.

હિંદુસ્તાનમાં ઘણાં માણસો પોતાની આખી જીંદગાનીમાં કદી બરફ જોતા નથી. જ્યારે દેશ બરફથી ઢંકાયલો હોય છે ત્યારે તે કોના જેવો દેખાય છે તેની કલ્પના કરવાને તેઓએ પ્રયત્ન કરવો જોઇએ. પહેલાં બરફ ઘણું સફેદ છે, કાગળ કે પક્ષીનાં પિંછાં કે સૌથી ધોળાં ફૂલો કરતાં વધારે ધોળું છે. બીજી રીતમાં તે ઘણાં નરમ પિંછાં માફક નરમ હોય છે. ત્રીજી રીતે તે દરેક ઠેકાણે પડે છે. તે બધી જમીન ઢાંકી દે છે, જેથી કરીને તમે ભાગ્યેજ કહી શકો કે માર્ગો અને રસ્તા કયાં આવેલા છે અને વારંવાર તમે નાના ઝરાને પણ જોઈ શકતા નથી. તે સઘળાં ઘરનાં છાપરાંને ઢાંકી દે છે, અને સઘળાં ઝાડનાં પાતરાં ને ડાળીપર ધાડો પડે છે. ઠંડા દેશોમાં છોકરાંને બરફ ગમે છે. તેઓ તેના દડા બનાવે છે, અને એક બીજા ઉપર ફેંકે છે, અને તે નરમ છે તેથી કોઇને ઇજા કરતું નથી. કોઇવાર તેઓ નાનો દડો બનાવે છે, અને પછી તેને બરફમાં ગબડાવીને જ્યાં સુધી તે એટલો મોટો થાય કે તેઓ તેને ગબડાવી શકે નહિ ત્યાં સુધી તેને વધારે મોટો કરે છે, તે વધારે મોટો થાય છે કારણકે બરફને જ્યારે દાબવામાં આવે છે ત્યારે તે સાથે વળગી જાય છે અથવા બાઝી જાય છે. જોકે હિંદુસ્તાનમાં ઘણા ખરા ભાગમાં લોકો કદી પણ બરફ બીલકુલ જોતા નથી, તોપણ હિમાલય પહાડ ઉપર પુષ્કળ પડે છે, અને તેને મથાળે આખું વરસ બરફ રહે છે. શિયાળામાં સિમલા જેવી ટેકરી પર આવેલાં મથક ઉપરની જમીન બરફથી ઢંકાયલી રહે છે. અને બરફ વારંવાર સરહદ ઉપરના પ્રાંતમાં પડે છે. બરફ શું છે? આપણે જાણીએ છીએ કે હવા વધારે ઠંડી હોય છે ત્યારે હવામાંની પાણીની વરાળ વરસાદરૂપે

પડે છે. જ્યારે હવા ઘણી ઠંડી હોય છે ત્યારે પાણીની વરાળ ઠરી જાય છે અને બરફનેરૂપે પડે છે. બરફનું શું થાય છે? નીચી જમીન ઉપર શિયાળામાં જે બરફ પડે છે ને જ્યારે હવા વધારે ગરમ થાય છે ત્યારે પીગળે છે, અને આવી રીતે બનેલું પાણી ઝરા અને નદીમાં વહે છે અને એ પ્રમાણે દરિયામાં પડે છે. જે બરફ પર્વતમાં છેક ઉંચે પડે છે તે ત્યાં ઓગળતું નથી. એમ છતાં વારંવાર સીધી ટેકરીપર પડેલું બરફ ટેકરીપરથી નીચે સરી પડે છે. તેનાં પોતાનાં વજનથી એમ થાય છે. કોઇ કોઇવાર બરફના મોટા જથ્થા આ રીતે પર્વત ઉપરથી નીચે સરી પડશે અને પોતાની સાથે ખડક, ઝાડ અને ઘરને પણ ઘસડી જશે અને ઘણાં માણસોનાં મોત નિપજાવશે. આ બરફના ઘસડાઇ આવતા ઢગલા શિયાળાનું કેટલુંક બરફ ખીણોમાં ઘસડી લાવે છે જ્યાં સૂર્યની ગરમી તેને પીગળાવવાને જોઇએ તેવી જોરાવર છે. આવા બરફના ઢગલા આલ્પ્સ અને બીજા ઉંચા પર્વતોમાં ઘણા સાધારણ હોય છે પણ બરફ બધું બરફના ઢગલાના રૂપમાં પર્વત ઉપરથી નીચે આવતું નથી, તેમાંનું ઘણું ખરૂં બરફ નદીના આકારે નીચે આવે છે. બરફ વહે છે અથવા એક નદી બનાવે છે એમ બોલવું અજાયબ જેવું નથી જણાતું? જો તમે થોડા વખત સુધી બરફના દડાને દાબો તો તે ઘણો કઠણ અને સ્વચ્છ થાય છે; તેનું બદલાઇને આઈસ થાય છે. આવી જાતના બરફના દડાને કોઈ ઉપર તમારે કદી ફેંકવો નહિ. શિયાળામાં એક ગામડાના રસ્તા ઉપર ભારે ગાડાથી બનાવેલા રસ્તાપર નજર કરો તો તમે જોશો કે પૈડાંએ બરફને એટલો કઠણ દાબીને બનાવ્યો છે કે તે સ્વચ્છ અને લપસી જાય એવો બને છે. તે બદલાઇને આઈસ થઇ ગયું હોય છે. ઉંચા પર્વતપર બરફના ઢગલાની બાબતમાં એમજ બને છે. આ બરફનું મોટું વજન તેના નીચલા ભાગને દાબીને આઈસ બનાવે છે, અને તેને પર્વતની નીચે અને નીચેની ખીણોમાં ધીમેથી જવાનું દબાણ કરે છે. આ આઇસના ઢગલાને ગ્લેશિયર કહે છે. તે ખરેખર બરફની નદી છે. આપણે તેને ખસતાં જોઇ શકતા નથી તોપણ તે ચાલે છે, અગર જો કોઇ કોઈવાર એક દીવસમાં માત્ર થોડા ઇંચ. કેટલીક બરફની નદીઓ ખીણોમાં છેક દૂર નીચે આવે છે. પણ આખરે સૂર્યની ગરમી બરફને પીગળાવવાને જોઇએ તેટલી જોરાવર હોય છે, અને પછી બરફની નદી બદલાઇને પાણીની નદી બને છે. ઘણી નદીઓ જે હિમાલયમાંથી ઉત્પન્ન થાય છે તે ગ્લેશિયર નદી છે; તેઓનાં મૂળ ગ્લેશિયર હોય છે. યૂરોપની કેટલીક મોટી

નદીઓ જેવી કે હ્રાઈન અને હ્રોન વળી ગ્લેશિયર નહી છે. ઉત્તર કટીબંધના ઘણા ઠંડા દેશોમાં ગ્લેશિયરને પીગળાવવાને સૂર્ય જોઇએ તેવો જોરાવર કદી હોતો નથી. તેઓ દરિયા સુધી પહોંચે છે ત્યાં સુધી તેઓ ખીણમાં નીચે ઉતરે છે. પછી તેઓ ટેકરી પર અથવા ઉંડાં પાણીમાં હડસેલાય છે, અને બરફના મોટા કટકા ભાંગી જાય છે અને દરિયામાં દૂર તરી જાય છે. આ કટકાને "આઈસબર્ગ" કહે છે જેનો અર્થ બરફના પર્વત થાય છે.

પાઠ ૩૭મો.

એક ગીત.

હે શિયાળાના પવન તું ફૂંક, ફૂંક,
માણસની નીમકહરામી જેવો તું ઘાતકી નથી.
તારો ડંખ એટલો તીક્ષ્ણ નથી, કારણકે તું દેખાતો નથી.
અગર જો તારો શ્વાસ ખડબચડો હોય.
લીલાં હોલીનાં ઝાડ માટે ગાઓ. હેહો, હેહો.
પ્યાર ઘણો ખરો ઢોંગી છે, પણ ખરૂં હેત માત્ર મૂર્ખાઇ છે.
જ્યારે હોળી ? હેહો:
આ જીંદગાની ઘણી આનંદી છે.
હે કડકડતાં આકાશ તું ઠરીજા, ઠરીજા.

આપણા કરેલા ઉપકારો જે માણસ વીસરી જાય ને આપણને જે લાગણી થાય તેનાથી હવાની ઠંડી પણ વધારે લાગતી નથી.

અગર જો તું પાણીને ખભળાવે છે તો પણ નહિ યાદ કરવામાં આવતા મિત્રોની માફક તારો ડંખ એટલો બધો તીક્ષ્ણ નથી. હે, હો. લીલાં હોલીને માટે ગાઓ હે, હો.

ઘણીખરી મિત્રાચારી ઢોંગી છે. ઘણોખરો પ્યાર માત્ર બેવકુફાઇ છે. ત્યારે તો હે, હો, હોલી, આ જીંદગી ઘણીજ આનંદી છે.

પાઠ ૩૮ મો.

કાબુલ તરફ એક કૂચ.

શિયાળામાં પર્વત ઉપર થઇને એક કૂચનો હેવાલ પહેલા મોગલ બાદશાહ બાબરે પોતે લખેલા જન્મવૃત્તાંત ઉપરથી લીધેલો છે. હવે હમે વિચાર કર્યો કે પર્વત ઉપર થઇને કંદહારને રસ્તે કાબુલ તરફ કૂચ કરવી. બીજો રસ્તો વધારે લાંબો હતો, પણ શિયાળો આવ્યો હતો અને મેં વિચાર કર્યો કે પર્વત ઉપરનો રસ્તો ઘણો મુશ્કેલ પડશે. એમ છતાં કચિમબેગે આગ્રહ કર્યો કે આપણે વધારે ટુંકો રસ્તો લેવો; તેથી હમે ભોમિયા તરીકે સુલતાન પચૈને લઇને પર્વતમાં થઇને નીકળ્યા. હું જાણતો નથી કે એ એમ હતું કે તે એક ઘરડો માણસ હતો અથવા કે તેણે ભૂલ કરી અથવા કે બરફ અસાધારણ રીતે ઉંડું હતું, પણ સુલતાન પેચૈ પોતાનો રસ્તો ભૂલ્યો, અને હમને વધારે વખત સુધી દોરવી શકયો નહિ. કચિમબેગે પર્વતનો રસ્તો લેવાનો આગ્રહ કર્યો હતો તેથી તે અને તેની છોકરી બરફને ભાંગી નાંખતા અને રસ્તો શોધી કાઢવાનો પ્રયત્ન કરતા આગળ ચાલ્યા. એમ છતાં આખરે બરફ એટલું ઘાડું થયું કે રસ્તાની કાંઇ પણ નિશાની જડી શકી નહિ, અને આગળ વધવું અશકય હતું. તેટલા માટે અમે એક જગ્યા જયાં બાળવાને લાકડાં હતાં ત્યાં હમે પાછા ગયા. ત્યાં હમે છાવણી કરી અને એંસી ચુંટી કાઢેલા માણસને એક ગામ શોધી કાઢવાને અને એક ભોમિયો લાવવાને મોકલ્યા. ત્રણચાર દીવસ પછી તેઓ પાછા આવ્યા પણ ભોમિયા વગર. તેટલા માટે ઇશ્વરમાં બધો ભરોસો રાખીને હમે ફરીથી નીકળ્યા. સુલતાન પચૈને જે રસ્તે પોતે અગાઉ ભૂલો પડયો હતો તે શોધી કાઢવાને ફરીથી પ્રયત્ન કરવાને અગાડી મોકલવામાં આવ્યો. કેટલાક દીવસ સુધી હમે માત્ર મોટી મુશ્કેલી છતાં આગળ વધ્યા, એવી મુશ્કેલી કે મારી આખી જીંદગી દરમ્યાન ભાગ્યેજ કદી સહન કરી હશે. લગભગ એક અઠવડિયાં સુધી હમે બરફને ભાંગી નાંખતાં અને માત્ર દરરોજ ઘણે થોડે દૂર આગળ વધતા. જેઓએ બરફને હઠાવ્યું તે મારા બાર જાની મિત્ર કચિમબેગ અને તેના છોકરા અને થોડા બીજા અમલદાર હતા. આ મહેનતભરેલું કામ કરવાને હમે સઘળા ઘોડાપરથી નીચે ઉતર્યા, વારાફરતી દરેક બીજાની આગળ થોડીવાર ગયા અને બરફને હઠાવ્યું. દરેક પગલે હમે કમર સુધી અને છાતી સુધી પણ ગરક થઇ જતા. થોડાં પગલાં પછી આગલા માણસોને થાકી જવાથી ઉભા રહેવું પડતું અને બીજાને તેની જગ્યા લેવી

પડતી. જ્યારે પંદર કે વીશ માણસે પોતાના પગથી બરફને ચગદી નાંખ્યું ત્યારે સ્વાર વગરના ઘોડાને તેની ઉપર થઇને પસાર કરતા. તેજ રીતે ઘોડો થોડાં ડગલાં આગળ વધતો અને વારંવાર બરફમાં જીન સુધી ગરક થતો. તે તરત થાકી જતો અને બીજો તેની જગ્યા લેતો. આ રીતે આસરે વીશ માણસો જેમાંનો હું એક હતો તે બરફને હઠાવતા, જે બરફ ઉપર થઇને ઘોડાઓને પછી લગામ પકડીને લઈ જવામાં આવતા. બાકીના સિપાઇઓ ઘોડા પરથી ઉતર્યા વગર બરફને છુંદતા ધીમે ધીમે જતા. એ વખત હુકમ આપવાનો અને માણસોને કાંઈપણ કરવાની જરૂર પાડવાનો નહોતો. એ પ્રમાણે કરવાની હીમત અને જોર જેનામાં હતું તેણે કૂચની મહેનતમાં ભાગ લીધો. આ રીતે આગળ વધીને ત્રણચાર દીવસમાં પર્વતનું શિખર જ્યાં ગુફા હતી તેની પાસેની જગ્યાએ આવી પહોંચ્યા. જે દીવસે હમે ત્યાં આવ્યા તે દીવસે બરફનું એટલું સખત તોફાન હતું કે દરેક માણસને પોતાની જીંદગાનીની ધાસ્તી લાગી. બરફ ઘણું ઉંડું હતું ને જેમ રસ્તા ઉપર થઇને હમે બરફ હઠાવતા આવ્યા હતા તે એટલો સાંકડો હતો કે હમે માત્ર એક હારમાં આગળ વધી શકયા. થોડા ઘોડા ભાગ્યેજ બીલકુલ ચાલી શકતા. જ્યારે હજી અજવાળું હતું ત્યારે ટુકડીનો આગલો ભાગ તે ગુફા આગળ આવી પહોંચ્યો. એમ છતાં સઘળા આવી પહોંચ્યા તે પહેલાં રાત પડી અને આખરે દરેક માણસ જ્યાં પોતે હતો ત્યાં ઉભો રહ્યો, અને કેટલાક આખી રાત પોતાના જીન ઉપર બેઠા. ગુફા ઘણી નાની હતી. હું એક રૂંવાના ઝભા સાથે દરવાજામાં ગયો અને બરફમાં નીચો વળીને મેં મારે માટે તેમાં બાકું પાડયું. અગર જો હું મારી છાતી સુધી દટાઇ ગયો તોપણ હું જમીનને અટકી શકયો નહિ. મારા કેટલાક અમલદારોએ ગુફામાં જવાની મને અરજ કરી પણ મેં એ પ્રમાણે કર્યું નહિ. મેં કહ્યું, અરે જ્યારે મારાં માણસો બરફ અને તોફાનમાં ખુલ્લા રહે ત્યારે શું હું એક ગરમ ખૂણામાં આરામ લઇશ. જ્યારે હું સુખચેનથી ઉંઘું ત્યારે શું મારા સિપાઇઓ રૂતુની સામે તરફડીઆં મારશે? ના, એમ કરવું એવું બતાવે છે કે હું મારા હથિયારબંધ સોબતિઓની કાંઇ દરકાર કરતો નથી. તે જે ભોગવે છે તે હું ભોગવીશ અને તે જે સહન કરે છે તે હું સહન કરીશ. કારણકે ઈરાની કહેવત છે કે મિત્રો સાથેનું મોત એ એક મિજબાની છે. તેટલા માટે હું મારા ખાડામાં રહ્યો. પ્રાર્થનાને વખતે બરફ એટલું ઘાડું પડયું કે મારી પીઠ, મારૂં માથું અને મારા કાન જે ઝાકળથી ઠરી ગયાં હતાં તેનાપર આઠ ઇંચ જાડું બરફ હતું. આખરે મારા કેટલાક અમલદાર જેણે ગુફા જોઈ

હતી તેણે મોટે અવાજે બૂમ પાડીને કહ્યું, એ ઘણી મોટી છે અને જે સઘળા આપણે છીએ તે બધા સમાશે. જ્યારે મેં આ સાંભળ્યું ત્યારે મેં બરફ ખંખેરી કાઢ્યું અને બધા સિપાઇઓ જે મારી પછવાડે આવવાને મારી પાસે હતા તેને બોલાવીને તેની અંદર હું ગયો, તે ગુફામાં ચાળીશ પચાશ માણસને માટે જગ્યા હતી. દરેક માણસ પોતાની પાસે જે ખોરાક હતો તે લાવ્યો. આ રીતે હવે ઠંડી, બરફ અને તોફાનની સામે થવાને હમને સહિસલામત, ગરમ ને સગવડવાળો આશ્રમ મળ્યો. બીજે દીવસે તોફાન બંધ થયું અને બરફને હઠાવવાનું અને પર્વત ચઢવાનું જારી રાખતા સહવારના પહોરમાં વહેલા નીકળ્યા. આખરે હમે શિખર ઉપર આવ્યા અને પછી બરાબર નીચેની ખીણમાં ઉતર્યાં. તે રાત હજી ઘણી ઠંડી હતી અને ઘણાં માણસો ઝાકળથી અકડાઇ ગયા હતા, કેટલાકના હાથ અને પગ ખરી પડયા. બીજે દીવસે વહેલાં ખીણની તળેટીમાં જવાને નીકળ્યા. હમને રસ્તાની ખબર નહોતી, પણ હમે ઇશ્વર ઉપર અમારો ભરોસો રાખ્યો ને સહિસલામતીમાં સીધામાં સીધા ઢોળાવ નીચે ઉતર્યાં. સાંજે અમે ખીણને બીજે છેડે પહોંચ્યા, જ્યાં એક ગામડું હતું અને ત્યાંના લોકોએ હમારી માયાળુ રીતે બરદાશ કરી. તેઓએ પોતાનાં ગરમ ઘર હમને આપી દીધાં, અને હમને પુષ્કળ ચરબીવાળાં ઘેટાં, ઘાસ અને હમારાં પ્રાણી માટે પરાળ ને બાળવાનાં લાકડાં પુષ્કળ આપ્યાં. માત્ર જે લોકોએ હમારી માફક દુઃખ અને ભય જાણ્યાં છે તેણે પુષ્કળ ખાવાનાં સાથે એક ગરમ ઘરમાં એકવાર ફરીથી આવવાની મઝા જાણી છે. તે ગામડાના સૌથી ઘરડા રહેવાશીએ કહ્યું કે હમે કોઈ માણસને આટલા ઉંડાં બરફમાં અથવા તદન શિયાળામાં પણ પર્વત ઓળંગીને આવતો કોઇને જોયો નથી. જો હમારે ઘાડાં બરફથી ખમવું પડયું તો તે વગર હમે કદી ફતેહ પામતે નહિ. ખુલ્લા ખડક ઉપર, ઉભા ઢોળાવ ઉપરથી ઘોડા ને ઉંટ કદી નીચે ઉતરત નહિ.

પાઠ ૩૯મો.

ઉન્હાળામાં વરસાદ વિષે.

વરસાદ કેવો રળિયામણો છે, પહોળા અને તપતા મોહલ્લામાં, સાંકડી ગલીમાં ધૂળ અને તાપ પછી વરસાદ કેવો રળિઆમણો લાગે છે? જનાવરની ખરીના અવાજ જેવો તે છાપરાંપર કેવો ટપટપ કરે છે? ઉભરાઈ જતી નદીના નળામાંથી બારીના કાચ ઉપર થઇને તે કેવો ધસારાબંધ ઝડપથી અને મોટા

જથ્થામાં કાદવવાળી ભરતી સાથે એક નદીની માફક, વરસાદ એક આવકારદાયક વરસાદ મોરીમાં ગર્જના કરે છે. માંદો માણસ પોતાના ઓરડામાંથી વાંકાંચુંકાં ઝરાઓ તરફ જુએ છે, તેને દરેક નાનાં ખાબોચિયાંનો ઠંડો પવન લાગે છે. તેનું તાવથી તપતું મગજ પાછું શાંત થાય છે અને તે વરસાદને આશિર્વાદ આપે છે. પડોશની નિશાળમાંથી છોકરા પોતાના હમેશનાં ઘોંઘાટ અને ધાંધલ કરતાં વધારે ઘોંઘાટ અને ધાંધલ સાથે આવે છે, અને ભિનાશવાળા મોહલ્લામાં પોતાનાં રમવાનાં વહાણના કાફલા જ્યાં સુધી દગલબાજ ખાબોચિયું પોતાના ગોળ ચકરી ખાતા અને તોફાની મહાસાગરમાં તેઓ તેને ગળી જાય છે ત્યાં સુધી હંકારે છે. ગામડામાં દરેક બાજુએ જ્યાં એક ચિત્તાના પીળાં ને ડાઘાવાળાં ચામડાંની માફક દૂર અને પહોળું મેદાન ફેલાયલું છે, ત્યાં સુકાં ઘાસ અને વધારે સુકાં અનાજ ને વરસાદ કેવો આનંદદાયક છે ? ચાસ પાડેલી જમીનમાં વેઠ કરનાર અને ધીરજવાળા બળદ ઉભા રહે છે; પોતાની જોંસરીના ભારવાળું માથું ઉંચકીને પોતાનાં પહોળાં કરેલાં નસકોરાં વડે તેઓ ચૂપચૂપ કલવરની સુગંધીવાળી લહેર અને જે વરાળ સારી રાત પાણી પાયલી અને ધૂમાડો નીકળતી જમીનમાંથી નીકળે છે તે દમમાં લે છે. સખત વેઠ પછી ચાસમાંના આ આરામ માટે તેઓની મોટી અને ચકચકિત આંખો માણસના બોલાયલા શબ્દ કરતાં ઈશ્વરનો વધારે ઉપકાર માનતા દેખાય છે. નજદીકમાં છાંયડાવાળા ઝાડ નીચેથી ખેડુત પોતાનો ઘાસ ચારો અને પોતાનાં અનાજનાં ખેતરો ચાલુ પડતા વરસાદના સંખ્યાબંધ ટપકતાં ટીપાં આગળ જ્યારે તેઓ તેનાં મથાળાં વાળે છે, ત્યારે તેઓ જુએ છે તેમાં તે પોતાની કરકસર અને લાભ જોય છે, તેથી તે કાંઈ પાપ તરીકે ગણતો નથી.

પાઠ ૪૦ મો.

કાર્શિનો કબજો લેવા વિષે.

તાતર દેશમાં કાર્શિ લેવાને નીચેનો હેવાલ તેમુરે પોતે લખેલા જન્મવૃતાંત ઉપરથી લેવામાં આવ્યો છે. મેં તેજ રાત્રે નદી ઓળંગી અને એક ગામડા આગળ થોભ્યો અને મળસકા પહેલાં બધા મુસાફરો અને ઉતારૂઓને પકડીને કાર્શિનો રસ્તો બંધ કરવાને એક ટૂકડીને આગળ મોકલી. તે દીવસે એક આવજા વગરની જગ્યાએ થોભ્યો. જયારે રાત પડી ત્યારે હમે પાછા સ્વાર થયા અને એક શહેર જયાં કેટલાક દુશ્મન હતા ત્યાં આવ્યા. આ સઘળાને

અમે પકડયા અને કેદ કીધા. આ સઘળા ઉતારૂને રોકી રાખવાને મેં લશ્કર મોકલ્યાં મેં આગળ જવાની ઇચ્છા કરી પણ મારો એક અમલદાર આવ્યો અને મારી આગળ ઘૂંટણીએ પડીને નીચે પ્રમાણે બોલ્યો. આપણે એટલે દૂર અને એટલી ઝડપથી કૂચ કરી છે કે આપણા લડવૈયામાંના ઘણા પાછળ પડી ગયા છે. તેમને આવી પહોંચવાને વખત આપવા આપ નામદાર જરા થોભો તો ઘણું સારૂં. જે આપણે માથે લીધું છે તે ઘણું અગત્યનું છે. આપણે અધીરા થવું નહિ, રખેને આપણે નિષ્ફળ થવાની ધાસ્તીમાં આવી પડશું. હું કબુલ થયો કે આપણે રાહ જોવી એ સારૂં છે, અને પછી મને એવું સુઝયું કે જ્યારે આપણે રાહ જોઈએ છીએ ત્યારે રસ્તા પરના ઝાડમાંથી નિસરણી બનાવવામાં આપણે વખતનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ. તેટલા માટે અમે કેટલાંક દોરડાં બનાવ્યાં અને નિસરણીઓ બનાવવાનું શરૂ કર્યું. જ્યારે સિપાઈઓ નિસરણીનું કામ કરતા હતા ત્યારે મને એવું સુઝયું કે હું જાતે જાઉં અને કિલ્લાની હાલત તપાસું. તેટલા માટે માત્ર ચાળીસ માણસો લઇને ગયો, અને રાત્રે કાંશિં પાસે આવી પહોંચ્યો. એવું બન્યું કે રાત ઘણી અંધારી હતી, પણ જેવો હું દીવાલને ઝાંખી રીતે જોઇ શકયો કે તરતજ મેં માણસને થોભવાનો હુકમ આપ્યો, અને મારી સાથે એક માણસ જે મારા ઘરમાં જન્મ્યો હતો તેનેજ લઇને ખાડીના કિનારા ઉપર ગયો. ખાઈ પાણીથી ભરેલી હતી અને તેને કેટલાક છેટાં સુધી તપાસીને આખરે મને તેની આરપાર એક પાટિયું જડયું. તેટલા માટે હું ઘોડા પરથી નીચે ઉતર્યો અને મારા માણસને ઘોડો આપ્યો. પછી મેં મારી તરવાર કમરે બાંધી અને પાટિયું ઓળંગી ગયો. જ્યાં સુધી હું દરવાજા પાસે આવ્યો ત્યાં સુધી દીવાલની બરાબર નીચે ખાડીની બીજી બાજુએ હું ચાલ્યો. બારણાનું કડું ઠોકયું, પણ કોઇએ જવાબ દીધો નહિ. તેથી મને ખાતરી થઇ કે ચોકીવાળા ઉંઘી ગયા છે. હું પછી દીવાલની આસપાસ ફર્યો અને તેને સંભાળપૂર્વક તપાસી. થોડા વખત પછી મને એક જગ્યા જ્યાં થોડુંક ભાંગી ગયું હતું તે જડી. તેટલા માટે જે રસ્તેથી હું આવ્યો હતો તે રસ્તે ઘણી શાંત રીતે પાછો આવ્યો અને ફરીથી મારો ઘોડો લઇને તેના પર ચઢી બેઠો. આના પછી તરતજ મારાં માણસો નિસરણી લઇને આવી પહોંચ્યાં. મેં જે કર્યું હતું તે દરેકને મેં કહ્યું, અને જ્યારે તેઓએ સાંભળ્યું કે મેં એકલાએ કિલ્લો તપાસ્યો હતો ત્યારે તેઓ અગાઉના કરતાં દશગણા હિંમતવાન બન્યા, તેઓ મારી હિંમતથી અજાયબ થયા. કેટલાકે મારી ઉદ્ધતાઇ માટે મને ઠપકો આપ્યો પણ બીજાએ શાંતપણા

માટે વખાણ કર્યાં. હવે પછી ફતેહ માટે પ્રાર્થના કરી અને આગળ ચાલ્યા; ઘોડાની સંભાળ લેવાને હું ચાળીસ માણસ મુકી ગયો અને ત્રણસેંતેર નાગી તરવાર સાથે પગે ચાલતાં માણસોને લઇને જ્યાં સુધી હમે ખાઇ આગળ પહોંચ્યા ત્યાંસુધી હું આગળ વધ્યો. અત્રે હું પણ ઘોડા પરથી નીચે ઉતર્યો અને એકેકની હાર .. પાટિયું ઓળંગી ગયા અને ખાઇના બીજા કિનારા પર સહીસલામત પહોંચ્યા. પછી હું મારા યોદ્ધાને દિવાલના ભાંગેલા ભાગ આગળ લઇ ગયો જ્યાં તેઓએ સંભાળથી નિસરણીઓ ગોઠવી. મેં તેને ચઢવાનો હુકમ કર્યો. અને જ્યારે તેમાંના ચાળીસ ચઢી ગયા ત્યારે હું પણ નિસરણીએ ચઢયો અને એક મિનારાનો કબજો મેં લીધો આ પછી મારાં સઘળાં માણસો દિવાલ પર ચઢયાં અને આ બધા વખત દરમ્યાન દુશ્મનનું કોઈ માણસ જાગ્યું નહિ. મેં પછી એક ટોળીને જઇને દરવાજો લેવાને હુકમ કર્યો. જ્યારે તેઓ ત્યાં પહોંચ્યા ત્યારે તેઓને ચોકીદારો ઉંઘતા માલમ પડયા, અને તેમાંના ઘણાખરાને બાંધ્યા પણ થોડા જેણે થોડો અટકાવ કર્યો તેને નાંખ્યા. મારાં માણસોએ પછી દરવાજો ભાંગીને ઉઘાડયો અને જ્યારે કારિ રહેવાશીએ અવાજ સાંભળ્યો ત્યારે તેઓ ધ્રુજવા મંડયા. પછી મેં રણશિંગ વગાડવાનો હુકમ કર્યો, અને જયારે રહેવાશીઓએ રણશિંગડાંનો અવા. સાંભળ્યો ત્યારે મોટી ધાસ્તીમાં પોતાના ઘરના ચપટા છાપરાંપર ચઢી ગય સહેરનો હાકેમ પોતાનાં કેટલાંક માણસોને લઇને પોતાનાં ઘરનાં છાપરાંપ ચઢી ગયો અને લડવા મંડયો. એમ છતાં જયારે મળસકું થયું ત્યારે તેણે માર લશ્કર જોયાં ત્યારે બે માળના ઘરમાં ચાલ્યો ગયો ને બારી બારણાં બંધ કર્. દીધાં. મારાં લશ્કરે ઘરને ઘેરો ઘાલ્યો અને તેમાં બળતાં નાખ્યાં, અને હાકેમના કુટુંબે દયાને માટે બૂમ પાડી જે તેને આપવામાં આવી. જયારે હાકેમ જે ઘણો જુવાન હતો તે મારી આગળ આવ્યો ત્યારે તેની હિંમતને માટે મેં તેનાં વખાણ કર્યાં, અને તેને મારો છોકરો કહીને બોલાવ્યો. પછી સિપાઇઓ અને શહેરીઓ બંને આવ્યા અને દયાને માટે વિનંતી કરી. મેં તેમને તે આપી, અને પછી કિલ્લામાં દરેક વસ્તુ નિયમમાં રાખવા અને સઘળાં તીર કામઠાં ભાથાં અને તરવારો જેમાંનાં સઘળાં મારાં લશ્કરોમાં વહેંચી આપ્યાં. તે એકઠાં કરવાનો મેં તેમને હુકમ કર્યો.

સમાપ્ત.

Printed by Vajeram Mansingh at the Surat City P. Press, Surat and Published by Balubhai Karsondas of Messrs Karsondas Narandas & Sons, Nanavat, Surat.